

**LOUNAIS-SUOMEN YMPÄRISTÖKESKUKSEN
RAPORTTEJA 10 | 2009**

Kokemäenjoen suiston linnustoselvitys 2008

Pekka Alho

Lounais-Suomen ympäristökeskus

LOUNAIS-SUOMEN YMPÄRISTÖKESKUKSEN
RAPORTTEJA 10 | 2009

Kokemäenjoen suiston linnustoselvitys 2008

Pekka Alho

Turku 2009

Lounais-Suomen ympäristökeskus

**LOUNAI-SUOMEN
YMPÄRISTÖKESKUS**
SYDVÄSTRA FINLANDS
MILJÖCENTRAL

LOUNAI-SUOMEN YMPÄRISTÖKESKUKSEN
RAPORTTEJA 10 | 2009
Lounais-Suomen ympäristökeskus
Vesistösuunnitteluosasto

Taitto: Päivi Niemelä
Graafit: Leena Korte
Kansikuva: *Suokukka, Kokemäenjoen suisto 14.5.2008*
Kuvat: Pekka Alho

Julkaisu on saatavana myös internetistä:
www.ymparisto.fi/los/julkaisut

Edita Prima Oy, Helsinki 2009

ISBN 978-952-11-3557-6 (nid.)
ISBN 978-952-11-3558-3 (PDF)
ISSN 1796-1750 (pain.)
ISSN 1796-1769 (verkkokj.)

JOHDANTO

Kokemäenjoen suisto on Suomen suurin jokisuisto. Se on tunnettu jo pitkään yhtenä Suomen merkittävimmistä lintualueista. Suiisto on laajasti mukana Natura 2000 ohjelmassa ja kuuluu mm. Suomen tärkeisiin IBA – alueisiin (Important Bird Areas). Natura-alueen pinta-ala on yhteensä 2885 hehtaaria. Alueelle tunnusomaisen kosteikkomosaiikin ja rantaniittyjen lisäksi kokonaisuuteen kuuluu myös mm. arvokkaita terveleppälehtoja ja avointa meren selkää.

Suisto muuttuu ja muovautuu jatkuvasti mm. maankohoamisen, yleisen umpeenkasvun ja virran mukanaan kuljettaman maa-aineksen vuoksi, laajentuen hiljalleen merelle päin. Voimakkaat virtaukset synnyttävät uusia uomia vanhojen umpeutuessa. Myös maankäyttö ja sen muutokset, erityisesti laidunnuksen osalta, ovat pitkään muokanneet suistoa. Suistossa tapahtuvien muutosten ja luonnollisen kehityksen myötä muuttuu myös sen linnusto.

Varsinais-Suomen luonto- ja ympäristöpalvelut sai huhtikuussa 2008 Porin kaupungilta toimeksiannon Kokemäenjoen suistossa levähtävän linnuston ja pesimälinnuston kartoittamiseksi. Tehdyt kartoitukset liittyivät Porin kaupungin tulvasuojeluhankkeeseen. Tulvilla ja siten myös tulvasuojelulla on tai voi olla merkittäviä vaikutuksia suiston luontoon ja linnustolliseen arvoon. Tulvasuojelun suhteen tehtävät ratkaisut määrittelevät osaltaan suistoalueen tulevaisuutta, luontoarvoja ja niiden turvaamista.

Kokemäenjoen suiston linnustoa on tutkittu moneen otteeseen, mutta alueella ei ole juurikaan tehty nykymuotoisia linnustokartoituksia, eikä vertailukelpoista julkaistua aineistoa ollut siksi saatavilla. Havaintoaineistoa ja myös pitkäaikaista seurantaaineistoa on tietävästi kuitenkin julkaisemattomana ja jalostamattomassa muodossa olemassa. Lisäksi alueella on ollut mm. vakioitua varpuslintujen verkkorengastusta. Kaikkein tuorein harrastajien tuottama lintuhavaintoaineisto tallentuu nykykäytännön mukaisesti suurelta osin Birdlife-Suomen Tiira – havaintojärjestelmään.

Laskentojen ulkopuolinen aineisto

Kokemäenjoen suisto ja erityisesti Teemuluodon torni ovat suosittuja lintujentarkkailupaikkoja ja esim. keväällä suistosta löytyneet harvinaisuudet houkuttelivat paikalle runsaasti lintuharrastajia myös muualta Suomesta. Vaikka suistossa tehtiin kartoituksen ulkopuolella myös lintuharrastajien toimesta muutamia hiukan mielenkiintoisempia havaintoja, eivät havainnot kuitenkaan olisi tuoneet merkittävää lisäarvoa vuoden 2008 kartoitukselle.

Lounais-Suomen ympäristökeskus neuvotteli Porin lintutieteellisen yhdistyksen kanssa kaiken suistoa koskevan havaintomateriaalin ja sen käyttöoikeuden saamisesta, mutta materiaalia ei saatu hankittua ajoissa tätä raporttia varten. Vanhemman aineiston koostaminen ja käsittely ovat kuitenkin edelleen suunnitelmassa. Edellä mainituista syistä esim. mahdollisten linnustollisten muutosten analysointi jää tässä raportissa vähälle. Ainoa käytettävissä ollut julkaistu lähde oli vuonna 1984 ilmestynyt Satakunnan linnut – kirja.

SISÄLLYS

Johdanto	3
-----------------------	---

Kokemäenjoen suistossa kevätmuutolla levähtävän linnuston kartoitus

Kevään laskennat	7
Laskenta-alue	7
Menetelmät.....	7
Kevään sää.....	8
Tulokset	9
Kokemäenjoen suistossa levähtävä linnusto kevään laskennoissa.....	9
Levähtäjät lajikohtaisesti	9
Lintujen sijoittuminen suiston sisällä	15
Kokemäenjoen suistossa kevätmuutolla levähtävän linnuston uhanalaisuus	16
Liite 1. Kevään levähtäjälaskennat Levähtävät vesilinnut ja kahlaajat yhteensä	17
Liite 2. Levähtävät vesilinnut.....	18
Liite 3. Levähtävät liron ja suokukot.....	19
Liite 4. Suiston levähtävä muuttolinnusto	20
Liite 5. Vesilinnut sukupuolittain eriteltynä	22
Liite 6. Suiston levähtävä vesilinnusto osa-alueittain	23
Liite 7. Kokemäenjoen suiston Natura-alue (=laskenta-alue)	24
Liite 8. Laskentapistet ja -reitit	25
Liite 9. Kartoitusalueen jako ja vesilintujen sijoittuminen alueen sisällä	26
Liite 10. Kahlaajien sijoittuminen suiston sisällä.....	27

Kokemäenjoen suiston pesimälinnusto

Kesän laskennat	28
Menetelmät ja laskenta-alue	28
Sää	29
Tulokset	30
Kokemäenjoen suiston pesimälinnusto vuoden 2008 laskennoissa	30
Pesimälinnusto lajikohtaisesti	31
Vanhempi havaintomateriaali ja laskentojen ulkopuolella tehdyt havainnot.....	40
Pesivien lintujen sijoittuminen suiston sisällä	41
Kokemäenjoen suiston pesimälinnuston uhanalaisuus	42
Havaintoja alueen nisäkkäistä	43

Liite 11. Pesimälinnustolaskennan laskentasuoritteet	44
Liite 12. Kartoitusalue, laskentareitit ja -pisteet	45
Liite 13. Joutsenet, haikarat, kurki	46
Liite 14. Päiväpetolinnut	47
Liite 15. Rantakanat	48
Liite 16. Kahlaajat	49
Liite 17. Naurulokki ja tiirat	52
Liite 18. Pikkutikka	53
Liite 19. Varpuslinnut I	54
Liite 20. Varpuslinnut II	56
Liite 21. Varpuslinnut III	59
Liite 22. Varpuslinnut IV	60
Liite 23. Esimerkki lintutiheyksistä Täiluodon alueella	61
Liite 24. Kevään/kesän harvinaisuudet suistossa	62

Kokemäenjoen suistossa syysmuutolla levähtävän linnuston kartoitus

Syksyn laskennat	63
Laskenta-alue	63
Menetelmät	63
Syksyn sää	64
Tulokset	66
Kokemäenjoen suistossa levähtävä linnusto syksyn laskennoissa	66
Levähtäjät lajikohtaisesti	66
Laskentojen ulkopuolella tehtyjä syyshavaintoja	72
Lintujen sijoittuminen suiston sisällä	73
Kokemäenjoen suistossa syysmuutolla levähtävän linnuston uhanalaisuus	74
Liite 25. Syksyn levähtäjälaskennat, Kokemäen suisto	75
Liite 26. Kuvaajat	76
Liite 27. Suiston levähtävä muuttolinnusto	78
Liite 28. Kokemäenjoen suiston Natura-alue (=laskenta-alue) ja mantereen puolen laskennassa käytetyt laskentapistet	82
Liite 29. Venelaskentareitti ja laskentapistet	83
Liite 30. Kartoitusalueen jako ja vesilintujen sijoittuminen alueen sisällä	84

Yhteenveto kokemäenjoen suiston linnustollisista arvoista

Natura-arvot	85
Kirjallisuus	92
Kuvailulehdet	93

Kevään laskennat

Kevään 2008 levähtäjälaskennat suoritettiin välillä 21.3. – 31.5.2008. Laskennasta vastasivat kokeneet lintulaskijat Pekka Alho (PA), Marko Dahlman (MD), Rami Lindroos (RL), Sami Luoma (SL) ja Peteri Mäkelä (PM). Raportoinnista vastasi ensisijaisesti Pekka Alho. Rami Lindroos, Marko Dahlman ja Sami Luoma avustivat raportin viimeistelyssä. Raportin kuvat © Pekka Alho ja Sami Luoma. Tarvemmin laskentapäivät, laskentasuoritteet ja laskijat selviävät liitteestä 1.

Laskenta-alue

Laskenta-alue käsitti koko suiston Natura-alueen (Liite 7.). Mantereelta suoritettujen havainnointien läntisin laskentapiste oli Hilskan lintutorni Hilskan saarella, sekä sen viereinen ratapenger, josta hallitsi Kolpanselän ja tornin katvealueet. Käytännössä laskentaan otettiin täydennyksenä mukaan Hilskan lintutornin edessä, Reposaaressa pengertien ja radan välissä Natura-alueen rajalla sijaitseva allas. Näin siksi, että allas sijaitsee laskentapisteen kohdalla, on linnuille merkittävä ja liittyy käytännössä samaan kokonaisuuteen. Tästä mantereen puolen laskenta eteni itään ja seuraava laskentapiste oli Rimpikari, sitten Kaunismäki, Halssi, Teemuluoto, Fleiviiki ja itäisimpänä Launaisten hevoshaka. Muutamana kerran laskenta tehtiin päinvastaisessa järjestyksessä eli aloitettiin Launaisista ja päätettiin Hilskaan. Teemuluodossa aikaa käytettiin muita pisteitä enemmän, sen strategisen sijainnin ja hyvän tähytysalan vuoksi. Laskentapisteen on merkitty liitteeseen 8.

Venelaskentareitin runko on esitetty niin ikään liitteessä 8. Tämän lisäksi tehtiin tarvittaessa ja ajan salliessa lyhyitä pistoja reitin varrella, mm. pohjoisosan lukuisilla kapeilla ruopatuilla veneväylillä. Toisinaan käytiin varmistamassa yläjuoksun lepäilijättömyys, jonka varmistaminen osaltaan myös pesimälinnustolaskenta, jonka puitteissa yläjuoksulla käytiin ahkerammin. Venelaskennan

reitiltä valitsimme kaksi tähytyspistettä suiston pohjoisreunalta. Nämä olivat Täärnooran kärki ja lännempänä Suuruskallio. Ne sijaitsevat molemmat Karvianjuovan ja sitä ulomman veneväylän varrella. Havainnointi tehtiin näillä pisteillä maista kaukoputkella laskien. Täärnoorasta ulos lähteen veneväylä pysyy kunnossa mökkiläisten pitämänä, mutta Täärnoorasta itään Karvianjuopa on umpeutumassa ja muistuttaa kapeaa ja matalaa ojaa. Matalimman veden aikaan läpikulku olikin joskus melko työlästä.

Menetelmät

Laskennat suoritettiin tuoreimpien suositusten mukaisesti (Mikkola-Roos ym. 2005). Levähtäjälaskenta toteutettiin lähtökohtaisesti 15 laskentakerran menetelmällä ja laskennoissa keskityttiin vesi- ja rantalinnustoon. Toimeksiannon varmistamisen jälkeen laskennat aloitettiin välittömästi ja 12.4. koko laskentaporukka käytti koko päivän laskien ja suunnitellen. Tällöin valittiin lopullisesti mm. mantereen laskentapisteen (Liite 8.). Tätä ennen laskentatiimimme jäsen Sami Luoma oli tehnyt alkukevään laskentaa ”varmuuden vuoksi”, laskentojen kattavuuden varmistamiseksi. Tämä olikin tarpeen, sillä kevät ehti käynnistyä ennen toimeksiannon varmistumista. Varmuudeksi oli tehty myös yksi koko alueen kattava venelaskenta (6.4.), mutta muutoin laskentapisteenä oli toiminut Teemuluodon lintutorni. Alkuvaiheen levähtäjistä saatiin kuitenkin tornistakin varsin hyvä kuva, sillä aivan alkuvaiheessa sulaa oli ollut lähinnä Teemuluodon edustan alueella ja linnut siihen hyvin kertyneenä.

Maaliskuussa ja huhtikuun alussa ennen toimeksiannon varmistusta tehdyt levähtäjälaskennat siis täydensivät oleellisesti kuvaa muuton alkuvaiheesta. Näiden lisäksi ”Tornien taisto” -tapahtumassa 3.5. havainnoitiin Teemuluodon tornissa. Kaikki nämä laskennat mukaan lukien havainto-

päiviä kertyi yhteensä 21 (Liite 1.). Myöhemmin keväällä myös pesimälinnustolaskennat tuottivat lisäaineistoa muuttajista, joten kevään kulku tuli varsin kattavasti katettua.

Laskenta alue oli laaja, ja 12.4. tehdyn käytännön kokeilun myötä kävi selväksi, että myös levähtäjälaskentaan käytettäväksi suunniteltua laskijoiden määrää olisi tarpeen pyrkiä lisäämään suunnitellusta kahdesta kolmeen. Käytännössä laskenta toimi kahdella laskijalla luontevasti, kun toinen havainnoitsija pystyi keskittymään täysipainoisesti linnustolaskentaan, toisen huomion pitäytyessä osin myös veneen käytännön operoinnissa, välillä hankalissakin olosuhteissa. Yksin veneiltäessä aikaa laskentareittiin kului myös yleensä selvästi enemmän kuin kahden laskijan menetelmällä. Ja jotta laskennat saataisiin tehtyä säällisempään vuorokauden aikaan, oli kolmannen laskettava samaan aikaan mantereen puolella. Kahden venelaskijan menetelmä oli toki suositeltava myös turvallisuuskäsitteiden vuoksi. Jatkossa suuri osa laskennoista suoritettiin siten, että yksi laskija laski maakohteet suiston eteläreunalla, kahden muun samanaikaisesti veneillä suiston sydämessä (Liite 8.). Ensimmäinen koko Natura-alueen kattava venelaskenta tehtiin jo ennen toimeksiannon varmistumista 6.4. ja 16.4. alkaen laskenta tehtiin aina sekä veneellä, että rannalta käsin.

Käytössämme oli soutuvene, ja 16.4. varmistettiin soutamalla sopivat reitit, joita käytettiin sitten koko kevään ajan. Tällöin kävi myös selväksi, että soutaminen joessa, varsinkaan vastavirtaan, ei tule onnistumaan. Tarvittiin perämoottori ja vaikka tähän oli varauduttukin, ei yrityksen saaristolintulaskentoihin sopiva moottorivene soveltuisi tähän laskentaan. Näin sen vuoksi, ettei siinä ollut luontevaa soutumahdollisuutta. Niinpä seuraavaa laskentaa varten hankittiin pienempi perämoottori yhdistyksen veneen perään asennettavaksi. Hankalan matalissa vesissä ja toisaalta melko pitkällä etäisyyksillä sekä airot että moottori olivat tarpeen.

Laskenta aloitettiin pääsääntöisesti aamun valjetessa. Laskennassa käytettiin sekä kiikaria, että kaukoputkea. Kaukoputkella laskettaessa suuret suurennokset ovat tarpeen, sillä etäisyydet ovat melko suuria, erityisesti parhaasta havaintopisteestä, Teemuluodon lintutornista katsottuna. Kaukoputki riittää havainnointiin hyvin joen pohjoispuoleisia ja ruovikon sisään jääviä lampareita lukuun ottamatta. Joitain suiston pohjoisosan ruovikon keskellä sijaitsevia pieniä lampareita jäi osin kokonaan piiloon, myös venelaskennassa. Kokonaisuuden kannalta ne eivät kuitenkaan ole merkittäviä. Veneilemällä päästiin kuitenkin monille hankalasti tavoitettavillekin suiston osille. Keväällä 2008 havainnointia helpotti osaltaan

myös lakoontunut ruovikko. Havainnointi vaikeutui vasta laskennan loppuvaiheessa, kasvukauden päästyä täyteen vauhtiin. Joen yläjuoksulla käytiin vain toisinaan, sillä levähtäjien määrät siellä olivat pääosin olemattomia ja tämä fakta oli tiedossa jo ennalta. Suiston pesimälinnustoa ja syksyllä levähtävää linnustoa kartoitettiin samana vuonna ja erityisesti kevätlinnuston ja pesimälinnuston osalta laskennat täydensivät siten toinen toisiaan.

Kevään sää

Hyvin leudon talven ja rantavesiä lukuun ottamatta avoimien vesistöjen jäljiltä kevät käynnistyi melko aikaisin. Huhtikuussa säät olivat kuitenkin varsin vilpoisia ja esim. 12.4. laskennassa sää oli aamulla varsin hyytävä yöpakkasineen. Säät lämpenivät loppukuusta ja myös vapun aikoihin sää oli keväistä. Seuraavalla viikolla säät muuttuivat tuulisiksi ja mm. laskentapäiviä jouduttiin siirtämään useamman kerran. Tästä eteenpäin perusvirtaus pysyi taas pitkälti pohjoisen puolella ja säät olivat ennemminkin suhteellisen vilpoisia läpi koko loppukevään. Korkeapaineet takasivat kyllä hyviä laskentasäitä, mutta ilmassa oli yleisesti ottaen vilpoista, eikä lämpimistä virtauksista päästy kevään mittaan juurikaan nauttimaan. Toisaalta merivesi pysytteli alhaalla ja tarjosi mm. kahlaajille paremmat levähdys- ja ruokailumaastot.

Tulokset

Kokemäenjoen suistossa levähtävä linnusto kevään laskennoissa

Laulujoutsenten ja osin hanhienkin muutto oli laskentavuonna täydessä vahdissa jo maaliskuun puolella. Mm. laulujoutsenen levähtäjähuippu laskettiin jo 22.3 ja metsähanhenkin 31.3. Joutset ja hanhet käyttävät suistoa sekä lepoon, että ruokailuun, mutta iso osa siirtyy päiväksi myös pelloille ruokailemaan. Vertailunaineiston puuttuessa tarkempaa analyysiä levähtäjähuiPUista, sijoittumisesta, vuosien välisestä vaihtelusta jne. ei ollut mahdollista tehdä tässä yhteydessä.

Lintukertymien, erityisesti vesilintujen osalta, laskentavuosi arvioitiin suistossa ehkä tavallista hieman vaisummaksi (paikalliset lintuharrastajat suullisesti). Tähän saattoi vaikuttaa alkukevään lumeton ja jäätön lähtökohta. Kahlaajien ja joidenkin sorsalintujen suuremmat kertymät seudulla tosin painottuvat muutoinkin läheisille Porin kuululle kahlaajarannoille. Miltei läpi koko kahlaajien muuttokauden oli vesi suistossa melko matalalla korkeapainekielien vuoksi. Korkeapainekielit eivät tunnetusti ”pudota” kahlaajia muutolta levähtämään, mutta toisaalta hyvät lietteet kompensoivat silloin tilannetta jonkin verran. Vaikka kahlaajien yksilömäärät eivät nousseet kovin suuriksi, nousi lajikirjo kuitenkin varsin monipuoliseksi. Varpuslintujen osalta kertymät olivat kevään 2008 laskennoissa melko vaatimattomia.

Lajinimen perässä mahdollisesti seuraavat kirjaimet kertovat lajin suojelustuksesta. D = EU:n lintudirektiivin liitteen I mukaan suojeltava laji. Jälkimmäinen koodi viittaa lajien kansalliseen uhanalaisluokitteluun (Rassi ym. 2000), jossa RE = Suomen luonnosta hävinnyt, EN = erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut ja NT = silmälläpidettävä. Lintudirektiivi velvoittaa myös muutonaikeisten levähdysalueiden suojelemiseen.

Levähtäjät lajikohtaisesti

Kyhmyjoutsen (*Cygnus olor*)

Ensimmäisen laskennan 12 yksilöstä määrä kasvoi oleellisesti vasta 6.4., jolloin laskennassa yhteensä 36 kyhmyjoutsenta. Huhtikuun ajan määrät pysyivät suunnilleen samalla tasolla, parhaan päiväsunnan ollessa 39 lintua 21.4. Toukokuussa paikalla oli enää lähinnä pesiviä pareja.

Laulujoutsen (*Cygnus cygnus*) D

Osa pesivistä laulujoutsenista oli jo kotikonnuillaan varsinaisen laskennan alkaessa 21.3. Laulujoutsenen osalta ennakoiti mahdollisen toimeksiannon vuoksi oli erityisen tarpeen, sillä jo kevään ensimmäisessä laskennassa 21.3. lintuja oli paikalla yhteensä 228. Kevään laulujoutsenuhpu saavutettiin jo heti seuraavana päivänä, jolloin paikalla oli 330 lintua. Tästä määrät lähtivät laskemaan siten, että 16.4. mentiin jo alle sadan linnun. Huhtikuun loppupuolella laulujoutsenmäärät taasaantuivat 32–47 linnun välille, enimpien ollessa jo esiaikuisia pesimättömiä yksilöitä. Toukokuussa paikalla tavattiin yleensä enää muutamia kymmeniä pesimättömiä lintuja, poikkeuksena kuitenkin 20.5. yhteensä 75 yksilöä.

Metsähanhi (*Anser fabalis*) NT

Kevään ensimmäisessä laskennassa 21.3. metsähanhia ei vielä havaittu, mutta jo seuraavana päivänä paikalta laskettiin 134 yksilöä. Maaliskuun viimeisenä päivänä laskettiin kevään metsähanhihpu, yhteensä 245 lintua. Levähtäjälaskentojen kevään viimeiset 42 metsähanhea tavattiin 16.4. Tosin vielä toukokuussa tehtiin pesimälinnustolaskentojen yhteydessä havainto kahdesta tundrametsähanhesta 14.5. Tämä metsähanhen rotu ei normaalisti juuri muuta eikä levähdä Länsi-Suomessa, vaan lähinnä vain viistää kevätmuutollaan Suomen kaakkoisinta kolkkaa.

Tundrahanhi (*Anser albifrons*)

Yksinäinen 2-kv tundrahanhi viipyili suistossa merihanhiin mukana välillä 9.5.–13.5. ja kartoituslaskennan ohessa 16.5. havaittiin kaksi paikallista esiaikuista yksilöä.

Merihanhi (*Anser anser*)

Laskentojen alkaessa 21.3. oli paikalle kertynyt jo 48 lintua. Maaliskuun lopulla paikalta laskettiin kaikilla neljällä laskentakerralla 115–120 yksilön päiväsumat. Huhtikuussa päiväsumat laskivat 50–90 linnun välillä, kunnes 28.4. laskettiin kevään maksimi, yhteensä 312 merihanhea. Vielä 9.5. suistossa viipyili 222 lintua, aikaan jolloin pesivät linnut ovat jo pesimäluodoillaan. Tämän jälkeen määrät laskivat tasaisesti, mutta vielä 20.5. näitä pesimättömiä lintuja laskettiin 77 yksilön verran.

Kanadanhanhi (*Branta canadensis*)

Kanadanhanhia tavattiin suistossa pieniä määriä läpi kevään. Kevään vaatimaton huippu, 8 yksilöä, laskettiin heti ensimmäisenä laskentapäivänä 21.3. Huhti- toukokuussa lajia havaittiin useilla laskentakerroilla, enimmillään kuitenkin vain kuusi yksilöä.

Valkoposkihanhi (*Branta leucopsis*) D

Kevään ainoa valkoposkihanhi tavattiin jo 31.3.

Sepelhanhi (*Branta bernicla*)

28.5. yksi paikallisena kiertelevä lintu. Lisäksi varsinaisen laskennan ulkopuolella 80 linnun parvi muutti suiston yli 4.6.

Haapana (*Anas penelope*)

Kevään ensimmäiset 30 haapanaa tavattiin 31.3. Selvästi parhaat päiväsumat laskettiin 16. ja 21.4., jolloin lintuja 132 ja 167, joista jälkimmäinen oli samalla koko kevään maksimi. Tämän jälkeen määrät pienenevät nopeasti ja olivat läpi myöhemmin toukokuussa enää 10 yksilön luokkaa. Toukokuun lopussa havaittiin uudelleen jo pieniä koiras/pesimättömien kertymiä.

Harmaasorsa (*Anas strepera*)

Havaittiin vain kolmessa laskennassa toukokuussa, enimmillään viisi yksilöä 7.5.

Tavi (*Anas crecca*)

Ensimmäiset 20 tavia havaittiin suistossa 31.3. laskennassa. Määrät nousivat tasaisesti 21.4. saakka, jolloin laskettiin kevään selvä huippu, 539 lintua. Heti vapun jälkeen määrät pienenevät nopeasti muutamiin kymmeneen yksilöihin. Koiraslintujen alkava syyskertyminen alkoi näkyä touko-kesäkuu taitteesta alkaen.

Sinisorsa (*Anas platyrhynchos*)

Ensimmäisellä laskentakerralla 21.3. sinisorsia oli suistossa 61 yksilöä. Ensimmäinen selvä kevätmuuton piikki näkyi samaan aikaan ensimmäisten taviin ja haapanoiden saapumisen aikaan 31.3., jolloin sinisorsia laskettiin 260 yksilöä. Toinen huippu havaittiin 21.4., jolloin samalla kevään suurin kertymä, 291 yksilöä. Heti tämän jälkeen määrät laskivat alle sataan yksilöön. Koiraslintujen pesinnän jälkeinen kertyminen alkoi näkyä 20.5. laskennassa, jolloin nähtiin yhteensä 99 yksilöä. Näistä 95 oli koiraita.

Jouhisorsa (*Anas acuta*)

Laji saapui 10 yksilön voimin heti samanaikaisesti muiden *Anas* -suvun sorsien kevään ensimmäisen rynnistyksen myötä 31.3. Määrät olivat pieniä läpi kevään ja vaatimaton huippu, 13 yksilöä, laskettiin 21.4. Toukokuussa tehtiin havaintoja enää pesivistä linnuista.

Heinätavi (*Anas querquedula*)

Ensimmäinen heinätavi havaittiin 12.4. laskennassa. Tästä eteenpäin heinätavia tavattiin säännöllisesti, enimmillään 7 yksilöä 21.4.

Lapasorsa (*Anas clypeata*)

Ensimmäiset lapasorsat havaittiin 12.4. Kevään selkeä huippu todettiin vapunpäivänä, jolloin havaittiin 33 yksilöä.

Punasotka (*Aythya ferina*)

Punasotkan etujoukot olivat paikalla jo laskennan alkaessa 21.3. Kevään maksimi laskettiin 6.4., jolloin paikalla oli 119 lintua.

Tukkasotka (*Aythya fuligula*)

Tukkasotkia laskettiin jo ensimmäisessä laskennassa 21.3. yhteensä 69 yksilöä. Kevään huippu oli 21.4. laskettu 164 lintua. Vapun jälkeen määrät laskivat selvästi.

Mustalintu (*Melanitta nigra*)

Ainoa havaintopaikallisista linnuista: 28.4. lepäili 2 koirasta ja 2 naarasta Kolpanselällä. Mainittakoon, että yöllä 9.-10.5. muutti 50 mustalintua ja kaksi pilkkasiipeä suiston yli.

Telkkä (*Bucephala clangula*)

Jo ensimmäisessä laskennassa 21.3. paikalla oli 75 telkkää. Kevään maksimi, 208 lintua, lasketettiin 6.4. Huhtikuussa laskettiin pääasiassa yli sadan linnun telkkälukemia, määrän romahtaessa heti vapun jälkeen.

Uivelo (*Mergus albellus*) D

Uivelot saapuivat suistoon maaliskuun lopulla. Selvästi suurin levähtäjämäärä oli 6.4. laskettu 46 yksilöä. Toukokuussa tehtiin enää havaintoja vain pesivästä koiraasta.

Isokoskelo (*Mergus merganser*)

Isokoskelomäärät lähtivät nousuun heti huhtikuun alusta alkaen ja kasvoivat tasaisesti aina 21.4. saakka, jolloin laskettiin kevään 2008 maksimi, yhteensä 1495 lintua. Vielä vappuna isokoskeloita oli paljon (612), mutta 13.5. enää 10 yksilöä. Muista lajeista poiketen koskeloita saattaa toisinaan kerääntyä myös ylemmäs yläjuoksulle. Tehdyssä laskennassa ei yläjuoksun Natura-osalla havaittu merkittäviä kertymiä, joskin jonkin verran isokoskeloliikennettä liikkui toisinaan päivän mittaan jokivartta pitkin.

Tukkakoskelo (*Mergus serrator*)

Ensimmäiset yksilöt havaittiin 12.4. ja vaatimaton 12 linnun huippu 28.4.

Silkkiuikku (*Podiceps cristatus*)

Kevään ensimmäiset 5 silkkiuikkua tavattiin 6.4. Määrät nousivat huhtikuun lopulla 150 tuntumaan ja kevään maksimi, 189 lintua, laskettiin vasta 9.5.

Härkälintu (*Podiceps griseigena*)

Ensimmäinen härkälintu saapui 28.4. Levähtäjäkertymiä ei havaittu, vaan vähät havainnot koskivat suiston pohjoisosissa pesineitä lintuja.

Mustakurkku-uikku (*Podiceps auritus*) D

Ainoa havainto lajista tehtiin kartoituslaskennan yhteydessä 29.5. Puussin pohjoispuolella.

Kaulushaikara (*Botaurus stellaris*) D, NT

Pesivät kaulushaikarat saapuivat reviireilleen heti huhtikuun alusta lähtien. mahdollisten levähtäjien erottaminen pesivistä mahdotonta.

Harmaahaikara (*Ardea cinerea*)

Laji pesii nykyisin runsaslukuisena suistossa ja vaikka havainnot koskevat pääasiassa pesivää kantaa, myös muuttajia pysähtyneee keväälläkin. Ensimmäinen harmaahaikara nähtiin 22.3. ja suurimmaksi päiväsummaksi kirjattiin 114 lintua 28.4. Näihin aikoihin iso osa oli myös esiakuisia lintuja.

Merikotka (*Haliaetus albicilla*) D, VU

Vähintään yksi pesivä pari käyttää suistoa saalistuksessaan. Esiakuisia yksilöitä nähtiin myös silloin tällöin, mutta enimmilläänkin vain muutama yksilö laskentakertaa kohti.

Kiljukotka (*Aquila clanga*) D, RE

Kiljukotkasta tehtiin useampia havaintoja. 28.4. iltapäivällä laskentatiimin jäsen (PM) havaitsi laskennan ulkopuolella esiakuisen kiljukotkan laskentapäivänsä jo päättäneiden kiusaksi. 20.5. laskennassa suistossa oli peräti kaksi kiljukotkaa samanaikaisesti. Pesimälinnustolaskennan ohessa tehtiin vielä havainto paikallisesta esiakuisesta kiljukotkasta 22.5. Kotka söi tuolloin aamupalaksi hauen.

Muut päiväpetolinnut

Kokemäenjoen suistossa ja sen vaikutuspiirissä pesii monipuolinen valikoima päiväpetolintuja. Myös muutolla levähtäviä lintuja tavataan keväällä säännöllisesti, mutta niiden erottaminen pesivistä on monien lajien kohdalla hankalaa. Selkeitä levähtäjäkertymiä ei keväällä pystytty toteamaan. Ensimmäiset ruskosuohaukat havaittiin jo maaliskuun huhtikuun taitteessa ja esim. huhtikuussa havaitut muutamat sinisuohaukat olivat lähinnä muuttavia.

Luhtahuitti (*Porzana porzana*) D

24.4. aamulla huuteleva luhtahuitti Karvianjuopan varrella. Lajia ei tavattu uudelleen ennen alkukestää, joten kyseessä saattoi olla aito levähtäjä.

Nokikana (*Fulica atra*)

Nokikanat saapuivat 31.3. Kevään huippu, 305 yksilöä, laskettiin 12.4. Kevään suurin päiväsumma oli 148 lintua 24.4. Huhtikuun lopulta nokikanamäärät jäivät jo selvästi pienemmiksi, mutta vielä 9.5. laskettiin kuitenkin 138 lintua.

Kurki (*Grus grus*) D

Ensimmäiset kolme kurkea saapuivat 31.3. Levähtäjäkertymiä ei juuri tavattu ja päiväsummat jäivät yhtä poikkeusta lukuun ottamatta alle 10 yksilön ja koskivat lähinnä pesiviä lintuja. Poikkeuksen teki 16.4. suistosta muutolle noussut 42 linnun parvi. Päiväsumma tuolloin yhteensä 60 lintua.

Meriharakka (*Haematopus ostralegus*)

Alueen ulko-osissa ja ulkopuolella pesivien parien vuoksi levähtäjien erottaminen on osin hankalaa. Muutamia meriharakoita tavattiin säännöllisesti laskennassa 6.4. alkaen, enimmillään nähtiin 13 lintua 31.5.

Pitkäjalka (*Himantopus himantopus*) D

28.5. laskennassa löytyi suistosta pitkäjalka. Lintu havaittiin kolmella eri laskentakerralla, aina eri puolilla suistoa. Löydettyä lintu viivähti hetken Lyttilänviikin suunnalla, seuraava havainto tehtiin 4.6. Teemuluodon edustalla Paskastossa

Jänkäsirriäinen on kevätkauden viimeisimpiä läpimuuttajia. Kuva Kiviläjän särkeältä jokivarresta 31.5.2008.

ja viimeinen havainto 11.6. Kahaluodossa. Tämä pitkään paikalla viihtynyt harvinaisuus lisäsi merkittävästi Teemuudon tornin käyttöastetta linnusta kiinnostuneiden lintuharrastajien toimesta. Havainto on rariteettikomitean hyväksymä.

Tylli (*Charadrius hiaticula*)

Varsinaisen laskennan parhaat tyllimäärät sopivat hyvin yksin kotimaisten tyllien muutonhuipun aikoihin (12 yksilöä 28.4.) ja toisaalta arktisten tyllien muutonhuipun kanssa (12 yksilöä 31.5.). Parhaat levähtäjämäärät laskettiin kuitenkin kartoituslaskennan yhteydessä Kirrinsannalla: 14.5 ja 4.6., jolloin 21 ja 22 tylliä.

Kapustarinta (*Pluvialis apricaria*) D

Kevään vaatimaton huippu oli 11 levähtäjää 28.4. Kapustarinta onkin tyypillisemmin pelloilla levähtävä kahlaajalaji.

Töyhtöhyppä (*Vanellus vanellus*)

Pesivistä erotettavissa selvä huippu 16.4., jolloin yhteensä 207 hyppää.

Pikkusirri (*Calidris minuta*)

Kirrinsannalla 31.5. kuusi lintua.

Lapinsirri (*Calidris temminckii*) VU

Pieniä määriä lapinsirrejä havaittiin toukokuussa useaan otteeseen, laskennassa enimmillään 7 lintua 29.5. ja varsinaisen laskennan ulkopuolella 14 yksilöä 23.5.

Suosirri (*Calidris alpina*)

Havaintoja vain muutamista pohjoisen alpina-rodun linnusta, enimmillään 4 yksilöä 16.5. ja 28.5. Suistossa aikanaan pesinyttä suosirrin eteläistä schinzii-rotua ei havaittu kertaakaan.

Jänkäsirriäinen (*Limicola falcinellus*) NT

Jänkäsirriäisiä tavattiin laskennassa pariin otteeseen, enimmillään 18 lintua 31.5.

Suokukko (*Philomachus pugnax*) NT

Laskennassa laji havaittiin kaikissa yhdeksässä laskennassa välillä 24.4.–31.5. Selkeä muuton huippu todettiin 9.5., jolloin havaittiin yhteensä 465 paikallista suokukkoa.

Jänkäkurppa (*Lymnocyptes minimus*)

9-10.5. välisenä yönä havaittiin kolme soidintavaa jänkäkurppaa. Yleensä tähän aikaan Etelä-Suomessa soidintavia lintuja pidetään muuttajina, vaikka

vaikean todennettavuuden vuoksi pesintää ei välttämättä voi pitää mahdottomana tämän tyyppisellä kohteella.

Taivaanvuohi (*Gallinago gallinago*)

Pesii runsaana, muuttajien erottelu pesivistä on hankalaa. Ensimmäiset taivaanvuohet havaittiin suistossa jo maaliskuun viimeisinä päivinä. Enimmillään lintuja tavattiin laskennassa 56 yksilöä 24.4.

Heinäkurppa (*Gallinago media*) D, RE

20.5. aamulla havaittiin soidintava heinäkurppa. Yrityksestä huolimatta lintua ei havaittu paikalla enää myöhemmin. Mainittakoon myös että hyvin ilmeinen heinäkurppa lähti lentoon pesimälinnustolaskijan edestä hieman eri paikassa 14.5. Tarkkoja paikkoja ei julkaista suojeleusyistä.

Mustapyrstökuiri (*Limosa limosa*) EN

Varsinaisessa laskennassa tehtiin kaksi havaintoa: 21.4. kaksi lintua paikallisena jokisuulla ja 1.5. yksi yksilö. Lisäksi laskennan ulkopuolella 23.4. yksi lintu laskeutui Fleiviikkiin (PM).

Pikkukuovi (*Numenius phaeopus*)

Ainoa paikallinen yksilö 7.5. Launaisissa, tämän lisäksi muutamia havaintoja muuttavista.

Mustaviklo (*Tringa erythropus*)

Varsinaisessa laskennassa laji havaittiin kolmena perättäisenä laskentakertana välillä 7.-13.5., enimmillään 12 yksilöä 9.5. Paras päiväsomma oli kuitenkin 3.5. Teemuluodosta laskettu 26 lintua.

Punajalkaviklo (*Tringa totanus*)

Pesii paikalla, mahdollisten levähtäjien erottelu hankalaa, mutta 1.5. nähdyt 20 lintua edustivat maksimimäärää.

Lampiviklo (*Tringa stagnatilis*)

Laskennoissa tehtiin kaksi havaintoa: 1.5. laskennassa havaittiin yksi yksilö Kirrinsannalla ja 4.6. yksi yksilö Teemuluodossa. Teemuluodon lintu oli paikalla pidempäänkin.

Valkoviklo (*Tringa nebularia*)

Valkovikloja tavattiin suistossa melko säännöllisesti huhtikuun lopulta alkaen läpi koko kevätmuuttokauden. Levähtäjämäärät olivat kuitenkin pieniä, yleensä vain muutamia yksilöitä. Päämuutosta kertonee 9.5. päivällä havaitut 4p ja 20m, sekä seuraavana yönä vielä 8 yömuuttavaa. Eniten levähtäviä laskettiin täydentävänä tornien taisto – päivänä 3.5., jolloin 8 paikallista.

Metsäviklo (*Tringa ochropus*)

Levähtäjien ja pesivien erottelu hankalaa. 7.5. Launaisissa havaittiin 7 yksilöä, tosin muutoinkin metsäviklot viihtyivät erityisesti Launaisissa.

Liro (*Tringa glareola*) D

Muutto alkoi huhtikuun lopulla, jolloin 28.4. suistossa 10 lintua. Toukokuussa lintuja havaittiin enimmillään 311 paikallista ja 66 muuttavaa 7.5.

Vesipääsky (*Phalaropus lobatus*) D

Ainoa havainto: 29.5. tavattiin viisi lintua paikallisena.

Pikkulokki (*Larus minutus*) D

Pikkulokkeja pesii suiston ulkopuolella ja siten mahdollisten levähtäjien erottaminen osin hankalaa. Pikkulokkeja havaittiin suistossa pitkin kevättä, määrien vaihdellessa yleensä muutamista linnuista muutamiin kymmeneen. Enimmillään tavattiin 158 lintua 9.5. ja 183 lintua 31.5., joista 130 ja 180 Hilsassa. Ehkä mainittavin havainto tehtiin kuitenkin laskennan ulkopuolella 4.6., jolloin suiston puolella saalisteli noin 160 lintua, joista peräti noin 100 esiaikuisia 2-kv lintuja (PM).

Selkälokki (*Larus fuscus*) VU

Yleensä nähtiin vain muutamia yksilöitä, poikkeuksena 17 lintua jokisuulla 21.4.

Räyskä (*Sterna caspia*) D, VU

Muutamia räyskiä kalasteli suistossa melko säännöllisesti. Enimmillään tavattiin 5 yksilöä 29.5.

Pikkutiira (*Sterna albifrons*) D, EN

Pikkutiira kalasteli 9.5. aamulla Halssin ja jokisuun välillä.

Mustatiira (*Chlidonias niger*) D, VU

29.5. kartoituslaskennan ohessa kiertelevä lintu suiston pohjoisosissa.

Tervapääsky (*Apus apus*)

20.5. suiston yllä saalisteli 700 ja 11.6. noin 600 tervapääskyä. Tervapääskyjen vastaava kertyminen liittyy yleensä vilpoiseen säähän.

Kuningaskalastaja (*Alcedo atthis*) D

Havaittiin 2.5. laskennassa Halssissa ja 4.5. laskentojen ulkopuolella Teemuluodon tornista lentämässä kohti Halssia (MD)

Haarapääsky (*Hirundo rustica*)

Ainoa mainittava kertymä 7.5., jolloin suistossa yhteensä 215 haarapääskyä.

Luotokirvinen (*Anthus petrosus*)

Ainoa havainto Hilskasta 16.4.

Keltavästäräkki (*Motacilla flava*)

Muutamia levähtäviä keltavästäräkkejä tavattiin pesivien lisäksi läpi toukokuun. Selkeä muutto-
piikki havaittiin kuitenkin 20.5., jolloin laskettiin 74 paikallista ja 53 muuttavaa keltavästäräkkiä.

Tilhi (*Bombycilla garrulus*)

Vielä 7.5. tavattiin 2 lintua Hilskassa ja 20.5. yksi Karvianjuovalla.

Sinirinta (*Luscinia svecica*) D

Tavattiin seuraavasti: 5.5 yksi, 14.5. kaksi ja 20.5. yksi yksilö.

Mustaleppälintu (*Phoenicurus ochruros*)

Varsinaisen laskennan ulkopuolella 26.5. tavattiin naaraspukuinen lintu Kirrinsannalla (PM)

Ruokosirkkalintu (*Locustella luscinioides*)

Yöllä 29.5. havaittiin ilmeisesti vielä reviirilleen asettumaton jonkin aikaa aktiivisesti äänessä. Havainto on alueellisen harvinaisuuskomitean hyväksymä.

Lapinharakka (*Lanius excubitor*)

Muutamia havaintoja tehtiin alkukevällä, näistä viimeinen 21.4.

Pohjansirkku (*Emberiza rustica*)

Varsinaisen laskennan ulkopuolella havaittiin 4.5. Kirrinsannalla 2 koirasta (SL)

Selkäluodon kortteikkaa aamukasteessa. Kuva: Sami Luoma

Lintujen sijoittuminen suiston sisällä

Lintujen sijoittumista suiston eri osiin seurattiin merkitsemällä lintujen kulloinkin suosimia alueita muistiin. Sijoittumisen seurannan avuksi alue jaettiin kolmeen osa-alueeseen (Liite 9).

Osa-alue I käsitti käytännössä koko avoimen Kolpanselän ja Söödeen saaren ympäristön ja Varpukarien saarten pohjoispuoliset alueet. Eli käytännössä pitkälti kaikkein avoimimmat osat suiston vesialueista. Lisäksi alueeseen sisältyi Hilska, jonka altaalle puolisukelajat ja kahlaajat usein keskittyivät.

Osa-alue II piti sisällään Kokemäenjoen pääuoman kaikki eteläpuoliset alueet, kuten Launaisten ja Fleiviikin niityt, Teemuodon edustan ja välitömän jokisuun.

Sisemmän suiston pohjoisempi osa-alue III käsitti joen pääuoman pohjoispuoliset ruovikkoiset ja hankalakulkuiset alueet, sekä Puussin ja Myllyviikin väliset hieman avoimemmat kaislavaltaisemmat vesialueet.

Levähtävän linnuston, erityisesti vesilintujen, sijoittuminen suiston sisällä jakaantui melko selkeästi kunkin lajiryhmän yleisesti suosimiin habitatteihin. Lintujen yleinen sijoittuminen suiston sisällä oli kevään 2008 laskentojen valossa varsin luontevaa sijoittaa kartalle. Sijoittumisesta antavat parhaan kuvan liitteet 9. (vesilinnut) ja 10. (kahlaajat). Liitteessä 6. on esitetty vesilintujen jakaantuminen näille osa-alueille eri laskentapäivinä.

Suokukko

Kokemäenjoen suistossa kevätmuutolla levähtävän linnuston uhanalaisuus

EU:n lintudirektiivin liitteen I mukaan suojeltavia lajeja tavattiin suistossa runsaasti. Direktiivilajien osalta jäsenmaiden on turvattava näiden lajien kannat ja riittävästi niille sopivaa elinympäristöä.

Kansallisen uhanalaisluokituksen mukainen luokittelu on merkitty lajikohtaisessa tarkastelussa (sivu 9) lajinimen perään. Merkittävimpiä levähtäjiä suistossa keväällä 2008 olivat mm. kiljukotka, joka on kansallisen uhanalaisluokituksen mukaan luokiteltu Suomessa kaikkein uhanalaisimmaksi eli hävinneeksi. Erittäin uhanalaiseksi on määritelly mustapyrstökuiiri ja pikkutiira. Vaarantuneita ja silmälläpidettäviä lajeja tavattiin runsaasti.

Kokemäenjoen suisto kuuluu myös IBA-alueisiin (Important Bird-Area), osana kokonaisuutta ”Porin lintuvedet”. IBA -kriteerit keväällä levähtävien lintujen suhteen täyttyivät suistossa nyt tehdyn kartoituksen perusteella laulujoutsenen (200 tai enemmän) ja isokoskelon (900 tai enemmän) osalta. Harmaahaikaran osalta kerääntymisalueen kriteerit täyttyivät helposti, mutta levähtäjien osuutta on vaikea arvioida, sillä pääosa linnuista on pesiviä. Myös mm. metsähänhen osalta liikuttiin lähellä kriteeriarvoja.

Suiston linnuston uhanalaisuus ja Natura-arvot; yhteenveto, sivut 85-91.

Kiitokset

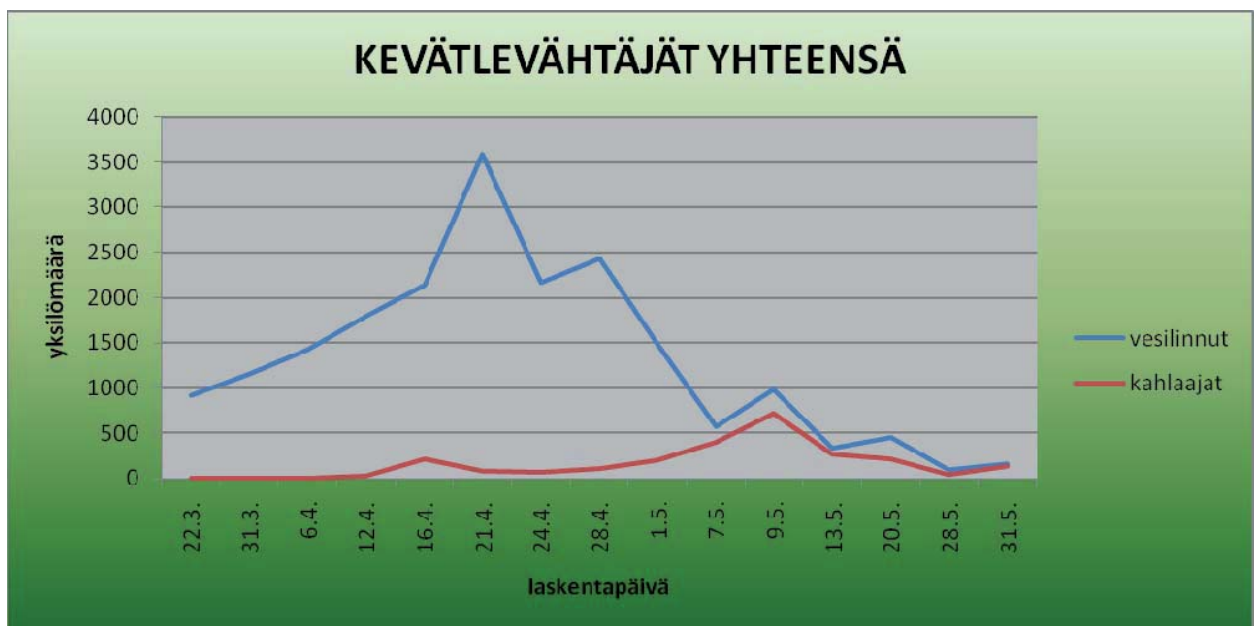
Käytännön järjestelyissä meitä auttoivat tulvasuojeluhankkeesta vastaava Pekka Vuola (Porin kaupunki), Asko Sydänoja (Lounais-Suomen ympäristökeskus), sekä Harri Juhola ja Kalle Salonen (Porin kaupunki). Hannes Tiira antoi ystävällisesti säilytystilan peränmoottorillemme Porin Halsissa. Joiltain alueella säännöllisesti retkeileviltä lintuharrastajilta saatiin arvokasta suullista taustatietoa. Suuri kiitos kaikille teille.

Kevään levähtäjälaskennat, Pori, Kokemäenjoen suisto

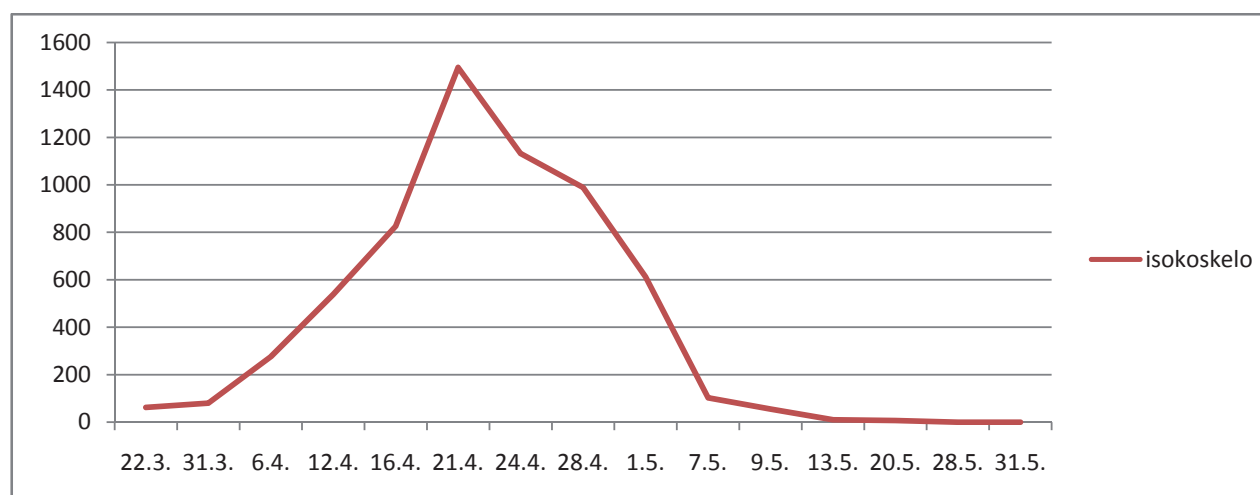
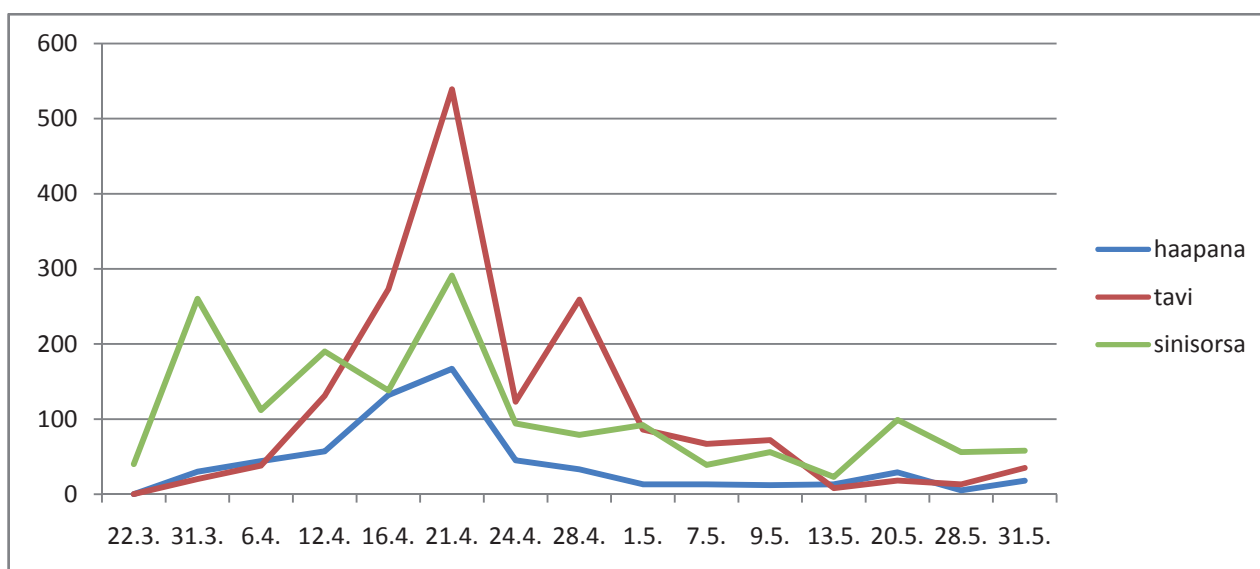
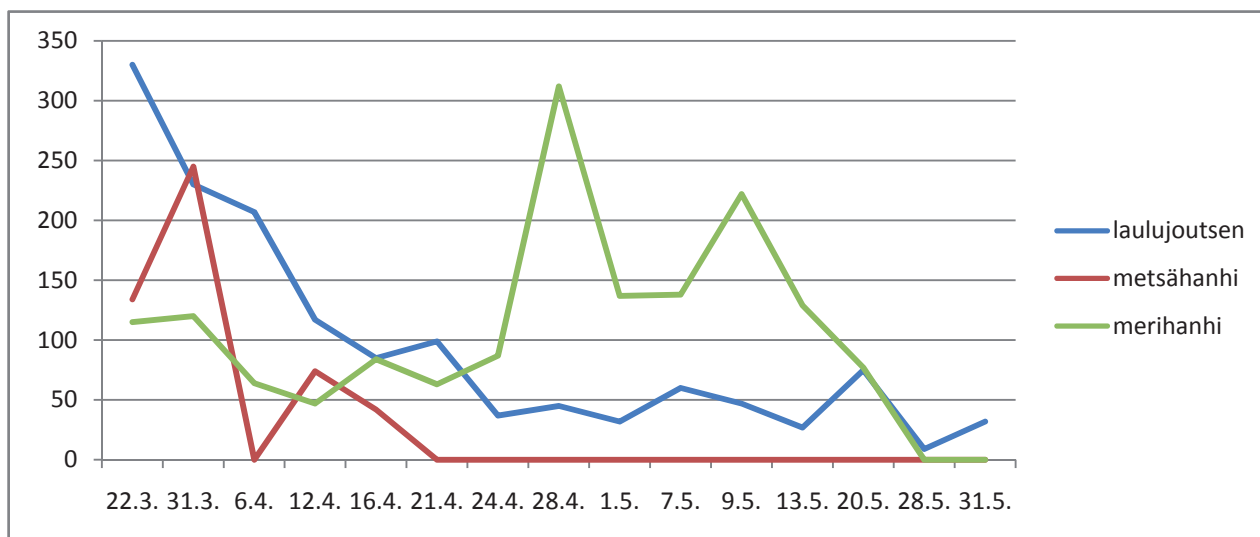
Varsinaiset laskentapäivät	Laskijat	Kommentit
22.3.	SL	Teemuudon torni
31.3.	SL	Teemuudon torni
6.4.	SL	koko suisto veneellä
12.4.	PA, MD, SL	koko suisto rannalta
16.4.	PA, RL	koko suisto, vene+ranta
21.4.	PA, RL, SL	koko suisto, vene+ranta
24.4.	MD, SL, PM	koko suisto, vene+ranta
28.4.	PA, RL, SL	koko suisto, vene+ranta
1.5.	MD, SL	koko suisto, vene+ranta
7.5.	SL, PM	koko suisto, vene+ranta
9.5.	PA, RL, SL	koko suisto, vene+ranta
13.5.	MD, SL	koko suisto, vene+ranta
20.5.	MD, SL, PM	koko suisto, vene+ranta
28.5.	MD, SL, PM	koko suisto, vene+ranta
31.5.	PA, RL, PM	koko suisto, vene+ranta
Täydentävät/ylimääräiset laskentapäivät	Laskijat	Kommentit
21.3.	SL	Teemuudon torni
24.3.	SL	Teemuudon torni
28.3.	SL	Teemuudon torni
5.4.	SL	Teemuudon torni
3.5.	SL	Teemuudon torni
15.5.	SL	koko päivä veneilyä suistossa

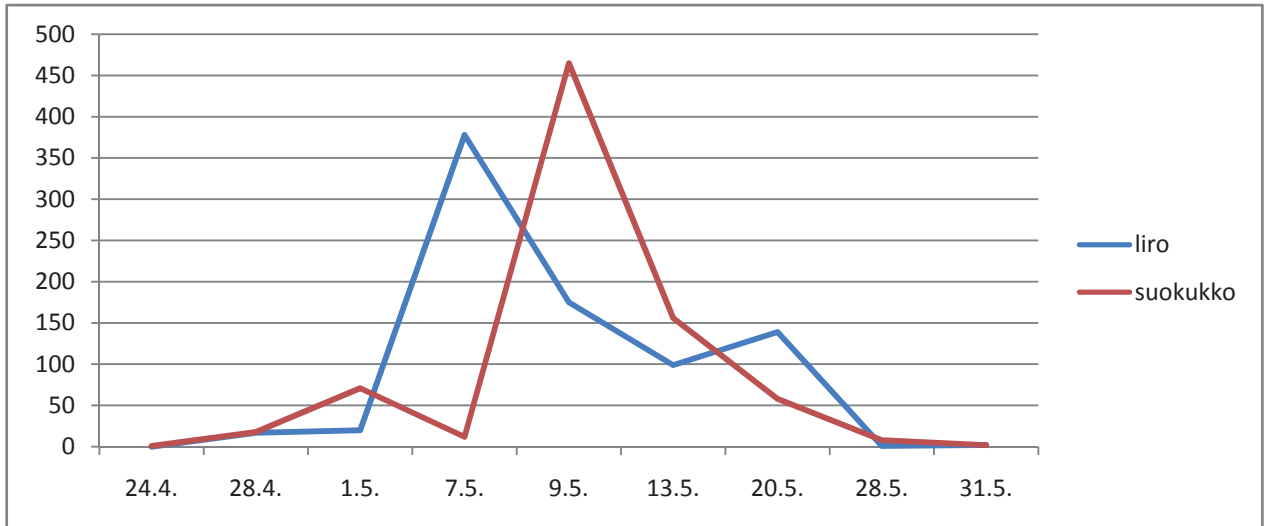
Lisäksi runsaasti täydentävää aineistoa suiston pesimälintulaskennoista välillä 28.4. - 14.6.2008

Levähtävät vesilinnut ja kahlaajat yhteensä

Levähtävät vesilinnut Kokemäenjoen suistossa

Levähtävät lirot ja suokukot Kokemäenjoen suistossa

Suiston levähtävä muuttolinnusto

Laji		P ä i v ä m ä ä r ä								
		22.3.	31.3	6.4.	12.4	16.4	21.4	24.4	28.4	1.5
Kyhmyjoutsen	<i>Cycolo</i>	12	16	36	21	30	39	36	23	36
Laulujoutsen	<i>Cygyg</i>	330	230	207	117	85	99	37	45	32
Metsähanhi	<i>Ansfab</i>	134	245		74	42				
Tundrahanhi	<i>Ansalb</i>									
Merihanhi	<i>Ansans</i>	115	120	64	47	84	63	87	312	137
Kanadanhanhi	<i>Bracan</i>	8	3	3	1		2	2		
Valkoposkihanhi	<i>Braleu</i>		1							
Haapana	<i>Anapen</i>		30	44	57	132	167	45	33	13
Harmaasorsa	<i>Anastr</i>									2
Tavi	<i>Anacre</i>		20	38	131	273	539	123	259	86
Sinisorsa	<i>Anapla</i>	40	260	112	190	138	291	94	79	92
Jouhisorsa	<i>Anaacu</i>		10	7	6	4	13	8		2
Heinätaavi	<i>Anaque</i>				1	3	7	4	6	4
Lapasorsa	<i>Anacly</i>				2		16	11	28	33
Punasotka	<i>Aytfer</i>	17		119	89	85	77	39	67	81
Tukkasotka	<i>Aytful</i>	104	58	113	73	44	164	136	140	84
Telkkä	<i>Buccla</i>	96	40	208	111	60	183	131	132	93
Uivelo	<i>Meralb</i>	5	3	46	15	23	20	8	6	1
Isokoskelo	<i>Mermer</i>	62	80	276	539	826	1495	1132	989	612
Tukkakoskelo	<i>Merser</i>				3	1	3	11	12	8
Silkkiiukku	<i>Podcri</i>			5	12	41	149	120	150	116
Härkälintu	<i>Podgri</i>								1	

Laji		P ä i v ä m ä ä r ä					
		7.5	9.5	13.5	20.5	28.5	31.5
Kyhmyjoutsen	<i>Cycolo</i>						
Laulujoutsen	<i>Cygyg</i>	60	47	27	75	9	32
Metsähanhi	<i>Ansfab</i>						
Tundrahanhi	<i>Ansalb</i>		1	1			
Merihanhi	<i>Ansans</i>	138	222	129	77		
Kanadanhanhi	<i>Bracan</i>	3	6		6		3
Valkoposkihanhi	<i>Braleu</i>						
Haapana	<i>Anapen</i>	13	12	17	29	5	18
Harmaasorsa	<i>Anastr</i>	5			2		
Tavi	<i>Anacre</i>	67	72	11	18	13	35
Sinisorsa	<i>Anapla</i>	39	56	30	99	56	58
Jouhisorsa	<i>Anaacu</i>		1		4		
Heinätaavi	<i>Anaque</i>	3	3		2		1
Lapasorsa	<i>Anacly</i>	16	18	16	19	9	12
Punasotka	<i>Aytfer</i>	27	49	25	31		4
Tukkasotka	<i>Aytful</i>	25	43	45	23		
Telkkä	<i>Buccla</i>	28	58	13	45		
Uivelo	<i>Meralb</i>	1	1				
Isokoskelo	<i>Mermer</i>	103	55	18	7		
Tukkakoskelo	<i>Merser</i>	4	7	2	7		
Silkkiiukku	<i>Podcri</i>	34	189	12	8		
Härkälintu	<i>Podgri</i>						

Laji		P ä i v ä m ä ä r ä								
		22.3.	31. 3.	6.4.	12.4	16.4	21.4	24.4	28.4	1.5
Harmaahaikara	<i>Ardcin</i>	1	77	30		17		7	114	97
Merikotka	<i>Halalb</i>	1	2	1	3					
Nokikana	<i>Fulatr</i>		45	147	305	264	263	148	154	61
Kurki	<i>Grugru</i>		3		6	60	8	8	5	6
Kapustarinta	<i>Pluapr</i>				1				11	
Tylli	<i>Chahia</i>						2	4	12	3
Töyhtöhyppä	<i>Vanvan</i>				28	207	70	49	30	68
Lapinsirri	<i>Caltem</i>									
Jänkäsirriäinen	<i>Limfal</i>									
Mustapyrstökuiri	<i>Limlim</i>						2			1
Punajalkaviklo	<i>Tritot</i>					1	4	8	9	20
Mustaviklo	<i>Triery</i>									
Valkoviklo	<i>Trineb</i>							2	9	9
Liro	<i>Trigla</i>								17	20
Suokukko	<i>Phipug</i>							1	18	71
Pikkulokki	<i>Larmin</i>									
Tervapääsky	<i>Apuapu</i>									
Haarapääsky	<i>Hirrus</i>									
Keltävästäräkki	<i>Motfla</i>									

Laji		P ä i v ä m ä ä r ä					
		7.5	9.5	13.5	20.5	28.5.	31.5
Harmaahaikara	<i>Ardcin</i>	30	89	41	28	5	21
Merikotka	<i>Halalb</i>	1				1	1
Nokikana	<i>Fulatr</i>		138	19			
Kurki	<i>Grugru</i>	1					
Kapustarinta	<i>Pluapr</i>		4				
Tylli	<i>Chahia</i>	7	11		2	11	12
Töyhtöhyppä	<i>Vanvan</i>		27		8	17	82
Lapinsirri	<i>Caltem</i>				2	1	
Jänkäsirriäinen	<i>Limfal</i>					4	18
Mustapyrstökuiri	<i>Limlim</i>						
Punajalkaviklo	<i>Tritot</i>		12	2	4		11
Mustaviklo	<i>Triery</i>	1	12	1			
Valkoviklo	<i>Trineb</i>	5	9	1	1	1	
Liro	<i>Trigla</i>	378	175	99	139	1	2
Suokukko	<i>Phipug</i>	12	465	156	58	8	2
Pikkulokki	<i>Larmin</i>		158			115	3
Tervapääsky	<i>Apuapu</i>				720	300	
Haarapääsky	<i>Hirrus</i>	215					
Keltävästäräkki	<i>Motfla</i>				74		

Loppukevällä lajeja, joiden muutokausi oli jo selkeästi päättynyt, ei aina enää laskettu, jos ei ollut syytä olettaa niitä levähtäjiksi.

Huom! mm. merikotkan, kurjen, nokikanan, töyhtöhyppän ja punajalkaviklon osalta luvut sisältävät paljolti pesiviä tai reviiirillä olevia lintuja. Ne otettiin kuitenkin mukaan kertomaan kulloisistakin kokonaismääristä.

Vesilinnut sukupuolittain eriteltynä

Laji		P ä i v ä m ä ä r ä					
		12.04	16.04	21.04	24.04	28.04	01.05
Haapana	<i>Anapen</i>	2k2n+53	3k1n+128	70k67n+30	45	18k15n	1k1n+11
Harmaasorsa	<i>Anastr</i>						1k1n
Tavi	<i>Anacre</i>	9k4n+118	1k1n+271	135/108+296	123	58/44+157	86
Sinisorsa	<i>Anapla</i>	11k10n+169	38k24n+76	63k23n+205	71k23n	72k7n	85k7n
Jouhisorsa	<i>Anaacu</i>	3k3n	2k2n	7k6n	3k3n+2		1k1n
Heinätaavi	<i>Anaque</i>	1k	2k1n	4k3n	3k1n	5k1n	2k1n+1
Lapasorsa	<i>Anacly</i>	1k1n		10k6n	6k4n+1	16k12n	33
Punasotka	<i>Aytfer</i>	89	85	16k7n+54	39	45k20n+2	81
Tukkasotka	<i>Aytful</i>	1k1n+71	11k10n+12	11k8n+145	136	25/18+97	84
Telkkä	<i>Buccla</i>	4k4n+103	20k19n+20	89k86n+8	69k62n	50k51n+31	61k32n
Uivelo	<i>Meralb</i>	2k3n+10	15k8n	10k4n+6	5k3n	3k3n	1k
Isokoskelo	<i>Mermer</i>	539	826	1495	1132	20/20+949	612
Tukkakoskelo	<i>Merser</i>	3k	1k	3k	8k3n	10k2n	5k3n

Laji		P ä i v ä m ä ä r ä					
		07.05	09.05	13.05	20.05	28.05	31.05
Haapana	<i>Anapen</i>	9k4n	9k3n	10k7n	23k6n	4k1n	18
Harmaasorsa	<i>Anastr</i>	3k2n			1k1n		
Tavi	<i>Anacre</i>	10k9n+48	17k12n+43	7k4n	16k2n	12k1n	35
Sinisorsa	<i>Anapla</i>	38k1n	53k3n	29k1n	95k4n	55k1n	58
Jouhisorsa	<i>Anaacu</i>		1k		2k2n		
Heinätaavi	<i>Anaque</i>	2k1n	1k2n		2k		1k
Lapasorsa	<i>Anacly</i>	11k5n	13k5n	14k2n	17k2n	9k	1k1n+10
Punasotka	<i>Aytfer</i>	24k3n	36k13n	22k3n	26k5n		4k
Tukkasotka	<i>Aytful</i>	19k6n	30k13n	12k6n+27	18k5n		
Telkkä	<i>Buccla</i>	19k9n	42k16n	10k3n	19k4n+22		
Uivelo	<i>Meralb</i>	1k	1k				
Isokoskelo	<i>Mermer</i>	8k6n+89	8k3n+44	14k4n	3k4n		
Tukkakoskelo	<i>Merser</i>	2k2n	4k3n	1k1n	3k4n		

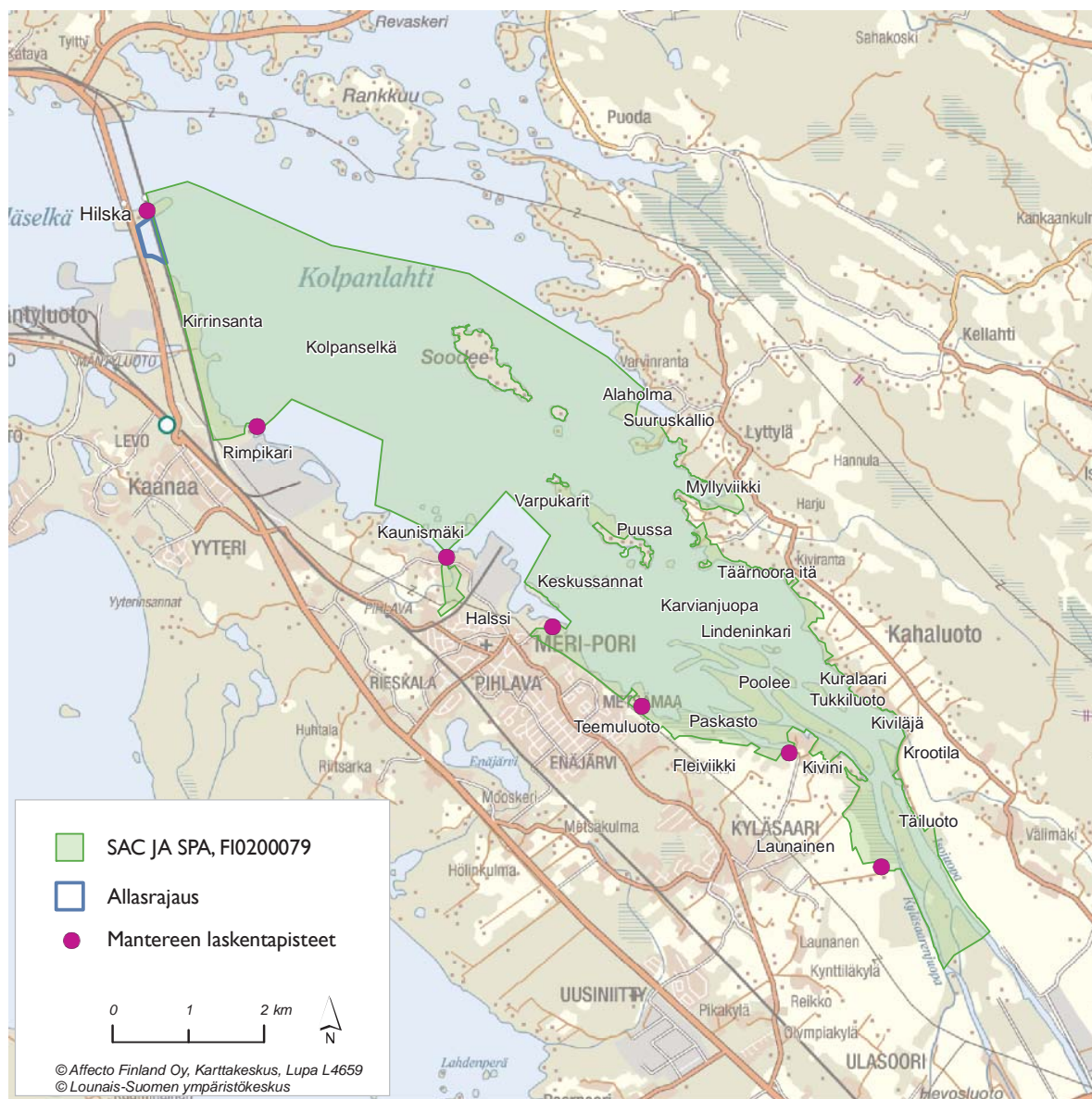
Suiston levähtävä vesilinnusto osa-alueittain

Laji		Päivämäärä ja osa-alue																				
		22.3.			31.3.			6.4.			12.4.			16.4.			21.4.			24.4.		
		II	II		I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III			
Kyhmyjoutsen	<i>Cygolo</i>	12	16		16	10	10	6	7	8		7	23		17	22		1	15	20		
Laulujoutsen	<i>Cygcyg</i>	330	230		7	50	150	1	14	101		7	78		2	72	25		5	16	16	
Metsähanhi	<i>Ansfab</i>	134	245							74		2	40		2	40						
Tundranhanhi	<i>Ansalb</i>																					
Merihanhi	<i>Ansans</i>	115	120		4		60	17	21	9		8	26	50	12		51		2	55	30	
Kanadanhanhi	<i>Bracan</i>	8	3					1							1	1			2			
Haapana	<i>Anapen</i>		30			10	30	14	24	19		64	55	13	52	85	30		4	25	16	
Harmaasorsa	<i>Anastr</i>																					
Tavi	<i>Anacre</i>		20				38	2	58	71		21	133	119	110	203	226		2	52	69	
Sinisorsa	<i>Anapla</i>	40	260		22	20	70	21	79	90		21	39	78	18	124	149		12	35	47	
Jouhisorsa	<i>Anaacu</i>		10				7			6		2		2		6	7			2	6	
Heinätavi	<i>Anaque</i>								1				3			7					4	
Lapasorsa	<i>Anacly</i>								2						1	12	3			9	2	
Punasotka	<i>Aytfer</i>	17					119	1	6	82				85	5	24	48		1	6	32	
Tukkasotka	<i>Aytful</i>	104	58		3		110	2	56	15		2	20	22	5	55	104		14	16	106	
Telkkä	<i>Buccla</i>	96	40		58	40	110	19	64	28		13	19	28	20	93	70		35	32	64	
Uivelo	<i>Meralb</i>	5	3		4	4	38	2	8	5			5	18		7	13		2	1	5	
Isokoskelo	<i>Mermer</i>	62	80		176	20	80	126		141		178	532	116	413	969	113		881	77	174	
Silkkiiikku	<i>Podcri</i>				1		4			2		6	7	28	14	45	90		26	27	67	
Härkälintu	<i>Podgri</i>																					
Nokikana *	<i>Fulatr</i>				10	7	130	19	75	211		26	64	174	8	84	171		5	53	90	

Laji		Päivämäärä ja osa-alueet																			
		28.4.			1.5.			7.5.			9.5.			13.5.			20.5.				
		I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III		
Kyhmyjoutsen*	<i>Cygolo</i>	2	5	16	2	6	28		1	1	2	2									
Laulujoutsen	<i>Cygcyg</i>	4	7	34	2	13	17	27	8	25	5	40	2		27				8	65	2
Metsähanhi	<i>Ansfab</i>																				
Tundranhanhi	<i>Ansalb</i>													1							
Merihanhi	<i>Ansans</i>		185	127					138			26	196		129						
Kanadanhanhi	<i>Bracan</i>								3			3	4	5					2	4	
Haapana	<i>Anapen</i>	4	8	21	5	4	4	6	3	4	3	3	5	4	5	8	5	22	2		
Harmaasorsa	<i>Anastr</i>					2		4	1												2
Tavi	<i>Anacre</i>	27	65	167	34	42	10	21	43	3	6	47	19	3	6	2	7	10	1		
Sinisorsa	<i>Anapla</i>	9	24	46	21	44	27	10	19	10	12	18	26	10	6	14	14	69	16		
Jouhisorsa	<i>Anaacu</i>						2						1							4	
Heinätavi	<i>Anaque</i>		4	2		3	1		3			1	2								2
Lapasorsa	<i>Anacly</i>	3	8	17	5	20	8	1	13	2	4	13	1	6	11	5	3	15	1		
Punasotka	<i>Aytfer</i>	9	24	34	6	23	52	4	9	14	6	14	29		3	22	2	7	22		
Tukkasotka	<i>Aytful</i>	6	35	99	11	37	36		25		12	12	19	2	23	14				15	8
Telkkä	<i>Buccla</i>	15	62	55	36	31	26	9	16	3	7	19	32	1	10	2			15	30	
Uivelo	<i>Meralb</i>			6		1			1			1									
Isokoskelo	<i>Mermer</i>	173	783	33	31	576	5	35	68		29	24	2	8	8	2	3	3	1		
Silkkiiikku*	<i>Podcri</i>	18	41	91	44	35	37	6	28	?	48	32	109	7	11				8		
Härkälintu	<i>Podgri</i>			1									10								
Nokikana *	<i>Fulatr</i>	8	66	80	4	32	25	3			7	39	92	10	9						

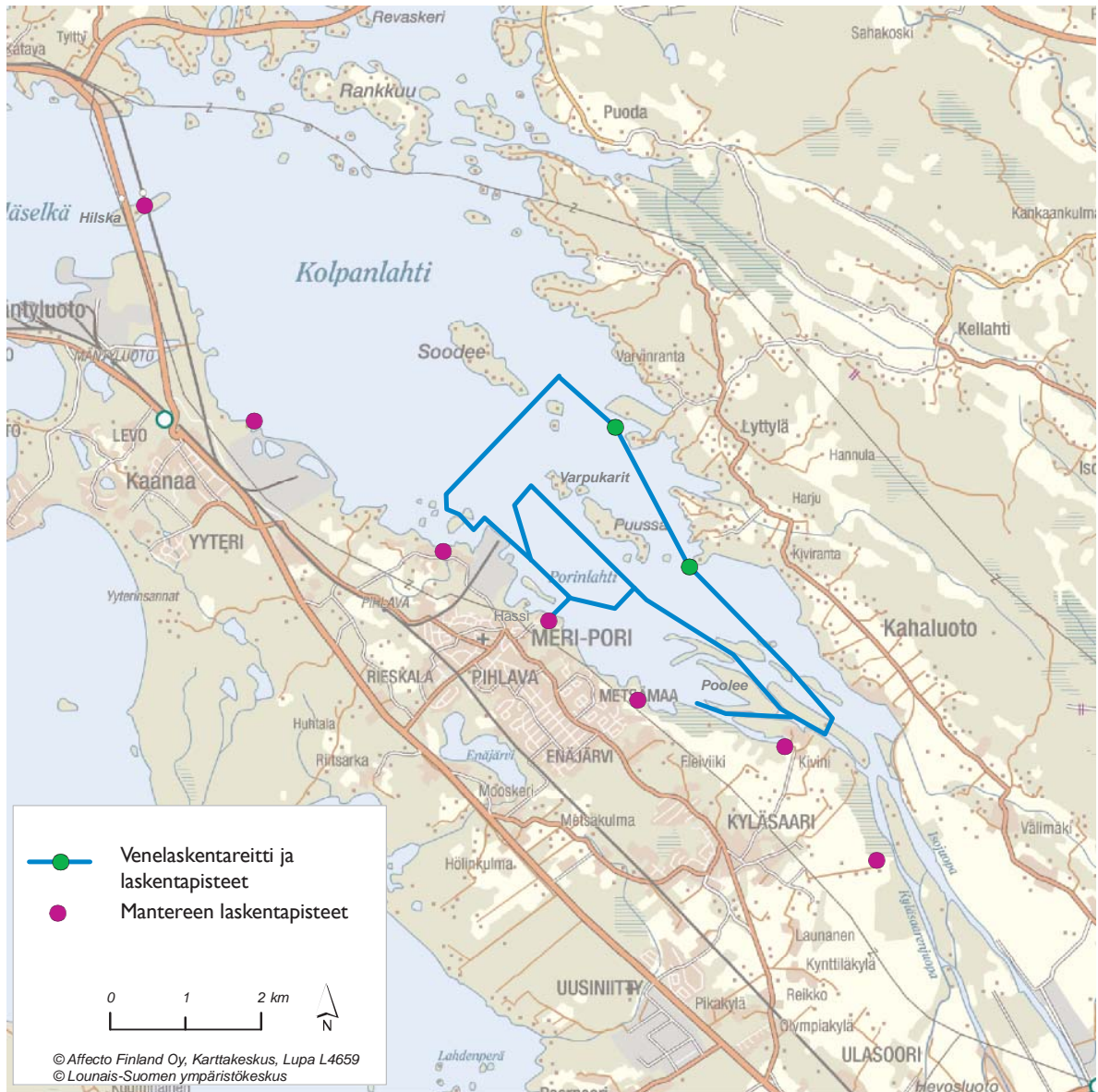
* = loppukevään luvut ovat vain suuntaa antavia, sillä sisältävät mahdollisiksi levähtäjiksi tulkittuja ja toisaalta mahdollisia reviirejä tai pesiviä voi sisältyä.

Kokemäenjoen suiston Natura-alue (=laskenta-alue)

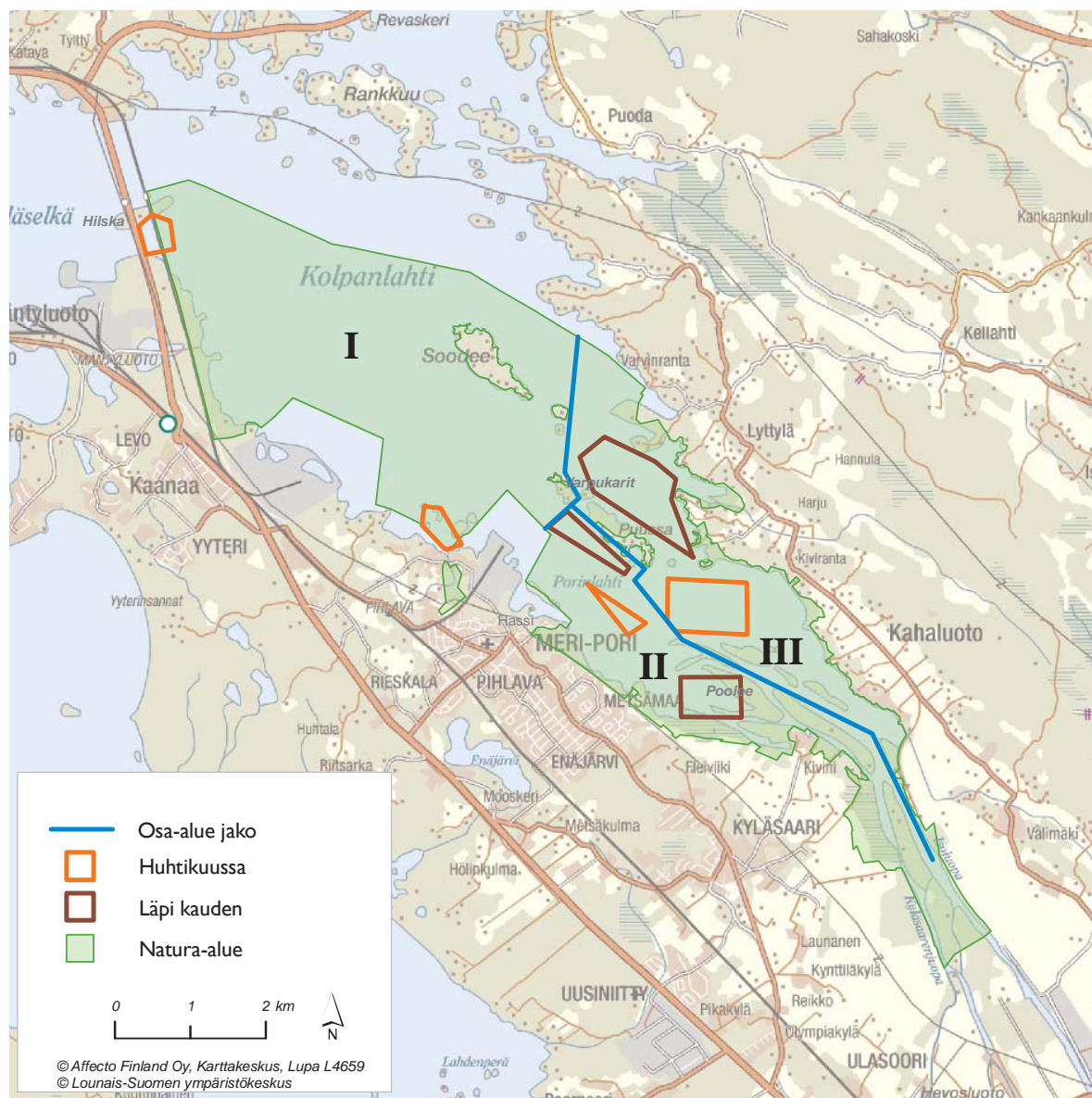

Laskenta-alue käsitti koko Kokemäenjoen suiston Natura-alueen (vihreä rasterointi). Käytännön syistä mukaan otettiin lisäksi kokonaisuuteen luontevasti kuuluvana Hilskan saaren ja Kirrinsannan välinen allas (sininen rajausta vasemmassa yläkulmassa). Linnut siirtyivät altaan ja Kolpanlahden-Kirrinsannan välillä melko usein mikä myös puolsi altaan ottamista mukaan tai olisi ainakin hankaloittanut tulkintaa.

Laskentapisteet ja reitit

Kartoitusalueen jako ja vesilintujen sijoittuminen alueen sisällä

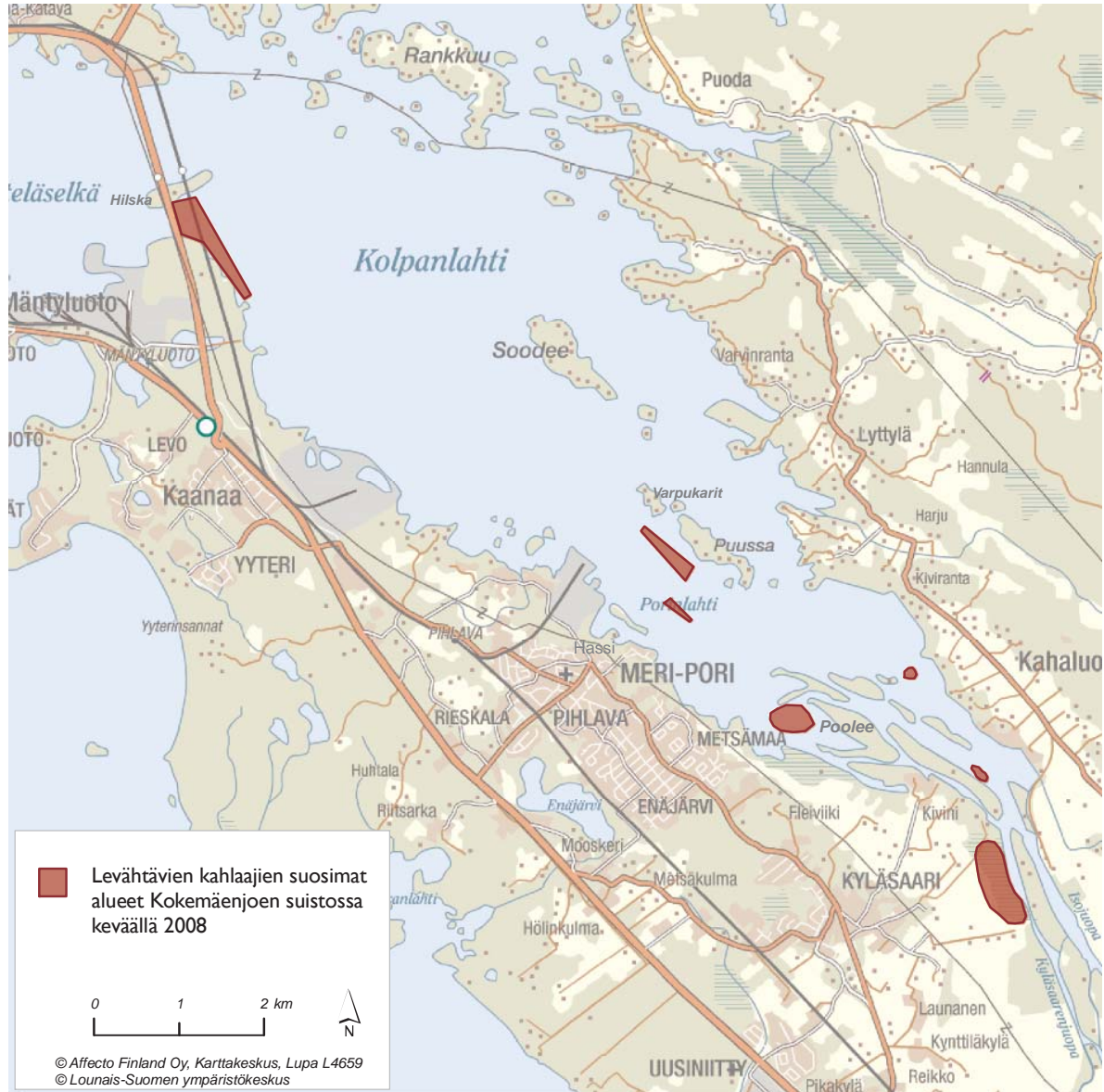
Osa-alue I: kokosukeltajat, kuten silkkiuikut ja koskelot. Pihlavan ja Hilskan kohdilla (oranssit rajaukset) myös muut vesilinnut

Osa-alue II: Punaiset rajaukset eli Puussan ja joen pääväylän väli (Keskussannat), sekä Paskastossa (Teemuodon itä-puoli) sorsalinnut, joutsenet ja hanhet. Hilskan edustalla lisäksi sotkat ja telkät.

Osa-alue III: oranssin rajauksen alueella huhtikuussa kaikkia vesilintuja runsaasti, myös hanhet, joutsenet ja nokikanat. Punaisen rajauksen alueella kokosukeltajat; uikut, sotkat, telkät, uivelot, mutta myös jonkin verran muitakin vesilintuja.

Vesilintujen sijoittuminen osa-alueittain eri laskentapäivinä on eritelty liitteessä 6.

Kahlaajien sijoittuminen suiston sisällä

Kahlaajien suosimia alueita (lähinnä matalan veden aikaan) olivat KIRRINSANTA, Keskus-sannat (Puussin lounaispuolella/ pääväylän koillispuolella), Paskasto (Teemuodon ja Fleiviikin välillä), Kahaluodon edustan pienet lampareet/ avoimemat kosteat painanteet, ylempänä joella sijaitsevan Kiviläjä saaren kärjestä jokivartta luoteeseen työntyvä särkkä, sekä Launaisten tulvaniitty. Laskentavuonna vesi oli usein alhaalla, mikä oli varmasti kahlaajille eduksi, lukuun ottamatta ehkä Launaisten niittyä.

Kesän 2008 laskennat

Pesimälinnustolaskennat suoritettiin välillä 84.–14.6.2008. Laskennat suoritettiin pitkälti tuoreimpien suositusten mukaisesti (Koskimies 1994, Mikkola-Roos ym. 2005). Laskentoja varten hankittiin Lounais-Suomen ympäristökeskukselta lupa liikkua myös suojelualueiden osalla. Kesän 2008 pesimälinnustolaskennoista vastasivat kokeneet lintulaskijat Pekka Alho (PA), Rami Lindroos (RL), Sami Luoma (SL), Petteri Mäkelä (PM) ja Marko Dahlman (MD). Nuorempaa laskijapolvea edusti ansiokkaasti Markus Lampinen (ML). Raportoinnista vastasi ensisijaisesti Pekka Alho. Raportin viimeistelyssä avustivat Sami Luoma, Rami Lindroos ja Markus Lampinen. Raportin kuvat © Pekka Alho (PA) ja Sami Luoma (SL).

Menetelmät ja laskenta-alue

Laskenta-alue ja kartoituslaskennan laskentareitit selviävät liitteestä 12. Kuten kevään ja syksyn laskennoissa, laskenta-alue oli muutoin sama kuin suiston Natura-alue, mutta mukana oli lisäksi Hilskan allas. On myös huomattava, että aivan kaikki suiston saaret ja rannat eivät kuulu Natura-alueeseen. Tiivistetysti kartoituslaskentapäivät, -kohteet ja -laskijat selviävät liitteestä 11.

Selvityksessä keskityttiin vesi- ja rantalinnustoon, mutta myös rantametsien lajistoa selvitettiin melko kattavasti ja mm. suiston suurten lehtosaarien osalta täysin kattavasti. Pesimälinnuston laskenta toteutettiin lähtökohtaisesti uusimpien suositusten mukaisesti siten, että vesi- ja rantalintujen pistelaskenta suoritettiin kolmasti, kartoituslaskenta viidesti ja yökuuntelu kolmasti.

Kartoituslaskennassa painotettiin laskenta-alueen laajuuden vuoksi arvokkaimpia kosteikkoalueita, joilla tehtiin järjestelmällisesti ja vakioidusti suositusten mukainen määrä kartoituslaskentaa. Tämä muodosti kartoituksen rungon (Liite 11.) Tästä poikettiin vain Kahaluodon edustan ruovikkoalueella, jonka kohdalla jouduttiin hiukan

soveltamaan reittiä niittysuohaukan pesimärauhan turvaamiseksi ja kerran Kirrinsannan kohdalla (11.6), kun laskenta tehtiin rantaviivan sijasta Natura-alueen toista reunaa, radan vartta kulkien. Näin haluttiin saada parempi kuva Kirrinsannan metsäalueen puoleisesta linnustosta. Tämä tavoite myös saavutettiin. Myös joillain vähälintuisemmillä osilla, kuten osalla metsäalueita, kartoituskäyntejä tehtiin vähemmän ja pitkälti niistä saadun yleisen tuntuman määrittämisen tarpeen perusteella (vrt. liite 11.).

Kartoitusalueen laajuuden vuoksi jouduttiin tekemään myös useita täydentäviä kartoituslaskentapäiviä. Tuolloin käytiin läpi vesi- ja rantalinnuston kannalta vähemmän merkittäviä alueita ja mm. ulompia metsäisiä saaria. Täydentävillä laskentakerroilla käytettiin yhdestä kolmeen laskijaa. On lisäksi huomattava, että seuranta tehtiin paljon myös ”jatkuvoimaisesti” venereittien varrella, tavalla, joka ei näy tilastoissa. Lisäksi samana keväänä tehdyt levähtäjälaskennat täydensivät kokonaiskuvaa.

Kartoituslaskennoissa käytettiin 4-5 laskijaa. Laskenta aloitettiin hämärissä juuri ennen aamun valkenemista ja tehtiin aina samanaikaisesti siten, että kaksi laskijaa kartoitti kävellen mantereen puolella suiston eteläreunan kaikki Natura-alueet ja muut laskijat laskivat veneellä suiston saarilla ja pohjoisosissa. Viimeisessä kartoituksessa 11.6. mantereen puolta kartoitti vain yksi laskija, sillä tärkeimpien niittyjen pesimälajisto oli jo hyvin kartoitettu ja haluttiin välttää turhaa häirintää niin kutsutusti ”komppaamalla” eli maastoa kävellen haravoimalla. Tuolloin niityt käytiin läpi kaukoputkella. Laskijat käyttivät laskennassa apuna kiikaria ja paikoin kaukoputkea, sekä merkitsivät karttapohjaan kaikki pesintään viittaavat havainnot.

Kartoituslaskennoissa käytettiin hiukan alustavasti budjetoitua suurempaa laskijamäärää. Tälläkään laskijamäärällä koko suiston aluetta ei pysty yhtenä aamuna kävellen kartoittamaan, sillä suiston kaltaisen laajan alueen kattava kartoitus

taminen yhden aamun aikana ei käytännössä ole mahdollista ilman huomattavan suurta joukkoa kartoittajia. Säällinen kartoitusaika kun loppuu aamupäivällä linnunlaulun vähenemisen myötä ja lisäksi veneillen kartoitettaessa yhden laskijan resurssia häviää yllättävän paljon muiden laskijoiden siirtelyyn suiston saarilta toisille. Asia korjattiin lisäämällä laskentapäivien määrää ja toisaalta jättämällä vähemmälle joitain vesi- ja rantalinuston kannalta merkityksellisempiä alueita.

Suurempien saarten lajisto kartoitettiin pitkälti 2-3 käyntikerralla, kunnes katsottiin saadun riittävän hyvä kuva niiden lajistosta. Näiden lajisto koostui paljolti mm. tavallisesta metsälajistosta, eivätkä ne olleet kosteikkolajistoon painottuvissa laskennoissa muutenkaan etusijalla. Pienemmät pesimäluodot kartoitettiin alustavasti veneestä käsin, tehden tämän lisäksi 1-2 oikein ajoitettua maihinnousua mm. pesien laskemiseksi. On myös huomattava, että monia saaria ja luotoja pystyttiin lisäksi pitämään silmällä aina ohi kuljettaessa ja että monet suiston pienetkin "vesikivet" on mökitetty.

Vesilintujen piste- ja kiertolaskenta suoritettiin kolmesti: 28.4., 9.5. ja 20.5. Näitä täydensivät kevään levähtäjälaskennat. Jo kevään levähtäjälaskennoissa käytettyjä laskentapisteitä ja – reittejä käytettiin myös vesilinnuston piste- ja kiertolaskennassa. Piste- ja kiertolaskenta tehtiin samanaikaisesti kevään levähtäjälaskentojen yhteydessä siten, että vene-laskennassa toinen laskija keskittyi levähtäjiin, toinen piste- ja kiertolaskentaan. Pistelaskennassa käytettiin aina sekä kiikaria, että kaukoputkea. Muutamia ruovikon keskellä sijaitsevia lampareita jäi pääosin piiloon, eikä niiden hallitseminen ollut luontevasti mahdollista mistään suunnasta. Kokonaisuuden kannalta ne eivät kuitenkaan olleet merkittäviä. Laskentapisteet on merkitty liitteeseen 12.

Yökuuntelu tehtiin käytännössä soutelemalla suistossa läpi yön. Muilla, erityisesti mantereen puolen kohteilla, yökuuntelua tai vastaavaa pystyttiin tekemään myös varhaisen aamun levähtäjä- ja pesimälinnustolaskennan ohessa. Yökuuntelua suoritti kaksi tai kolme henkeä kuuntelukertaa kohti.

Kartoituksen perusteella saatiin varsin hyvä kuva suiston tämän hetkisen pesimälinnuston tilasta. Muutamien kosteikkojen runsaslukuisten peruslajien, kuten ruokokerttusen ja pajusirkun, tarkan reviirimäärän selvittäminen edellyttäisi huomattavasti enemmän aikaa ja erillistä panostusta. Näiden lajien parimääriä on siten pidettävä suuntaa antavina, joskin tämän kartoituksen tavoitteisiin nähden silti aivan riittävinä.

Tavoitteena oli suiston nykyisen pesimälinnuston tilan ja suojeluarvon, sekä levähtäjämäärien selvittäminen. Oleellista oli myös selvittää pesivien ja muutolla levähtävien lintujen sijoittumista suiston eri osiin. Kartoitus liittyi Porin kaupungin tulvasuojeluhankkeeseen, jonka myötä tehtävien ratkaisujen mahdollisia vaikutuksia suistoon ja sen luontoon pyritään tämänkin kartoituksen pohjalta ennakoimaan. Tulosten punnitseminen tulvasuojelun suhteen on kuitenkin mahdollista vasta, kun esillä ovat konkreettiset vaihtoehdot tulvasuojelun toteuttamiseksi.

Sää

Kartoitusvuoden kevät oli talven jäljiltä melko aikainen, mutta jatkui selvästi viileämpänä. Jäät ja lumet hävisivät jo aikaisessa vaiheessa, kun niitä leudon talven jäljiltä ei juuri ollutkaan. Huhtikuussa kevään eteneminen hidastui, kunnes taas kuun lopulla ja vapun aikoihin koittivat keväisemmät säät. Loppukevät oli taas selvästi vilpoisempi, vaikka korkeapaineessa usein aurinkoinen ja siten miellyttävä. Virtausten perusvire pysyi sitkeästi, vaikka heikkonakin, pitkälti pohjoisen puolella, eikä lämpimistä virtauksista päästy juuri nauttimaan. Merivesi pysytteli alhaalla miltei läpi laskentakauden ja erityisesti toukokuussa paljasti laajalti lietteitä. Itse kesä jäi kaikille mieleen koleana ja sateisena. Laskennat sujuivat muutamaa säästä johtuvaa laskentapäivän siirtoa lukuun ottamatta varsin luontevasti ja laskijat saivat usein kulkea hyvin heikkotuulisessa korkeapainesäässä.

Tulokset

Kokemäenjoen suiston pesimälinnusto vuoden 2008 laskennoissa

Vertailuaineiston puuttumisen vuoksi nykyisten parimäärien suhteellisen runsauden ja muutosten arviointi oli käytännössä mahdotonta. Vuoden 2008 laskentojen perusteella asemiaan ovat kuitenkin säilyttäneet mm. ruskosuohaukka, kaulushaikara ja luhtakana. Väheneään päin näyttäisivät ilmeisesti olevan ainakin luhtahuitti, monet kahlaajat ja keltavästäräkki. Uudempia tulokkaita tai jalansijaa hakevia lajeja olivat mm. harmaahaikara, niittysuohaukka, sitruunavästäräkki ja nokkavarpunen. Harmaahaikaran osalta muutos on ollut raju, mutta myös nokkavarpunen näyttäisi olevan vauhdilla vakiintumassa suiston lajistoon.

Kokemäenjoen suiston pesimälinnusto on edelleen arvokas, vaikka lajistosta onkin hävinnyt joitain arvokkaita lajeja. Häviämisen syyt ovat usein eri lajeilla erilaisia. Suiston pesimälajistosta hävinneitä kosteikkojen arvokkaita lajeja ovat mm. etelänsuosirri ja kultasirkku. Näistä ensin mainittu katosi matalien ja laidunnettujen rantaniittyjen häviämisen myötä laajalti koko Suomesta. Nyt tämä suosirrin alalaji on luokiteltu äärimmäisen uhanalaiseksi ja sen viimeisten pesimäalueiden säilyttämiseksi tehdään töitä mm. Porin Yterissä. Suistossakin olisi vielä hiukan potentiaalista pesimämaastoa muutamalle parille, mutta kannan käydessä olemattomaksi, on uusien parien palautuminen usein hidasta ja haasteellista. Kultasirkun osalta häviämisen syyt näyttäisivät olevan toisaalla. Syyksi ovat osoittautuneet kaakkoisilla talvehtimis- ja muuttoalueilla tapahtuva varpuslintujen massapyynti. Suurina parvina esiintyvän lajin kohtaloksi on koitunut ruokapataan joutuminen. Kultasirkulle sopivaa habitaattia olisi suistossa edelleen riittämiin, mutta kannan pieneneminen näkyy yleensä aina ensin juuri levinneisyysalueiden äärirajoilla.

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen vuosittaisen riistakantojen seurannan mukaan (Pöyry & Wikman 2008) tärkeimpien riistasorsien eli sinisorsan, tavin, haapanan ja telkän pesimäkannat taantuivat hieman vuoteen 2007 verrattuna. Pesimäkannan kokoa kuvaava runsausindeksi jäi kaikilla lajeilla alle seurantajakson pitkäaikaisen keskiarvon. Muutos oli voimakkain telkällä. Nokkana taantui selvästi, ja lajin pesimäkannan kokoa kuvaava indeksi putosi alhaisimpaan arvoonsa koko pitkäaikaisella seurantajaksoilla. Haapana runsastui hieman pohjoisessa, mutta taantui etelässä. Pesimäkausi oli etelässä suhteellisen aikainen, mutta pohjoisessa se oli jopa keskimääräistä myöhäisempi. Sinisorsan pesintä onnistuikin hyvin erityisesti etelässä ja poikastuottoindeksi oli selvästi tavanomaista parempi. Myös haapanan ja telkän poikastuotto koheni hieman vuodesta 2007, mutta jäi erityisesti haapanalla reilusti alle pitkäaikaisen keskiarvon. Tavi taantui ja poikastuotto jäi viimevuotista heikommaksi sekä etelässä että pohjoisessa. Kolean ja sateisen kesän arvioitiin mm. Birdlife Suomen kokoamien tietojen mukaan heikentäneen oleellisesti mm. monien varpuslintujen pesimämenestystä ja poikastuottoa.

Vesilintujen esiintymistä, muutonkulkua ja parimääriä peilattaessa avuksi ovat kevätlevähtäjälaskentojen osuuden taulukot. Taulukot eivät kuitenkaan kerro kaikkien lajien osalta kaikkia parimääräarvion perusteita, sillä niissä eivät näy esim. pesimälinnustolaskentojen ohessa tehdyt havainnot. Vesilintujen piste- ja kiertolaskentojen antamiin tuloksiin on lisätty myös ylempänä jokivarressa tavatut vesilintureviirit, jonne piste- ja kiertolaskenta ei ulottunut, käytännössä Kiviläjästä edemmäs ylävirtaan. Myös muutamia muita kaikkein etäisimpiä sopukoita jäi piste- ja kiertolaskennan ulottumattomiin.

Pesimälinnusto lajikohtaisesti

Lajinimen perässä mahdollisesti seuraavat kirjaimet kertovat lajin suojelustatuksesta. D = EU:n lintudirektiivin liitteen I mukaan suojeltava laji. Jälkimmäinen koodi viittaa lajien kansalliseen uhanalaisluokitteluun (Rassi ym. 2000), jossa RE = Suomen luonnosta hävinnyt, CR = äärimmäisen uhanalainen, EN = erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut ja NT = silmälläpidettävä.

Kosteikkolinnusto

Kyhmyjoutsen (*Cygnus olor*) 15 paria

Ensimmäiset kyhmyjoutsenet hautoivat 12.4. Pesien sijainti käy ilmi karttaliitteestä 2.

Laulujoutsen (*Cygnus cygnus*) D 1 pari

Kesällä 2008 suistossa pesi yksi laulujoutsenpari Israelinkarin edustalla (liite 13.). Lisäksi muutama kihlapari oleili alueella keväällä. Yksi kihlapari viihtyi usein Joutilaismäen edustan ruovikkoniemekkeen ympäristössä ja toinen usein Talonlahti-Puussa alueella.

Merihanhi (*Anser anser*) 1 pari

Hätäilevä pari tavattiin Suuruskallion tuntumassa 28.4. Ilmeisesti tämä samainen pari havaittiin samalla seudulla myös useammassa levähtäjälaskennassa, muista merihanhista erillään.

Kanadanhanhi (*Branta canadensis*)

Muutamia kanadanhanhia oleskeli alueella pesimäaikaan, mutta viitteitä pesinnästä ei saatu.

Haapana (*Anas penelope*) 10 paria

Haapanamäärät putosivat nopeasti jo vapun aikoihin, ja tämän jälkeen liikuttiin hetken aikaa melko tasaisissa lukemissa (vrt. kevätlevähtäjät, Liite 4.). Jo 20.5. alkoi koiraiden sulkasatokertyminen näkyä. Parimäärän tulkintapäivä oli 9.5. ja jokivarresta yksi lisäpari.

Harmaasorsa (*Anas strepera*) 1 pari

Lajia havaittiin harvakseltaan toukokuussa. 20.5. Teemuluodossa oli pari ja 29.5. koiras. Suistossa tulkittiin pesivän enintään yksi harmaasorsapari. Pesinnät eivät ilmeisesti ainakaan onnistuneet, koska lajia ei juuri tavattu enää kesällä tai syksyllä.

Tavi (*Anas crecca*) 20 paria

Keväällä suistossa levähtävien tavien määrät on havainnollistettu kevätlevähtäjäraportin liitteessä 4. Haapanan tavoin pääosa levähtäjistä häipyi vappuun mennessä. Piste- ja kiertoalaskennan perusteella suistossa tulkittiin pesivän 17 taviparia.

Kirrinsannan rantavyöhykettä 4.5. Kuva: Sami Luoma

Tulkintapäivä oli 9.5. Vaihtoehtoinen tulkintapäivä (20.5.) olisi antanut miltei saman tuloksen (16 paria). Todellisuudessa parimäärä on jonkin verran piste- ja kiertoalaskennan antamaa tulosta suurempi, sillä tavipareja havaittiin myös metsäisissä ojissa ja pienissä lampareissa, joista lintuja jää helposti havaitsematta. Lisäksi alueen laajuus ja hankala havainnoitavuus tavoin suhteen tekevät sen kartoittamisesta näillä perusmenetelmillä vain suuntaa antavan. Tulos on silti maastotuntuman perusteellakin totuuden suuntainen, eli toisin kuin saattaisi ehkä kuvitella, ei tavi kuitenkaan ollut suistossa mitenkään runsaslukuinen pesijä. Jokivarresta on tulkittu kaksi paria lisää ja Kanikarista yksi. Täiluo-
dossa tavoin poikaset kuoriutuivat 28.5.

Sinisorsa (*Anas platyrhynchos*) 76 paria

Sinisorsamäärät alkoivat vakiintua pesimätasolle huhtikuun lopulla. Mahdollisesti loputkin naaraista aloittivat haudonnan 24.–28.4. välisenä aikana, jolloin myös sää oli keväistä (vrt. kevätlevähtäjäraportin liite 5.). Parimäärän tulkintapäivänä pidettiin 28.4. Ylempää juoksulta on tulkittu 4 paria lisää.

Jouhisorsa (*Anas acuta*) 2 paria

Toukokuun puolella muuttajien jo mentyä, suistossa nähtiin ensin useasti pari, jonka jälkeen useasti koiras, joka liittyi myöhemmin koirassinisorsien alkavaan sulkasatoporukkaan. 20.5. nähtiin kuitenkin 1+1 paria mikä viittaa kahteen pariin.

Heinätavi (*Anas querquedula*) 2 paria

Laskentojen perusteella heinätavien parimääräksi saadaan kaksi. Heinätavien liikkuvuus suiston sisällä vaikeuttaa arviointia, mutta viittaa ehkä siihen, että todellinen parimäärä on saattanut olla 1-2 paria enemmän.

Lapasorsa (*Anas chlypeata*) 14 paria

Lapasorsan muutto huipentui vapun aikoihin. Suistossa tulkittiin, lähinnä koiraiden perusteella, pesivän 13 lapasorsaparia, kun tulkintapäivä oli 9.5. Tulkintapäivänä 20.5. olisi tuottanut suurimman parimäärän, mutta kaikki muut loppukevään ja alkukesän havaintopäivät tukevat selkeästi pienempää tulkintaa. Myös suistossa syyspuolella tehdyt laskennat tukevat pienempää parimäärä-arvioita, tai sitten lajin pesimämenestys on ollut poikkeuksellisen huono. Jokivarren pari lisäsi parimäärää yhdellä.

Punasotka (*Aythya ferina*) 22 paria

Punasotkan päiväsummat vaihtelivat jonkin verran vielä oletetun pesimäajan kynnyksellä. Piste- ja kiertolaskennan mukaan suistossa tulkittiin pesivän 20 paria punasotkia. Tulkinta perustuu muita sorsalintuja enemmän naaraiden määrään, sillä sotkille on tyypillistä selkeä koiraslintujen ylimäärä. Parimäärän tulkintapäivä oli 9.5. Naarasmäärä oli tuolloin muita lähipäiviä selvästi suurempi, mutta toisaalta piste- ja kiertolaskenta levähtäjälaskentaa selvästi tarkempi. Lisäksi parimäärään lisättiin ylempään jokivarren parit (2), jonne piste- ja kiertolaskenta ei ulottunut. Munapesät löytyivät 16.5. Ripapuomin pikkuluodolta ja Soodeen eteläpuoliselta pikkuluodolta.

Tukkasotka (*Aythya fuligula*) 15 paria

Tukkasotkia tulkittiin pesivän 15 paria, kun tulkintaperusteena oli 9.5. Punasotkan tavoin parimäärän tulkinta perustui naaraisiin ja yksinään vartioiviin koiraisiin. Käytetyn tulkinnan antama parimäärä tukkasotkalle oli saadun maastotuntuman perusteella ehkä hieman alakanttiin.

Telkkä (*Bucephala clangula*) 57 paria

Pesivät telkät jakaantuvat muita vesilintuja tasaisemmin koko Natura-alueen alueelle. 24.4. tavattiin ensimmäinen naaras pöntöllä. Enimmät naarastelkät katosivat hautomaan vapun aikoihin. Parimäärän tulkintapäivä oli 28.4. Yläjuoksulta tulkittiin 7 paria lisää. Ensimmäisen poikueet nähtiin maastossa toukokuun lopussa.

Uivelo (*Mergus albellus*) D 1 pari

Koirasuivelo oli pariutunut telkkänaaraan kanssa. Sama sekapari oli pesinyt vuotta aiemmin onnistuneesti samalla paikalla Laiskanrännissä. Toukokuun alussa koiras oli yksin uoman reunalla telkänpönttöjen alla. Hiukan myöhemmin, sekä 7., että 9.5. herra uivelo oli kuitenkin taas kilpako-sinnalla naaraasta telkkäkoiraiden kanssa. Epäselväksi jäi, olivatko kyseessä syrjähyppy-yritykset

oman naaraan hautoessa, vai olivatko kilpakosijat viemässä morsion?

Isokoskelo (*Mergus merganser*) 16 paria

Isokoskeloita tulkittiin pesiviksi 14 paria. Tulkintapäivämääränä pidettiin 13.5., sillä varsinaisen piste- ja kiertolaskennan antama tulos olisi ollut reviiirit tuntien alakanttiin. Haudonnan ajoituksesta kertoo jotain mm. pesältä Hilskassa 7.5. yllätetty naaras. Ylempää joelta tukittiin kaksi lisäparia.

Tukkakoskelo (*Mergus serrator*) 6 paria

Tukkakoskeloiden parimäärä perustuu paitsi vesilintujen piste- ja kiertolaskennan antamaan tulokseen, myös useina laskentapäivinä todettuihin reviiireihin. Soodeen - Varpukarien tuntumassa pesi noin kolme paria, Kolpassa yksi ja Kaunismäen edustalla yksi pari, jonka lisäksi siellä 20.5. myös sekapari koiras isokoskelo ja naaras tukkakoskelo.

Silkkiuikku (*Podiceps cristatus*) 90 paria

Suurimmat silkkiuikkukeskittymät pesivät Lyttilän - Myllyviikin edustalla. Tämän alueen parimäärä oli pitkälle yli 30 paria ja mm. 9.5. laskettiin yli 20 pesää. Muutenkin pesivät silkkiuikut painottuivat tälle osalle suistoa, vaikka lintuja oli melko tasaisesti myös muualla, suiston sisäosia lukuun ottamatta. Pesivät parit sijoittuivat Teemuluoto - Puusan eteläkärki - Täärnoora -akselin länsipuolelle.

Härkälintu (*Podiceps griseigena*) 3 paria

Ainakin yksi härkälintupari pesi onnistuneesti Lyttilän edustalla, Myllyviikin suulla, jossa kaikki härkälinnut pesivät. Emot ruokkivat poikasta vielä elokuun alussa.

Mustakurkku-uikku (*Podiceps auritus*) D

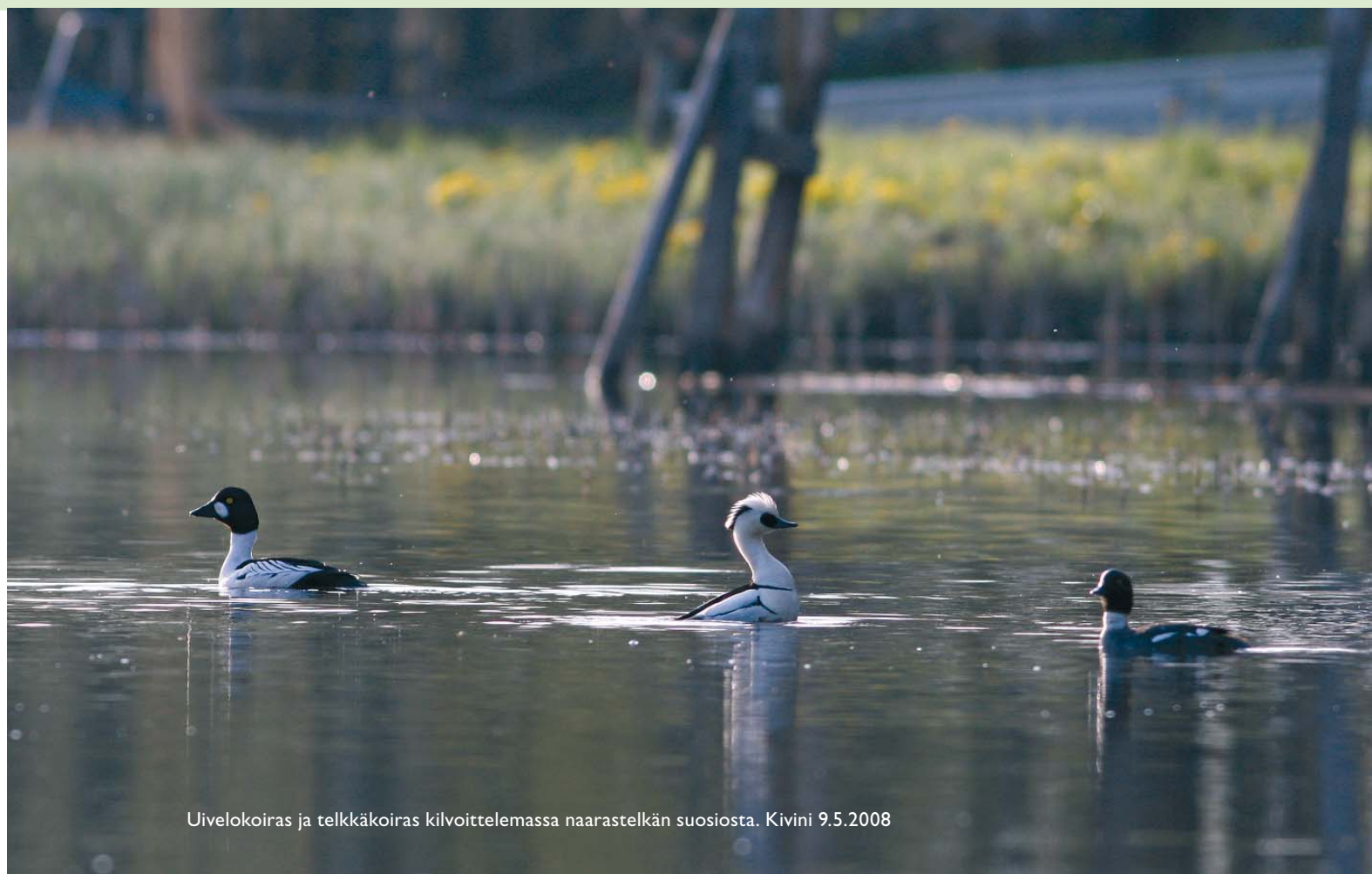
Ainoa havainto lajista tehtiin kartoituslaskennan yhteydessä 29.5. Puusan pohjoispuolella.

Kaulushaikara (*Botaurus stellaris*) D, NT 5 paria

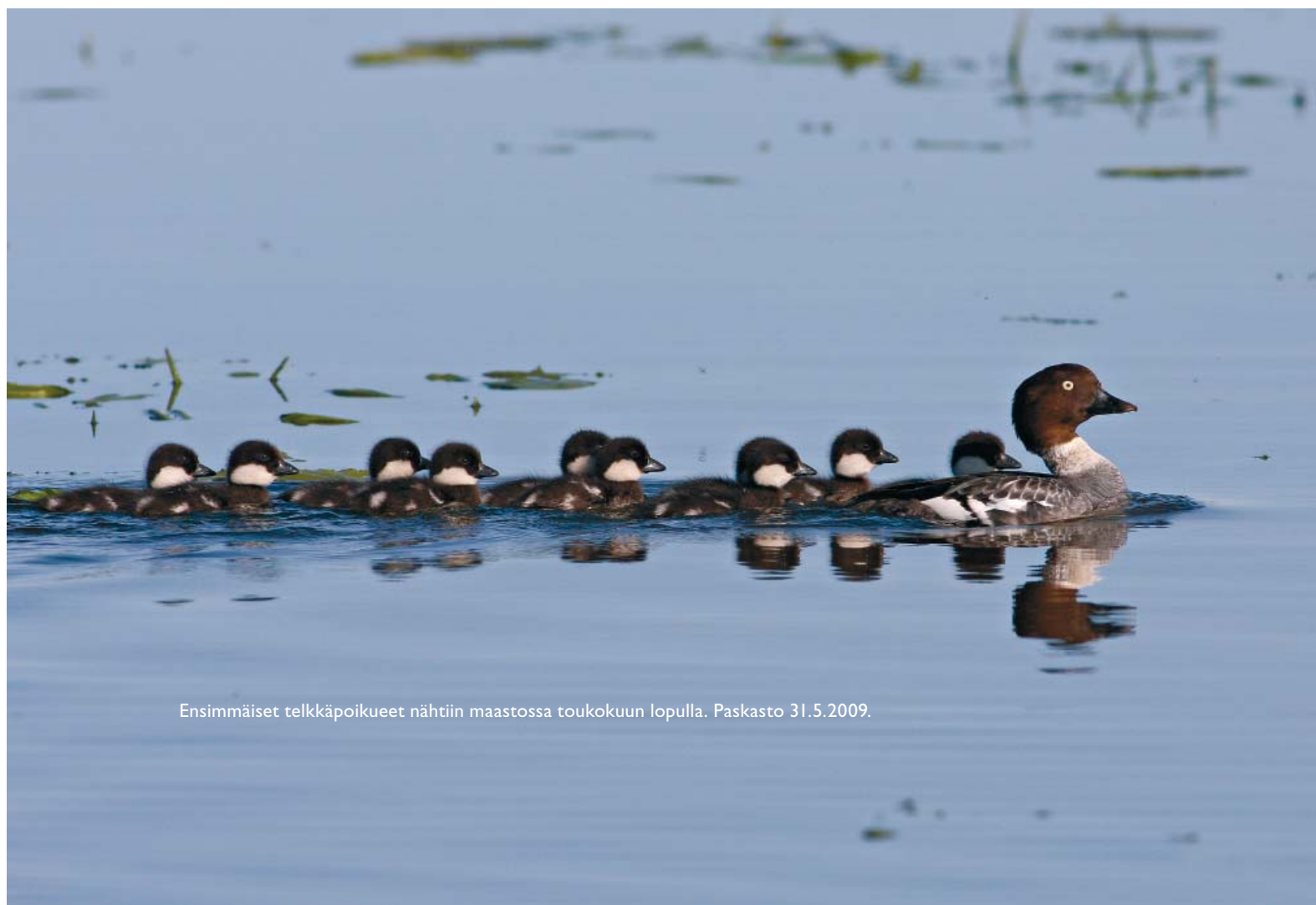
Kaulushaikarat puhaltelivat reviiireillään huhtikuun alkupuolelta lähtien. Parimäärän tulkinta perustuu reviiireillään huudelleiden yksilöiden määrään. Reviiirit on merkitty liitteeseen ?.

Harmaahaikara (*Ardea cinerea*) 82 paria

Harmaahaikara on ottanut vankan jalansija suiston linnustossa. Ydinkolonia pesii Täärnooran saarella Kaunismäen edustalla. Saarella 28.5. suoritettun pesälaskennan tulokseksi saatiin 79 käytössä olevaa pesää. Tämän lisäksi suistossa pesi muutama pesälöydöin varmistettu irtopari, joista yksi Varpukareilla ja kaksi Alaholmassa. Mainittakoon että Täärnooran kolonia tuotti yhden kermanvalkoisen nuorukaisen, joka tosin löytyi menehtyneenä.

Uivelokoiras ja telkkäkoiras kilvoittelemassa naarastelkän suosiosta. Kivini 9.5.2008

Ensimmäiset telkkäpoikueet nähtiin maastossa toukokuun lopulla. Paskasto 31.5.2009.

Mehiläishaukka (*Pernis apivorus*) D, NT (0-1 paria)

Laji pesinee suiston vaikutuspiirissä, tähän viittasivat erityisesti loppukesän havainnot.

(Merikotka (*Haliaetus albicilla*) D, VU (1 pari)
Merikotka ei pesi suiston Natura-alueella, mutta ilm. lähistöllä pesivä pari tai parit käyttävät aluetta säännöllisesti. Lintuja havaittiin erityisesti suiston pohjoisen reuna-alueen tuntumassa.)

Kiljukotka (*Aquila clanga*) D, RE sivu 11.

Ruskosuohaukka (*Circus aeruginosus*) D, NT 6 paria

Laskennassa todettiin kuusi selkeää reviiiriä. Lisäksi Lyttylän edustalla - Talonlahdella lajista tehtiin muutamia havaintoja, jotka voisivat viitata reviiiriin, huomioiden että alue jäi paljolti veneestä suoritettun tarkkailun varaan ja siten muuta aluetta astetta heikommalle. Toinen askarruttamaan jäänyt havainto tehtiin varhain viimeisenä laskenta-aamuna 14.6.: Täiluodon Isojuopan puoleiselta ruovikkoiselta reunalta ponkaisi ilmaan kolme ruskosuohaukkaa; koiras, naaras ja esiakuinen koiras. Pesinnät sujuivat ilmeisesti ainakin kohtuullisesti, sillä nuoria lintuja näkyi alkusyksyllä melko mukavasti. Ruskosuohaukan reviiirit on merkitty liitteeseen 14.

Niittysuohaukka (*Circus pygargus*) D 1 pari

Kokemäenjoen suisto on Suomen ensimmäinen tunnettu niittysuohaukan pesimäpaikka. Laskentavuonna laji ilahdutti laskijoita 3.5. alkaen, jolloin koiras ja naaras havaittiin soidintamassa Kahaluodon yllä. Naaras nähtiin uudelleen samoilla nurkilla 7.5. ja 14.5. naaras lähti kartoituslaskijan edestä pesäpaikalta Forsviikinkarin edustalla. Hiukan epäselväksi jäi oliko pesivä pari sama, joka viihtyi jonkin aikaa ensin myös Launaisissa ja asettui siten Forsviikinkarille, vai oliko koiraalla kaksi naarasta. Alueella liikkui hetken aikaan useampia niittysuohaukkoja, mutta toisaalta Launaisten havainnot loppuivat kuin seinään lupaavan alun jälkeen. Vielä kesäkuun alkupuolella pesintä näytti etenevän hyvin koiraan kuljettaessa saalista pesälle. Ilmeisesti pian tämän jälkeen pesintä kuitenkin keskeytyi ja emot hävisivät vähin äänin suistosta.

Kanahaukka (*Accipiter gentilis*)

Huhtikuussa havaittiin pohjoisosissa, Kahaluodon suunnalla soidintava kanahaukka. Tämän jälkeenkin lajista tehtiin muutamia havaintoja. Pesinee josain kartoitusalueen tuntumassa.

Varpushaukka (*Accipiter nisus*) 1 pari

Hanhiluodon kärjen suojelualueelta löytyi 2.5. hautova emo. Haudonta jatkui vielä jonkun viikon, mutta myöhemmin pesintä oli tuhoutunut tuntemattomasta syystä. Suistossa tai sen vaikutuspiirissä pesinee useampia varpushaukkapareja.

Hiirihaukka (*Buteo buteo*)

Suiston lähiympäristössä pesinee muutama pari ja laskennoissa havaittiin suiston yllä mm. soidinta.

Kalasääski (*Pandion haliaetus*) D

Sääksi ei pesi Natura-alueella, mutta suisto on kalasääskelle tärkeä ravinnonhankintakohde. Laji pesii usean parin voimin lähiseudulla.

Tuulihaukka (*Falco tinnunculus*) NT

Lajista tehtiin harvakseltaan havaintoja, mutta havainnot koskevat lähiseudun peltoalueella pesivä tai vielä muutolla olleita lintuja.

Ampuhaukka (*Falco columbarius*) VU

Toukokuun puolivälissä lajista tehtiin pari havaintoa, mm.15.5. naaras saalisteli Hirven ympäristössä. Ilmeisesti kyseessä olivat muuttajat, sillä havaintoja ei tehty enää myöhemmin. Täysin varmaa se ei silti ole, sillä vähät (3) havainnot osuivat varsin samalle alueelle.

Nuolihaukka (*Falco subbuteo*) 4 paria

Nuolihaukalla todettiin neljä reviiiriä, jotka on esitetty liitteessä 14.

Luhtakana (*Rallus aquaticus*) 7 paria

Laskennassa todettiin seitsemän luhtakanareviiriä. Reviiirit jakaantuivat melko tasaisesti ympäri suistoa. Vielä syyslaskennoissa lintuja kuultiin aamuhämärissä suhteellisen runsaasti aina lokakuulle saakka. Luhtakanareviirit on merkitty liitteeseen 15.

Luhtahuitti (*Porzana porzana*) D 1 pari

Ensimmäinen huitti kuultiin 24.4 Karvianjuopalla. Lintu ei kuitenkaan jäänyt pidemmäksi ja seuraava luhtahuitti kuultiin vasta myöhemmin kesäkuussa Fleiviikissä, jossa se viihtyi pidempään. Keski-kesällä tavataan usein kierteleviä huiteja, joiden pesimistä pidetään yleisesti hyvin epätodennäköisenä. Suistossa tulkittiin pesiväksi vain yksi luhtahuittipari (jos sitäkään).

Pikkuhuitti (*Porzana parva*) D

Koirasääninen pikkuhuitti oli varhain aamulla 29.5. jonkin aikaa äänessä Forsviikinkarin edustalla. Seuraavana yön yökuuntelussa lintua yritettiin kuulla uudelleen, siinä kuitenkin onnistumatta.

Ruskosuohaukka on suiston tyyppipetolintu. Kahaluoto 22.5.2008.

Havainto vaatii vielä alueharvinaisuustoimikunnan hyväksynnän.

Ruisräökkä (*Crex crex*) D, NT 9 paria

Ensimmäiset 2 ruisräökkää kuultiin 22.5. Parimäärä perustuu soidinääntelevien koiraslintujen määrään. Rääkät keskittyivät pääosin melko pienelle alueelle Fleiviikin–Pooleen tietämiin. On mahdollista, että joukossa on ollut joku liikkuva tai muuttava lintu, joka on lisännyt parimäärätulkintaa. 30.5. kuultiin kuitenkin ydinalueella 6 rääkkää. Reviirit selviävät tarkemmin liitteestä 15.

Nokikana (*Fulica atra*) 80 paria

28.4. ja 9.5. tehdyt vesilintujen piste- ja kiertolasennat antavat hyvin samansuuntaisen kuvan, niin nokikanojen määrästä, kuin niiden sijoittumisestakin (ks. kevätlevähtäjäräpörintin Liite 6.). Kun tähän lisätään muutamat erilliset näiden laskentojen ulottumattomissa olleet parit, saadaan suiston nokikanaparimääräksi 80 paria. Tämä perustuu eri osa-alueilla havaittuihin lintumääriin ja reviiireihin ja pesiin, sekä irtopareihin hankalissa paikoissa. Pesien laskenta antaa yleensä nokikanalle hyvän tuloksen, mutta suiston tapauksessa ei pesistä pystynyt kasvillisuudelta näkemään kuin osan. Harmaahaikarat verottavat tätä nykyä ilmeisen suuren osan suiston nokikanojen munapesistä. Tätä tietoa huomioiden parimäärä voi olla melko hyvin linjassa myös syksyn maksimin (200 lintua) kanssa. Varsinkin alkusyksyn nokikanat ovat omaa pesimäkantaa ja toisaalta syksyllä osa jää aina näkemättä kasvillisuuden vuoksi.

Kurki (*Grus grus*) D 4 paria

Kesällä 2008 suistossa todettiin neljä kurkireviiriä (Liite 13.).

Meriharakka (*Haematopus ostralegus*) 6 paria

Kaikki parit: Halssi, Kirrinsanta, Rimpikari, Kaurismäen saaristo (2), Loistojen ulkopuoleinen kari. Meriharakoita nähtiin paljon myös Keskussannoilalla, joka toimi kuitenkin luultavasti vain lähistöllä pesivien lintujen ruokailupaikkana.

Pikkutylli (*Charadrius dubius*) 1 pari

Matala vedenkorkeus houkutteli lajin pesimään Paskastossa.

Tylli (*Charadrius hiaticula*) 1 pari

Ainoa pesivä pari niin ikään Paskastossa. Kirrinsannalla tavattiin toisinaan ilmeisesti heti Natura-alueen ulkopuolella pesivien parien yksilöitä.

Töyhtöhyppä (*Vanellus vanellus*) 32 paria

Eniten töyhtöhyppiä pesi Pooliviiki-Fleiviiki alueella. Keväällä linnut aloittelivat pesintää myös melko mitättömällä maatumiskannakkeilla keskellä suistoa. Pesimätulos näillä oli kuitenkin huono. Aikaisimpien pesintöjen ajoituksesta kertoo mm. 2.5. kolmemunainen pesä Pooliviikissä. Samassa paikassa oli jo 14.5. kolme poikasta maastossa. Töyhtöhyppäreviirit on esitetty liitteissä 16/1-3.

Suokukko (*Philomachus pugnax*) D, NT 1 pari
Suokukosta tehtiin yksi pesintään viittaavaa havainto: 31.5. havaittiin Keskussannoilla hätäilevästi käyttäytyvä naaras. Samassa paikassa nähtiin hiukan tätä aikaisemmin vielä muutama koiras ja naaras, lajin jo hävittyä muualta suistosta. Lisäksi koiras käveli toukokuun puolivälissä Fleiviikin uoman reunaa lähietäisyydellä ja siirtyi aina lähesyttävässä kähmysti ruohotuppaiden väliin piilotelemaan. Paikalta ei kuitenkaan saatu enempää viitteitä mahdollisesta pesinnästä.

Jänkäkurppa (*Lymnocyptes minimus*)
Ks. kevätlevähtäjät, sivu 12.

Taivaanvuohi (*Gallinago gallinago*) 73 paria
Taivaanvuohi pesii suistossa runsaana ja pesivien parien erottelu oli osin hankalaa. Munapesiä löydettiin toukokuun jälkipuolella useita.

Heinäkurppa (*Gallinago media*) D, RE
Ks. kevätlevähtäjät, sivu 13.

Kuovi (*Numenius arquata*) 2-3 paria
Fleiviikin niityllä ja Pooleessa pesivät parit. Pooleen lintu hautoi 28.4. Näiden lisäksi ilmeinen reiviiri Kahaluodon luhdalla.

Punajalkaviklo (*Tringa totanus*) 18 paria
Punajalkaviklot keskittyivät töyhtöhyppien taapaa Pooliviikin ja Fleiviikin niityille (8 paria). hie-man yllättäen lajia ei löytynyt suiston länsireunan luodoilta lainkaan.

Valkoviklo (*Tringa nebularia*)
Ei pesintään viittaavia havaintoja. Yksittäisiä lintuja havaittiin tosin läpi pesimäkauden.

Metsäviklo (*Tringa ochropus*) 7 paria
Teemuluodon reiviiriä lukuun ottamatta kaikki reviirit löytyivät pohjoispuolella, Krootilan ja Täärnooran väliltä (liite x).

Liro (*Tringa glareola*) D 3 paria
Kaninkarinlahdella kiiwaasti varoitteleva lintu, Täärnooran itäpuolelta säännöllisesti havaintoja soitimesta, sekä 1-2 linnusta läpi pesimäajan ja samoin Lindeninkarin takaluhdan kulmalta.

Rantasipi (*Actitis hypoleucos*) 39 paria
Rantasipireviirit on merkitty liitteisiin 16/1-3. Laji on suiston saarilla ja jokivarressa sangen runsaslukuinen.

Pikkulokki (*Larus minutus*) D
Suiston Natura-alueella ei pesinyt pikkulokkeja vuonna 2008. Laji pesii kuitenkin heti kartoitusalueen tuntumassa meren puolella (Fänrikeillä), josta lintuja käy säännöllisesti Natura-alueen puolella, erityisesti Kirrinsannan alueella.

Naurulokki (*Larus ridibundus*) VU 99 paria
Naurulokkeja pesi vuonna 2008 kolmella pienellä suiston luodolla: Puussan NE – puolella 32 munapesää 15.5., Ripapuomin edustan luodolla 61 pesää 16.5. ja Talonlahdella (Järpholma) 5 paria 9.5. ja 6 paria 11.6.

Kalalokki (*Larus canus*) 62 paria
Kalalokkien pesäpaikat käytiin läpi erityisesti välillä 9.5.–16.5. haudonta / munapesävaiheessa, jolloin hautovat linnut olivat hyvin näkyviä. Kalalokkeja pesii tasaisesti suiston keski- ja ulko-osissa ja sisäosissakin muutama pari, mm. Kiviläjällä. Suuruskalliolta pystyi näkemään parhaimmillaan 14 parin pesäpaikat, mikä antaa myös suuntaa pesivien parien painottumisesta.

Harmaalokki (*Larus argentatus*) 12 paria
Varpukarien-Puussan-Loistojen-Suuruskallion seutuvilla yhteensä 8 paria. Välillä Halssi-Kaunismäki oli 2 paria, Talonlahdella 1 pari ja Kahaluodossa 1 pari. Poikasia nähtiin ensimmäisen kerran 28.5. Kaunismäen edustalla.

Merilokki (*Larus marinus*) 3 paria
Varvinlahden ulkopuolisella karikolla pesi 1 pari ja Kaunismäen edustalla tavattiin 2 hautovaa sekä 9.5., että 13.5.

Kalatiira (*Sterna hirundo*) D 12 paria
Merkinä alkavasta muninnasta tavattiin 16.5. Soodeen eteläpuolen luodolla kaksi munapesää (ja 7 paria), sekä Ripapuomilla yksi pesä. Muut yksittäiset parit löytyivät Kiviläjältä, Selkäluodon edustalta, Kahaluodosta ja Kaunismäestä.

Lapintiira (*Sterna paradisaea*) D 7 paria
Talonlahti / Järpholma viisi pesivää paria ja Puussan koillispuolen naurulokkikoloniasa 2 paria.

Kala/Lapintiira (*Sterna hirundo/paradisaea*) 20 paria
Sinänsä helposti kartoitettavat uloimmat erilliset pikkuluodot, Kolppa ja Karlssonit, jäivät reippaan tuulen ja merikelvottoman veneen takia maissa käyntiä vaille ja niiden linnusto tuli katsotuksi vain kauempaa kiikarilla ja kaukoputkella. Välimatkaa oli kuitenkin sen verran, että kaikkien tiirujen määrittäminen varmasti lajilleen oli hankalaa.

Koiras sitruunavästäräkki tuomassa ruokaa poikasille.

Sitruunavästäräkin pesä Pooleessa 4.6.
Kuva: Sami Luoma

Molempia lajeja esiintyy ainakin toisinaan suistossa ja sen lähituntumassa myös sekakolonioissa. Tulvasuojelun suhteen Kolppa ja Karlssonit eivät ole merkittäviä.

Niittykirvinen (*Anthus pratensis*) 53 paria

Pesivien niittykirvisparien karkea jakaantuminen suistossa 2008: Kahaluoto-Täärnoora 8, Poolee-Pooliviiki-Fleiviiki 18, Kirrinsanta 6, Halssi-Tee-muluoto 2, Launainen 17, Karvianjuopa 1 ja Kes-kussannat 1 pari. Launaisten kanta on poikkeuk-sellisen tiheä ja esitetty parimäärä minimi.

Keltavästäräkki (*Motacilla flava*) 51 paria

Keltavästäräkki on aikanaan ollut suistossa hyvin yleinen. Nyt parimääräksi laskettiin 51 paria (liit-teet 19/1-2.)

Sitruunavästäräkki (*Motacilla citreola*) 1 pari

22.5. löytyi pesivä sitruunavästäräkipari Poolees-ta. Pesintä onnistui ja tuotti 6 poikasta, jotka ren-gastettiin 4.6. Vielä myöhemmin emojen nähtiin ruokkivan poikasia maastossa.

Kahaluodon kummajainen. Kahaluoto 16.5.

Västaräkkiristeymä (*Motacilla flava x citreola x ?*)
Kahaluodon edustan kostealta luhdalta löytyi 14.5. reviiрилtään västaräkkiristeymä. Keltävästäräkin toinen puolisko on hyvinkin saattanut olla sitruunavästaräkki, sillä mm. siipijuovat olivat voimakkaat. Lintu viihtyi paikalla pitkään ja lauleli ahkerasti, mutta puolison saaminen oli selvästi hankalampaa kuin ympäristön keltävästäräkkikoirailla.

Satakieli (*Luscinia luscinia*) 55 paria
Tulkinta perustuu laulaviin koiraisiin, jotka on esitetty liitteissä 20/1-2.

Pensastasku (*Saxicola rubetra*) NT 6 paria
Pensastaskuja pesii suistossa tämän vuoden kartoituksen perusteella yllättävän vähän. Kaikki parit: Poolee-Fleiviiki 3, Kahaluoto 1, Launainen 1 ja Kirrinsanta 1.

Kivitasku (*Oenanthe oenanthe*) NT 1 pari
Hieman yllättäen ainoa reviiiri Hilskan altaan reunalla, ratapenkereen kohdalla.

Pensassirkkalintu (*Locustella naevia*) 1 pari
Ainoa reviiiri aivan Natura-alueen lähituntumassa, Krootilassa 21.5. alkaen. Laskentojen päättymisen jälkeen laji havaittiin myöhemmin kesällä myös Fleiviikissä.

Ruokokerttunen (*Acrocephalus schoenobaenus*) 465 paria
Parimäärä perustuu kunkin alueen parhaalla laskentakerralla havaittuihin laulaviin koiraisiin / reviiireihin, sekä pieneltä osin näistä selvästi poikkeavissa paikoissa havaittuihin reviiireihin. Ruokokerttusia ei pyritty kartoittamaan järjestelmällisesti ja parimäärä on siten vain suuntaa antava (Liite 22).

Rytikerttunen (*Acrocephalus scirpaceus*) 14 paria
Vielä toukokuussa pystyssä olevaa vankempaa ruovikkoa oli suistossa niukasti. Varsinaisessa laskennassa havaittiinkin vain 7 reviiiriä. Lintuja saapui lajille tyypillisesti kuitenkin vielä melko myöhään ja niinpä kesän korentokartoitusten yhteydessä reviiirejä löytyi vielä saman verran lisää. Korentokartoituksen intensiteetti pienellä alueella kerrallaan edesauttoi varmasti osaltaan lisäreviiirejä löytymistä.

Luhtakerttunen (*Acrocephalus palustris*) 7 paria
Kaikki reviiirit: liitteet 20/1-2.

Viitakerttunen (*Acrocephalus dumetorum*) 1 pari
11.6. Laulava lintu Kivinissä.

Pensaskerttu (*Sylvia communis*) 38 paria
Pensaskerttureviirit jakaantuivat melko tasaisesti koko laskenta-alueelle. Ehkä tihein kanta oli Täiluodossa. Parimäärä perustuu laulaviin koiraisiin.

Pikkulepinkäinen (*Lanius collurio*) D, NT 12 paria
Kaikki reviiirit löytyvät liitteistä 20/1-2.

Kottarainen (*Sturnus vulgaris*) NT 5 paria
Viisi paria, joista ainakin Jungfruholman ja Halssin parit pesivät luonnonkolossa.

Punavarpunen (*Carpodacus erythrinus*) 54 paria
Punavarpusreviirien karkea jako on esitetty liitteessä 21. Laji on varmasti hyötynyt alueen pusi-koitumisesta.

Peltosirkku (*Emberiza hortulana*) VU 2 paria
Molemmat parit Launaisten niityn reunamilla.

Pajusirkku (*Emberiza schoeniclus*) 140 paria
Pajusirkkuja kartoitettu järjestelmällisesti koko suiston alueella ja parimäärä on siten vain suuntaa antava. Ruokokerttusen tapaan parimäärän tarkka arvioiminen ei käytetyillä menetelmillä ole mahdollista näin laajalla alueella. Parimäärä laskettiin aina kunkin osa-alueen parhaan laskentakierrok-

sen reviirimääristä. Reviirien karkea jako suiston eri osiin on esitetty liitteessä 21.

Muu lajisto (Rantametsät ym.)

Lehtokurppa (*Scolopax rusticola*)

Laji vaikuttaa melko yleiseltä suistossa ja sitä ympäröivissä metsissä. Havaintoja noin 10 reviiriltä ja mm. sekä Täiluodosta, että Tukkiluodosta löytyi munapesät.

Uuttukyyhky (*Columba oenas*) 2 paria

Kaksi reviiriä todettiin, näistä toinen Lindeninkarin tuntumassa ja toinen pari pesivänä luonnonkolossa Jungfruholmassa.

Sepelkyyhky (*Columba palumbus*)

Esimerkkinä Täiluodon tiheä kanta: 12 pesää (pesäpaikat: tuomi 10, kuusi 1 ja terttuselja 1).

Käki (*Cuculus canorus*) NT

Neljä pysyvää reviiriä todettiin, joista kaksi oli Täiluodossa ja loput metsänreunoilla, laskentalueiden rajoilla, Krootilassa ja Kahaluodossa.

Huuhkaja (*Bubo bubo*) D 0-1 paria

13.6. yökuuntelu aloitettiin katselemalla huuhkajaa, joka istui varisten höykyttämänä Kivinissä. Tästä lintu lähti saalis jaloissa suiston yli noin Kahaluodon suuntaan. Syyslaskennassa laji havaittiin lokakuussa Varpukareilla. Pesinee suiston vaikutusalueella.

Käenpiika (*Jynx torquilla*) VU 5 paria

Kaikki havaitut reviirit: Teemuluoto, Pitkäkari, Puussa, Fleiviiki ja Poolee.

Pikkutikka (*Denrocopos minor*) VU 23 paria

Pikkutikalla on suistossa sangen vankka kanta, yhteensä 23 reviiriä. Lisäksi pari reviiriä oli hiukan Natura-alueen ulkopuolella (Liite 18).

Peukaloinen (*Troglodytes troglodytes*) 4 paria

Kaikki havaitut reviirit: Tukkiluoto 2, Puussa 1 ja Halssin lehto 1.

Kultarinta (*Hippolais icterina*) 18 paria

Kultarinnat keskittyivät Täiluodon-Tukkiluodon alueelle (9 reviiriä), sekä Halssin ja Teemuluodon välille (5 reviiriä). Muut reviirit olivat Kirrinsanta (2), Kivini (1), Kahaluoto-Täärnoora (1).

Mustapääkerttu (*Sylvia atricapilla*) 66 paria

Mustapääkerttureviirit on merkitty alueittain liitteeseen 22.

Sirittäjä (*Phylloscopus sibilatrix*) 23 paria

Selvästi tihein kanta löytyi Täiluodosta (12 paria). Muualla lajia esiintyi harvakseltaan.

Idänuunilintu (*Phylloscopus trochiloides*)

4.6. löytyi Fleiviikin reunalta idänuunilintu. Lintu äänteli aktiivisesti kutsuääntä ja lauloikin muutamia säkeitä. Lintu vaikutti liikkavalta ja on tulkittava ilmeisesti muutolla levähtäväksi.

Tiltalti (*Phylloscopus collybita*) VU 13 paria

Reviirillä laulavia tavattiin seuraavasti: välillä Kahaluoto-Täärnoora 1, Halssi-Teemuluoto 4, Rimpikari 1, Kivini-Launainen 3, Alaholma 2 ja Täiluoto-Tukkiluoto 2 paria.

Pikkusieppo (*Ficedula parva*) D, NT 1-2 paria

Pikkusieppo lauloi reviirillä Halssin ja Teemuluodon välisellä metsäosuudella 4.6., sekä Kirrinsannan metsässä 11.6. Ainakin Halssin lintu oli reviirillä pidempään.

Pyrstötiainen (*Aegithalos caudatus*) 7 paria

Reviirit keskittyivät Täiluotoon ja Teemuluodon seudulle. Näiden ulkopuolelta ainoa reviiri Kirrinsannalla. Reviirit on esitetty liitteissä 19/1-2.

Kuhankeittäjä (*Oriolus oriolus*) 2 paria

Kesän ensimmäinen kuhakeittäjä lauloi Tukkiluodossa Kivinin edustalla 31.5. Hiukan myöhemmin, 6.6. samoilla nurkilla oli jo kaksi koirasta äänessä Kivinissä ja Launaisissa. Kivinissä laji yritti pesiä. Näiden lisäksi liikkuva lintu lauloi hetken Teemuluodon metsässä 4.6.

Tikli (*Carduelis carduelis*) 8 paria

Tiklireviirit on merkitty liitteisiin 20/1-2.

Nokkavarpunen (*Coccothraustes Coccothraustes*) NT 11 paria

Nokkavarpunen on saamassa hyvän jalansijan suiston pesimälajistossa. Reviirejä todettiin 11 ja tämän lisäksi mahdollinen reviiri Kuralaarin luona, josta vain yksi havainto, mutta paikallisesta linnusta sopivaan aikaan. 14.6. Tukkiluodon ja Kivinin välillä havaittiin samanaikaisesti 8 lintua, joista yläpuolella lentelevä 6 linnun parvi oli ilmeinen poikue.

Uрпиainen (*carduelis flammea*) 15 paria

Kaikki reviirit: Täiluoto-Tukkiluoto 6 paria, Kivini, Launainen, Poolee, Fleiviiki, Kirrinsanta, Teemuluoto, Alaholma, pääväylä ja Kahaluoto yksi pari kussakin. Pareja saattoi olla enemmänkin, sillä ylilentäviä lintuja havaittiin myös muualla. Lintuja ei juuri päässyt näkemään kuin lennossa,

Täiluodon kolmesta pyrstötiaiparista kaksi sai poikaset lentokykyisiksi. Kolmas pesintä tuhoutui haudontavaiheessa. Pyrstötiaisen maastopoikanen Täiluodossa 28.5. Kuva: Sami Luoma

joten varmuutta kaikkien rodusta ei ole. Muutamia tavallisia nähtiin sisempänä suistossa, mutta esim. Kirrinsannalla Cabaret – alalajin ns. ruskourpiaisia on viime vuosina pesinyt melko säännöllisesti (Asko Eriksson kirjallisesti).

Kokemäenjoen suistossa tehtiin lintuharrastajien toimesta laskentojen ulkopuolella muutamia erillisiä havaintoja joistain mielenkiintoisemmista lajeista. Ne eivät kuitenkaan olisi vaikuttaneet mainittavasti suiston pesimälinnustosta saatuun kokonaiskuvaan.

Vanhempi havaintomateriaali ja laskentojen ulkopuolella tehdyt havainnot

Suisto ja erityisesti Teemu luodon torni ovat suosittuja lintujentarkkailupaikkoja. Kaiken Kokemäenjoen suiston havaintomateriaalin laajempi koostaminen on ollut suunnitteilla (ks. koko raportin johdanto), mutta havaintomateriaalia ei ehditty saamaan vielä tätä raporttia varten. Kesällä 2008

Pesivien lintujen sijoittuminen suiston sisällä

Pesivien lintujen sijoittumista suiston sisällä kuvaa parhaiten karttaliitteet 13-24, joissa on esitetty monien eri lajien reviirit suistossa. Tätä täydentävät tekstiosassa tehdyt erittelyt ja tarkennukset pesimälajien sijoittumisesta alueittain ja tarkemminkin. Vesilintujen osalta painotus oli seuraava: pesivät sorsalinnut ja telkät olivat jakaantuneet koko suiston alueelle, painottuen suiston ytimeen ja pieniin väyläuomiin. Sotkat ja uikut painottuivat voimakkaasti Puussin ja Lyttilän edustan väliselle alueelle. Koskelot painottuivat suiston ulompiin osiin. Nokikanat olivat levittäytyneet ympäri suis-

toa, painopisteen ollessa Täärnooran (pohjoinen) ja Lyttilän välisellä alueella, sekä niiden edustoilla, mutta myös mm. Halssin ympäristössä nokikanoja oli runsaasti.

Pesivien kahlaajien ja muiden tärkeiden kosteikkolintulajien reviirit on esitetty liitteissä tai luonnehdittu / kerrottu tekstissä. Taivaanvuohen osalta reviirimäärittelyyn tulee suhtautua suuntaa antavasti.

Varpuslintujen tiheydet ovat paikoin suuria. Tästä huikkeinpana esimerkkinä Täiluodon saari, ks. karttaliite 23.

Keväinen maisema Puussin pohjoisreunalta Varpukarien suuntaan.

Kokemäenjoen suiston pesimälinnuston uhanalaisuus

Kokemäenjoen suisto kuuluu Natura 2000 ja IBA -alueisiin eli tärkeisiin lintualueisiin (Important Bird-Area). IBA -kriteerit täyttyivät suiston pesimälinnuston suhteen ruskosuohaukan ja kaulushaikaran (kriteeri 3 paria tai enemmän), sekä ruisrääkän ja pikkutikan (5 paria tai enemmän) osalta (Leivo ym. 2002). On myös huomion arvoista että suistossa tavattiin monia potentiaalisia pesimä-

jeja, joiden osalta yksikin varmistettu pari riittäisi täyttämään kriteerit. Näitä olivat mm. pidempään paikalla viihtyneet kiljukotka ja mustapyrstökuiri, sekä soidintakin esittänyt heinäkurppa. Suiston lajiston uhanalaisuus ja Natura-arvot löytyvät koostettuna koko selvityksen lopussa olevasta yhteenvedosta ja siihen liittyvistä taulukoista, sivut 85-91.

Pötkelöt tarjoavat paitsi ravintoa, myös pesäpaikkoja. Kuva: Sami Luoma

Havaintoja alueen nisäkkäistä

Linnustokartoituksen ohessa tuli vastaan myös muuta suiston eläimistöä. Keväällä majavia tuli vastaan silloin tällöin ja erityisesti yöllä läiske oli kova. Majavan rakennelmia näkyikin monin pai-

koin jokiuomissa. Myös laajalti vähiin käynyttä piisamia näkyi suistossa ilahduttavasti. Paremmin valkohäntäpeurana tunnettuja valkohäntäkauriita, sekä metsäkauriita nähtiin harvakseltaan.

Kiitokset

Suurin kiitos kuuluu tässä kohtaa laskentatiimillemme.

Majava uimassa veneen rinnalla. Lindeninsanta 14.5.

LIITE II.

Pesimälinnustolaskennan laskentasuoritteet**Vesilintujen piste- ja kiertolaskenta:**

28.4.	koko suisto	PA, RL, SL
9.5.	koko suisto	PA, RL, SL
20.5.	koko suisto	MD, SL, PM

Kartoituslaskenta, vakioreiitit (liite 12. ja sivut 28-29)

2.5.		PA, MD, ML, RL, SL
14.5.		PA, MD, ML, RL, SL
22.5.		PA, MD, ML, RL, SL
4.6.	ei Täiluotoa	MD, ML, RL, SL
11.6.	ei Tukkiluotoa ja Täiluotoa	PA, MD, ML

Yökuuntelu:

9.-10.5.	koko ydin suisto	SL, PM
29.-30.5.	koko ydin suisto	SL, PM
13.-14.6.	koko suisto, ei Kirrinsanta	PA, MD, ML

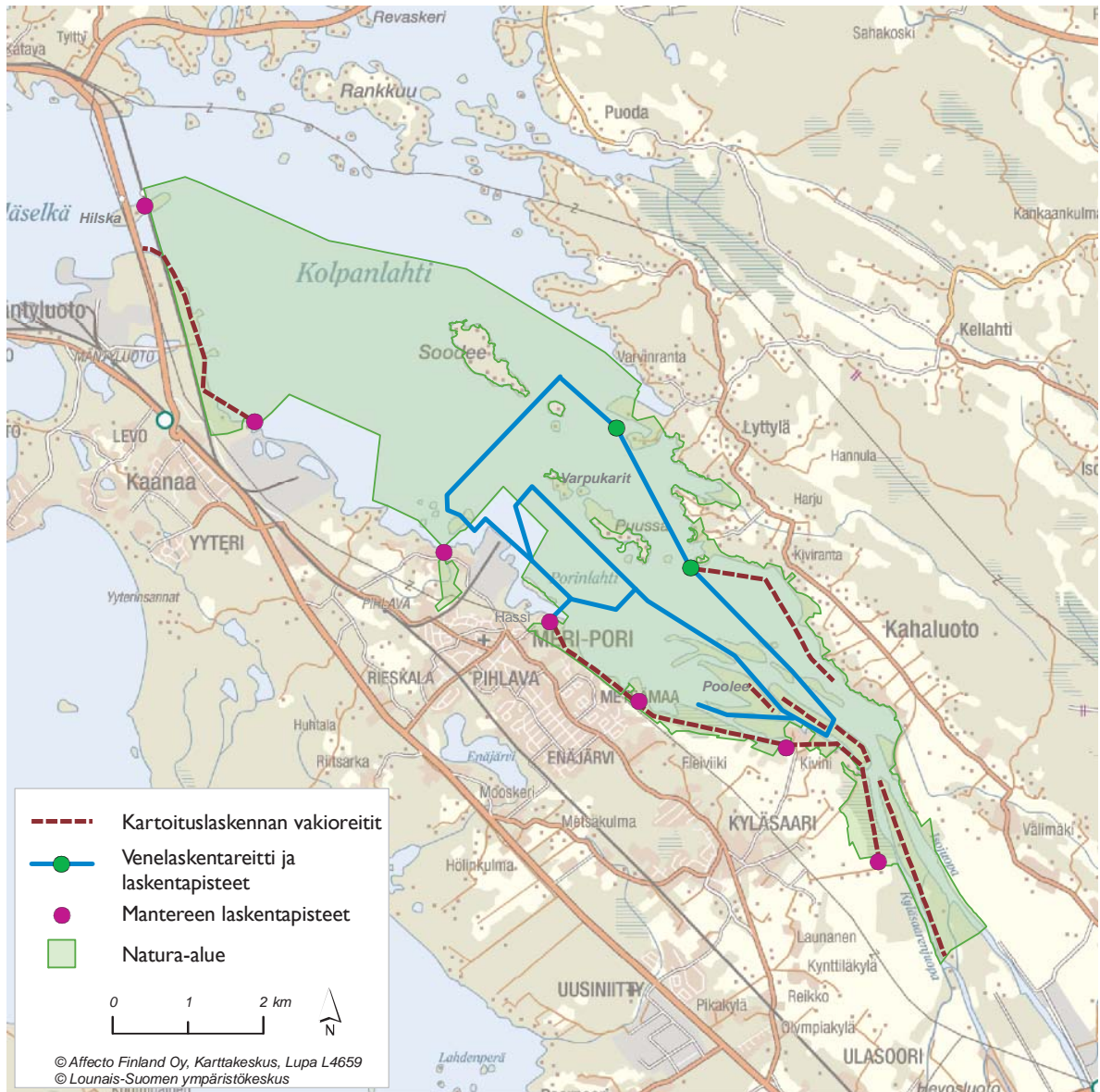
Täydentävät laskennat:

15.5.	koko päivä rengastusta laajalti suistossa	(SL)
16.5.	Kaunismäki, Soodeen eteläpuoli, Loistojen ulkop. saariryhmä, Varpukarit, Puussa, Kahaluodon seutu	(PA, ML, SL)
21.5.	Alaholma, Kanikarinlahti, Myllyviiki, Krootila, Hanhiluodon kärki	(SL)
28.5.	Täiluoto-Välisanta	(SL)
29.5.	Kahaluoto, Puussa, Kaunismäki ym.	(PA, RL, PM)
5.6.	Alaholma, Kanikarinlahti, Myllyviiki, Krootila, Hanhiluodon kärki	(SL)
6.6.	Täiluoto-Välisanta	(SL)
10.6.	Tähystelyä Kolppaan ja Karlssoneille Hilskasta	(SL)

Kokemäenjoen pääuoman eteläpuoliset alueet kartoitettiin kaikki vähintään suosituksen mukaiset viisi kertaa (ks. myös sivut 28-29). Mm. Täiluoto ja Tukkiluoto kartoitettiin varsin perusteellisesti ja aikaa käyttäen. Näillä lehtosaarilla tehtiin täydentävät laskennat 15.5. ja 28.5., sekä 14.6. On lisäksi huomattava, että alueita seurattiin myös kevätlevähtäjälaskennoissa ja toisaalta monia alueita säännöllisesti myös veneestä käsin. Venettä käytettiin soveltuvin osin myös kartoituslaskennan välineenä (mm. lukuisat kapeat veneumat joen pohjoispuolella).

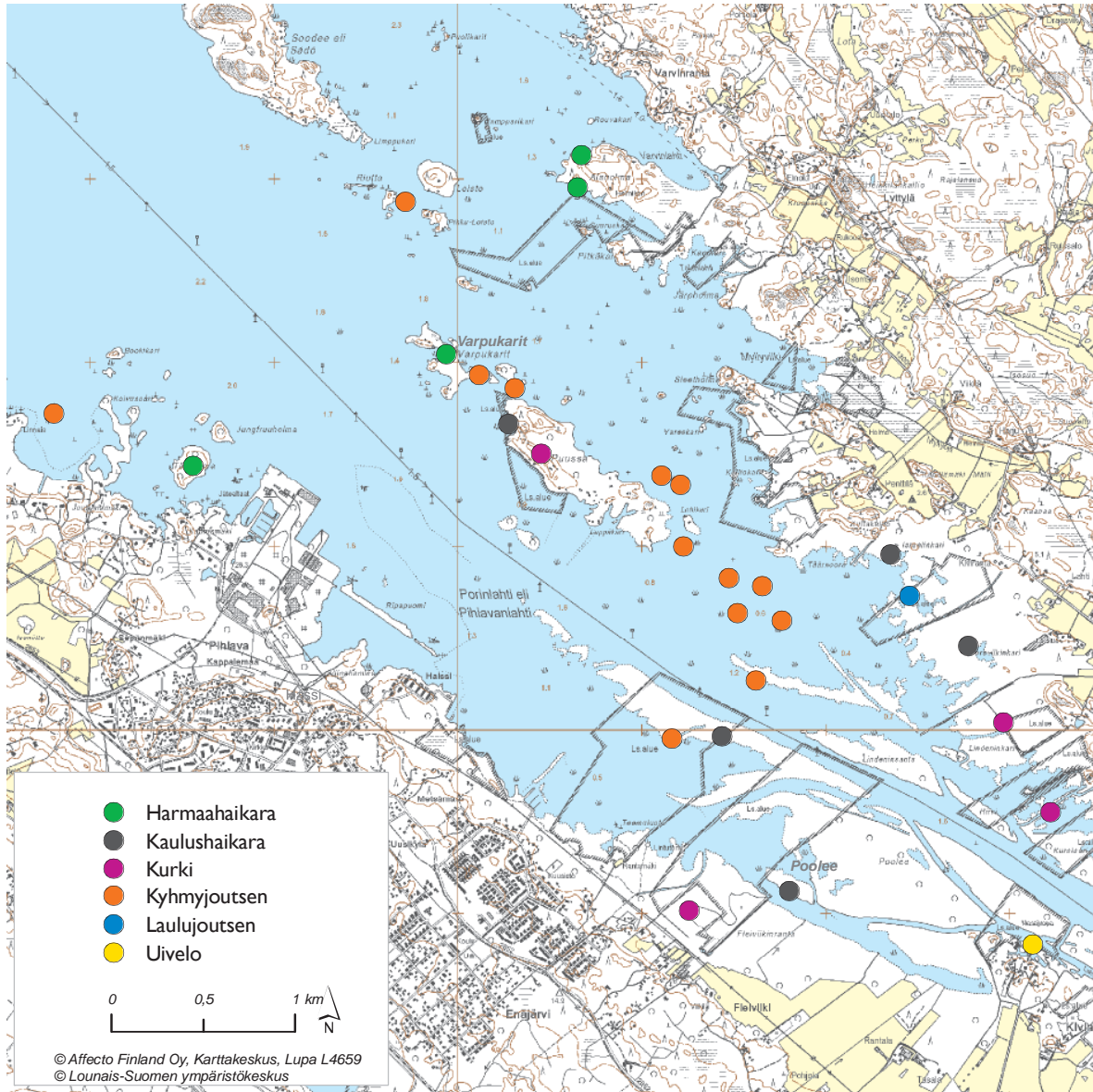
Joen pohjoispuolella peruslähdekohtaa (5 laskentakertaa) vähemmän kartoituslaskentakäyntejä tuli Natura-alueen metsissä, jotka ovat tavanomaisempia mm. eteläpuolen arvokkaisiin lehtosaariin verrattuna; Puussa (3 laskentakertaa), Alaholma (2) ja Varpukarien saaret (2). Niitä tosin seurattiin paljon myös veneestä käsin ilman maihin nousua. On myös huomattava, että laskennoissa tuli keskittyä kosteikkolajistoon. Käytännössä ainoa merkittävämpi hiukan heikommalle jäänyt osa-alue oli Talonlahden ympäristön ranta Lytylän edustalla. Hankalasti kuljettava alue kiikaroitiin kyllä veneestä käsin riittävän usein, mutta maissa rantavyöhykkeellä käytiin vain kerran.

Kartoitusalue, laskentareitit ja -pisteet

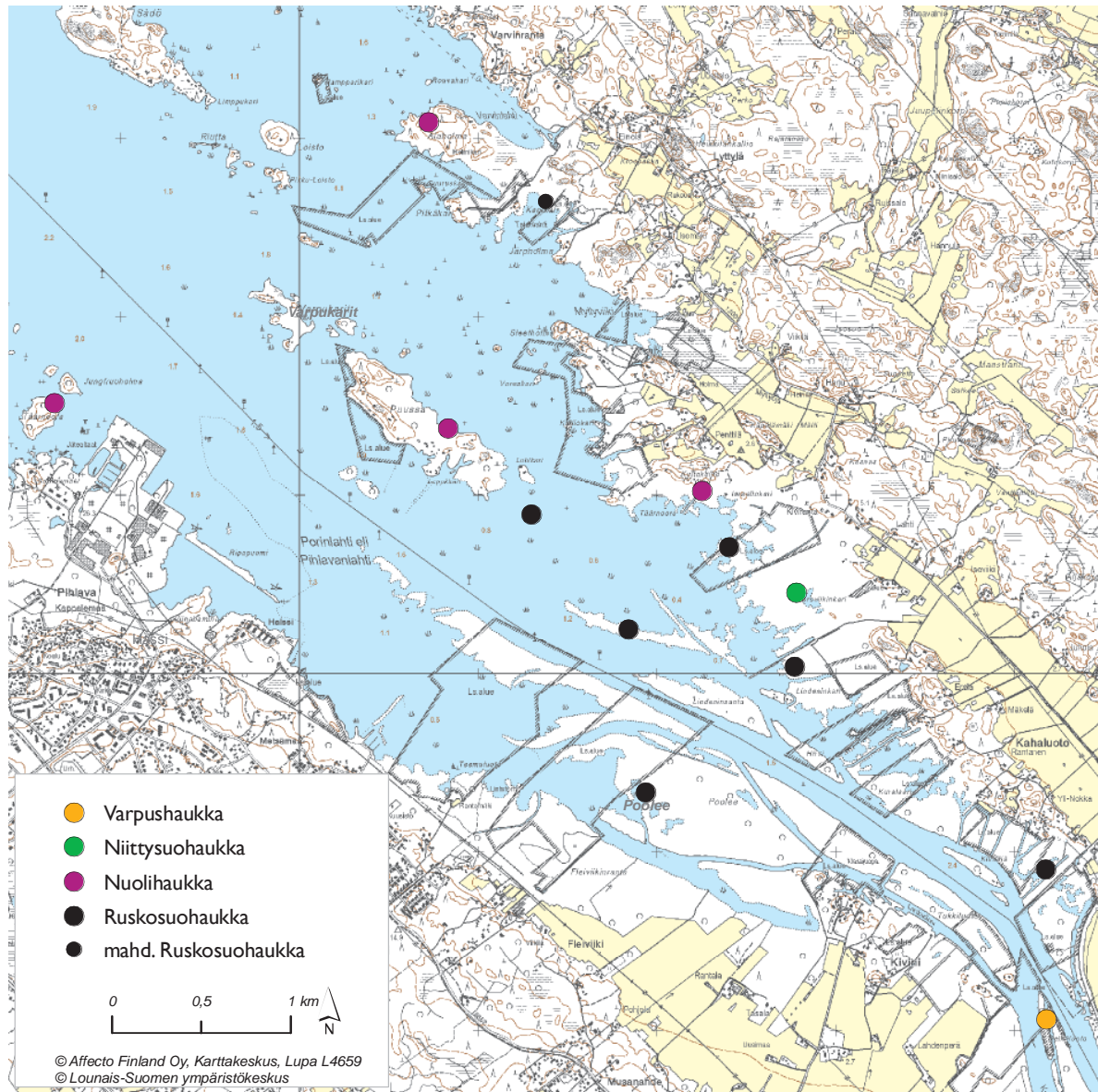

Suiston tarkempia paikannimiä on esitetty kevään osuuden liitteessä 7.

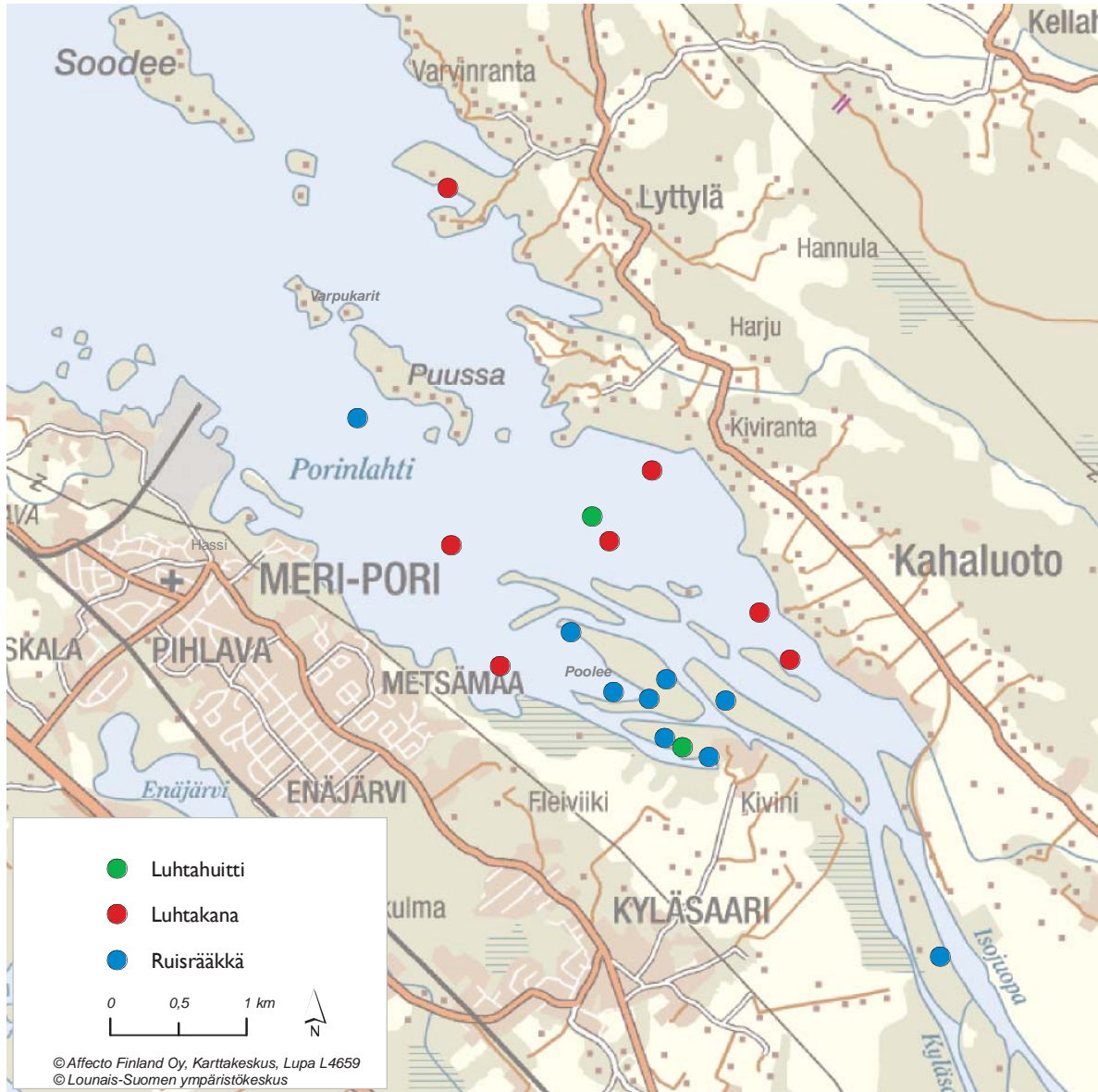
Joutsenet, haikarat, kurki

Päiväpetolinnut

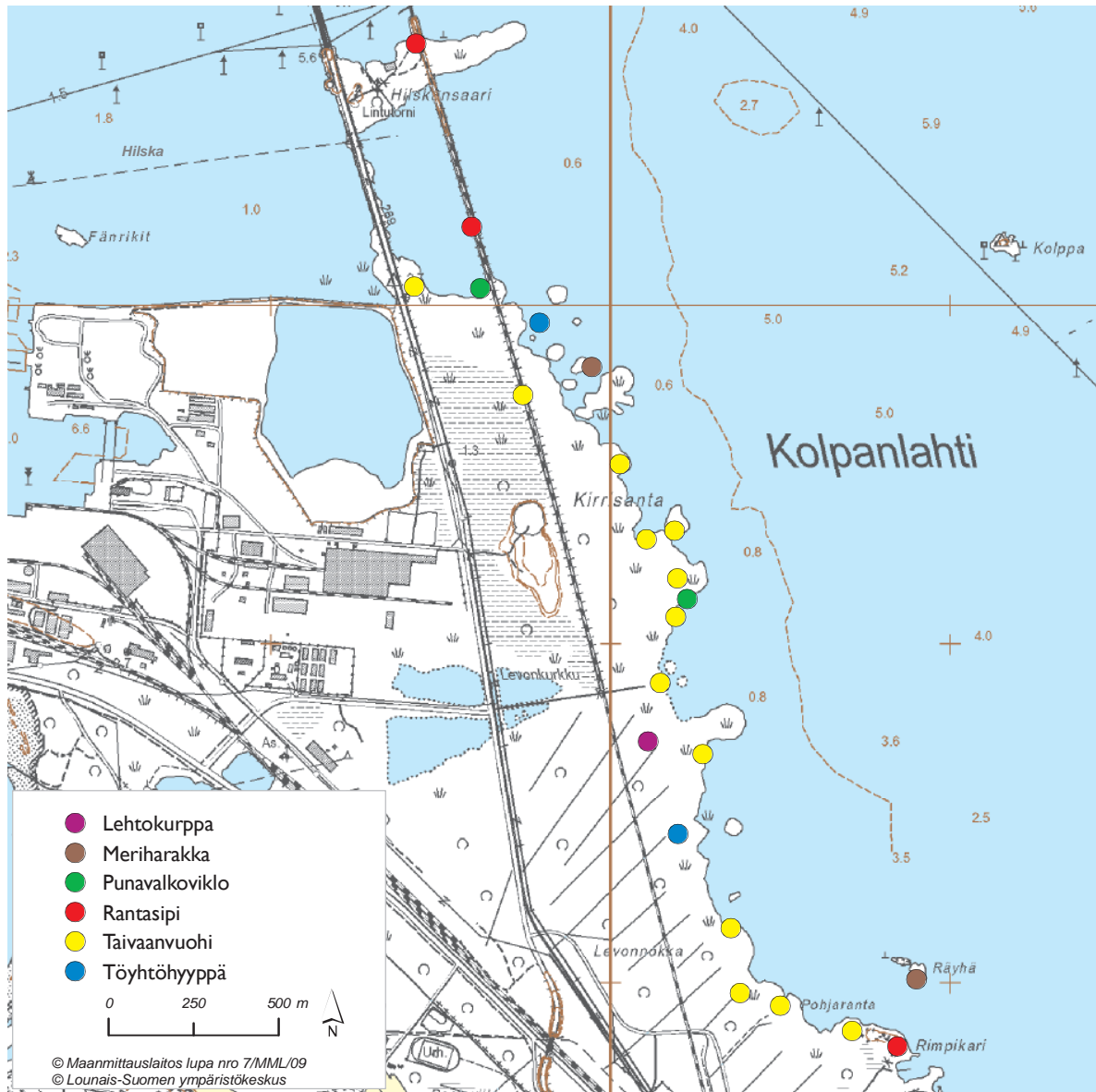

Rantakanat

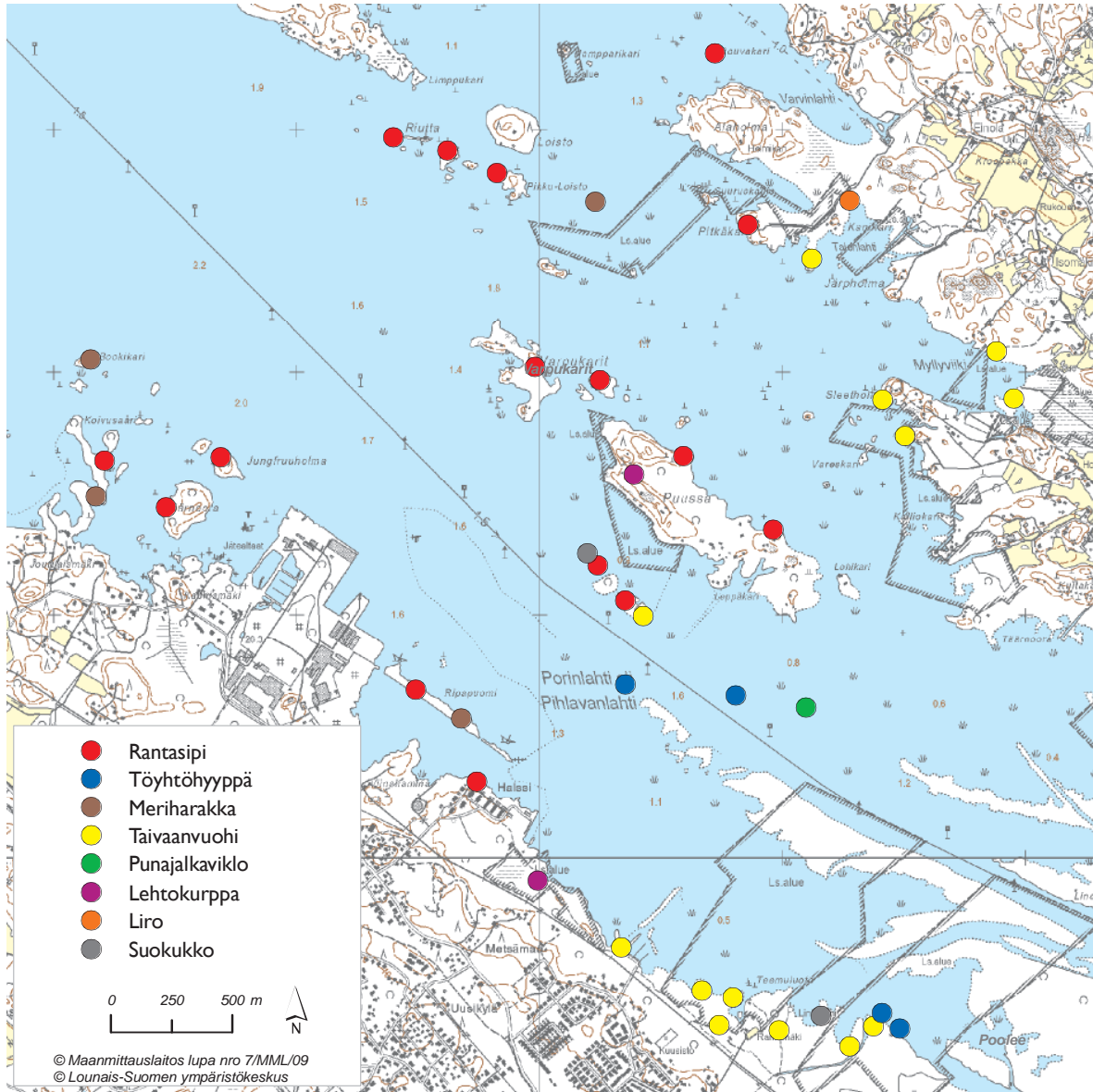

Karvianjuovan luhtahuitti (pohjoisempi merkki) kuultiin vain kerran huhtikuussa, eikä sitä tulkittu reviiriksi.

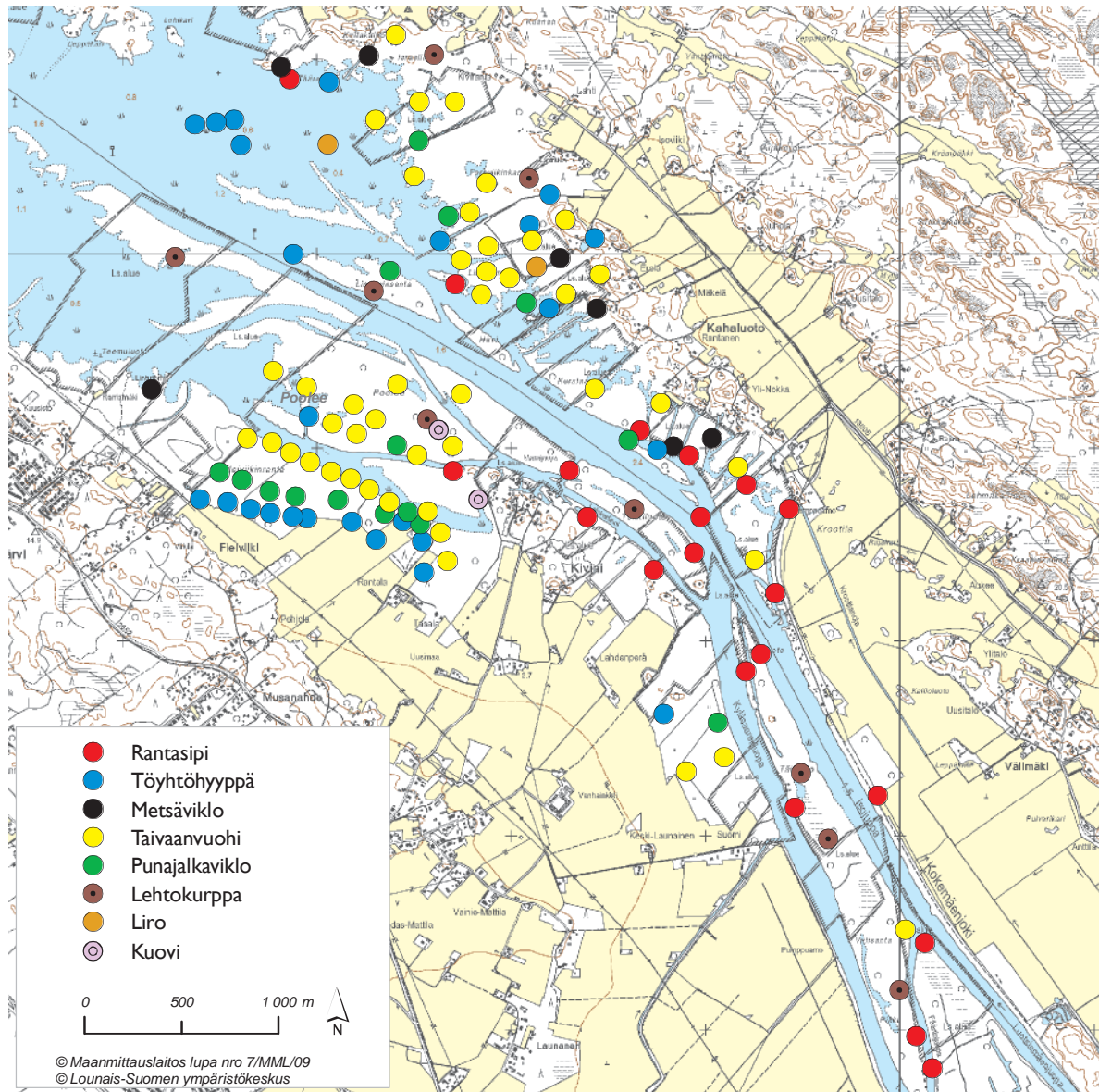
Kahlaajat

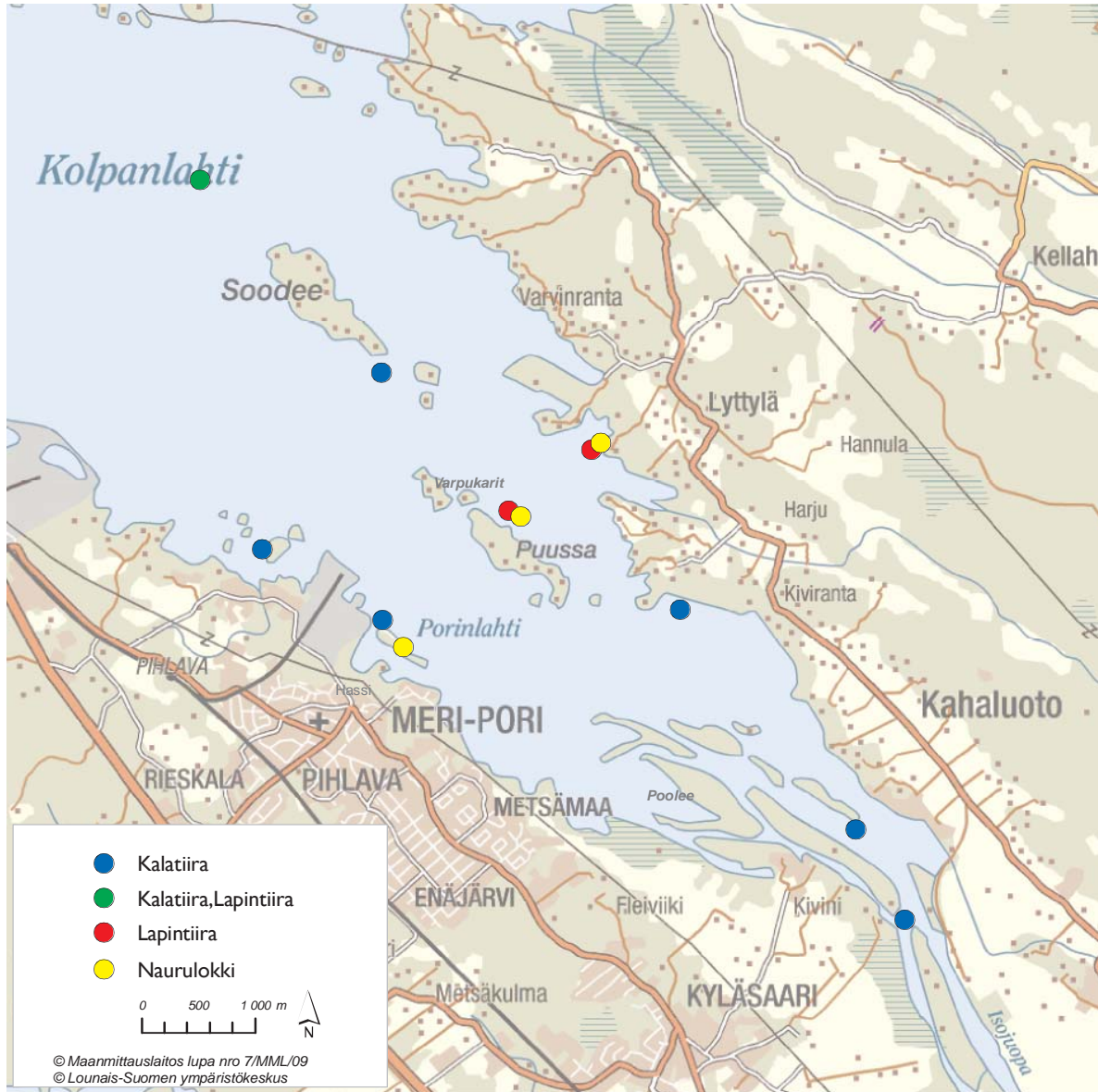
Kahlaajat

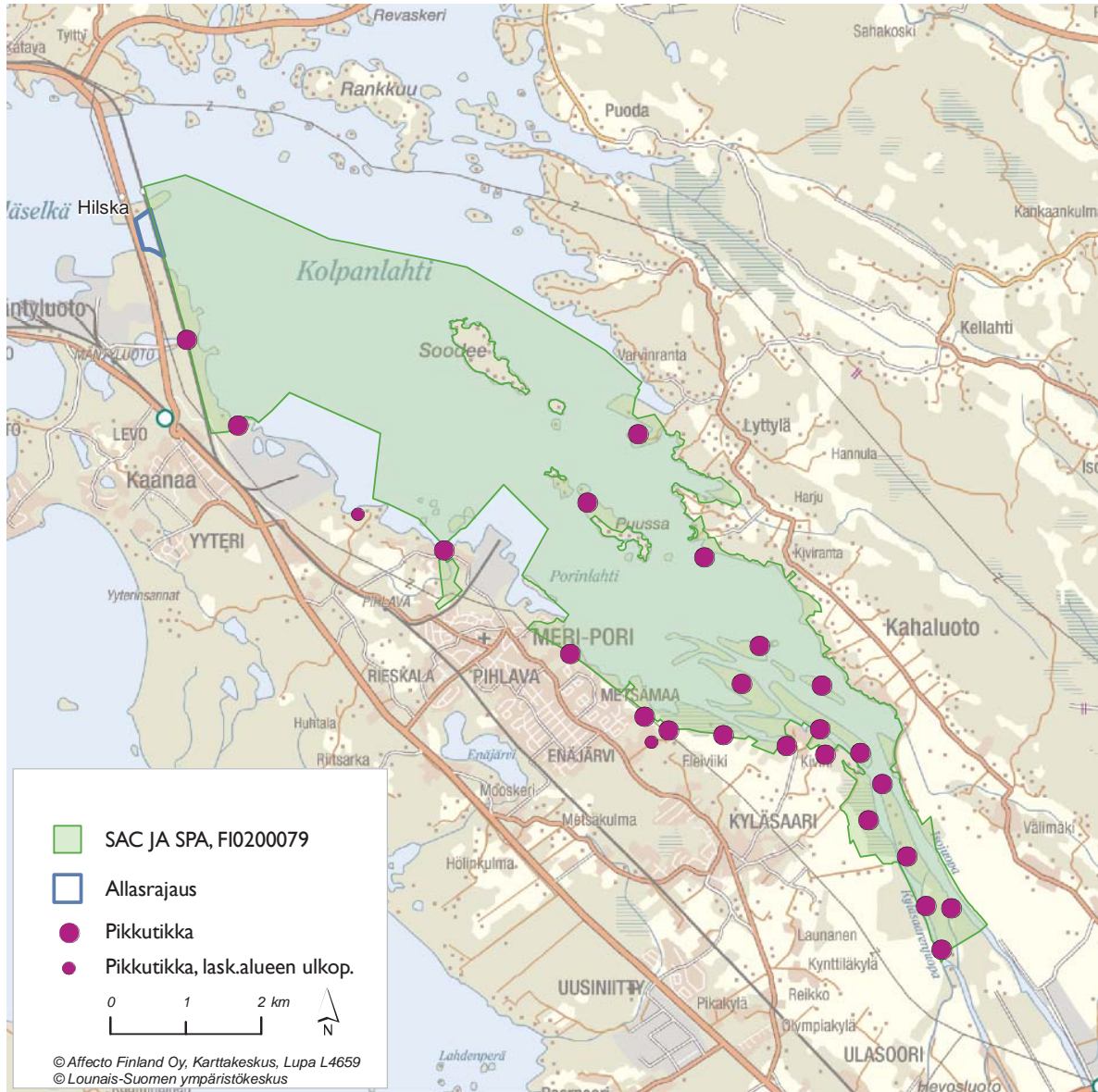
Kahlaajat

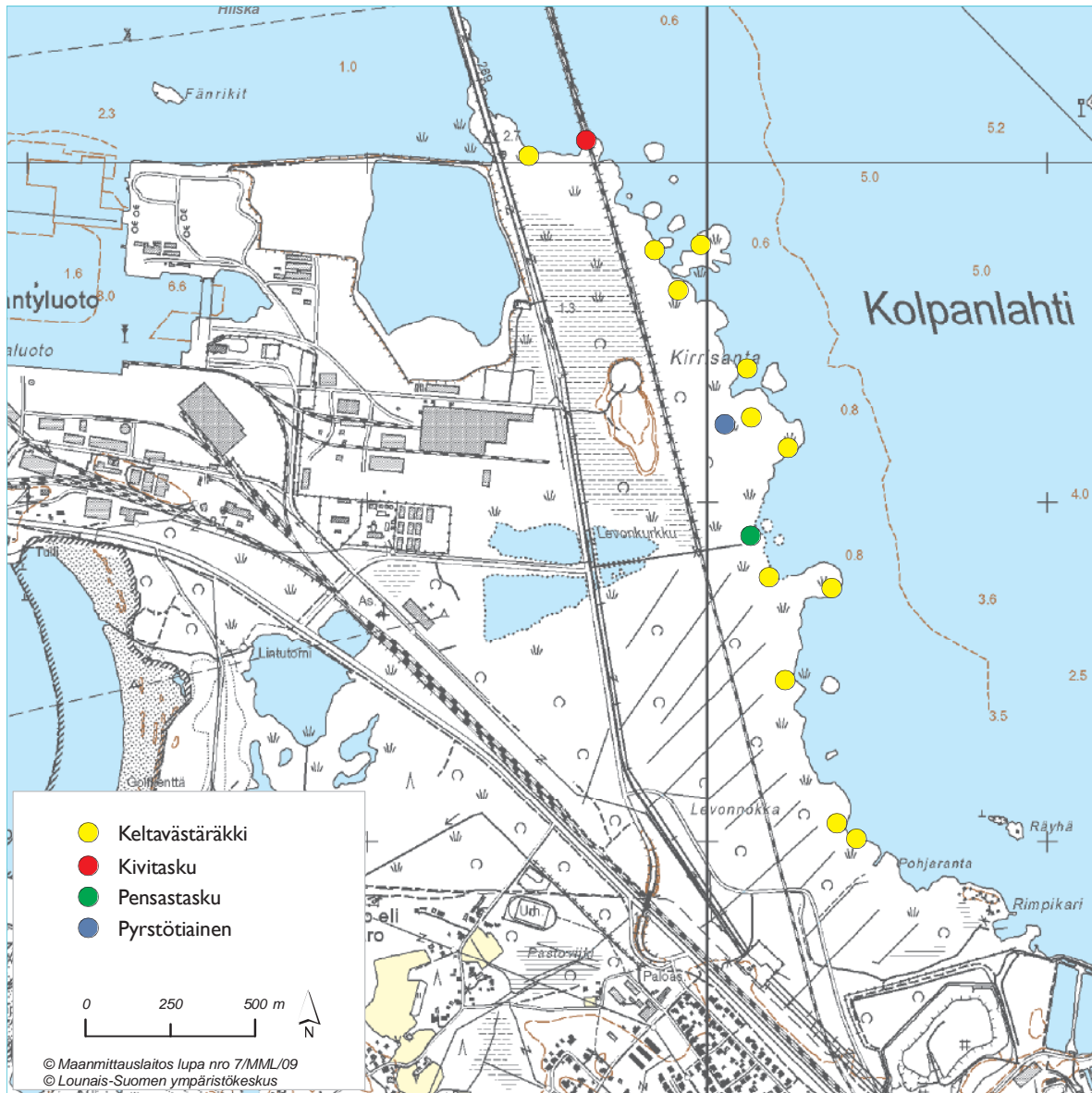
Naurulokki ja tiirat

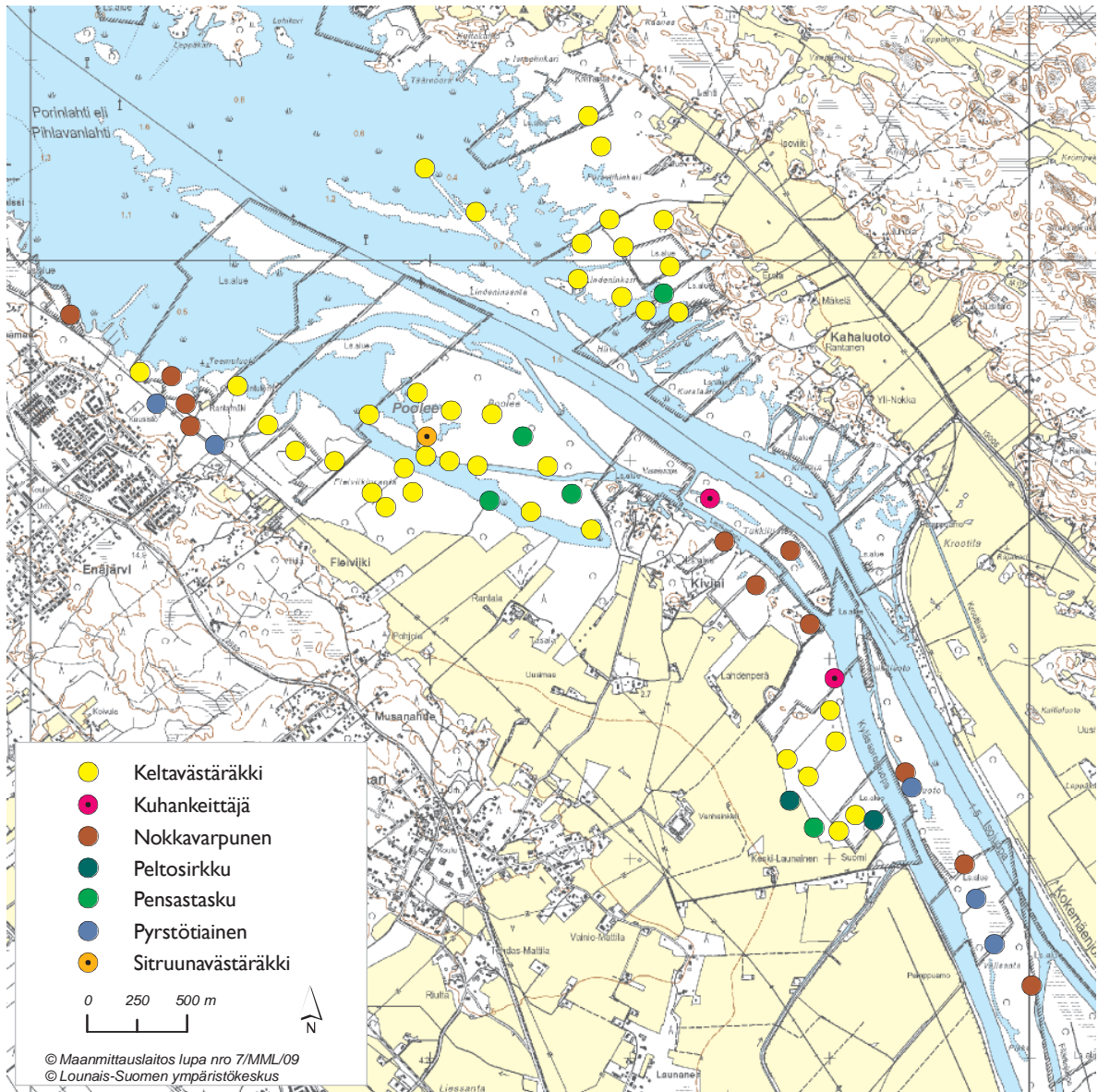
Pikkutikka

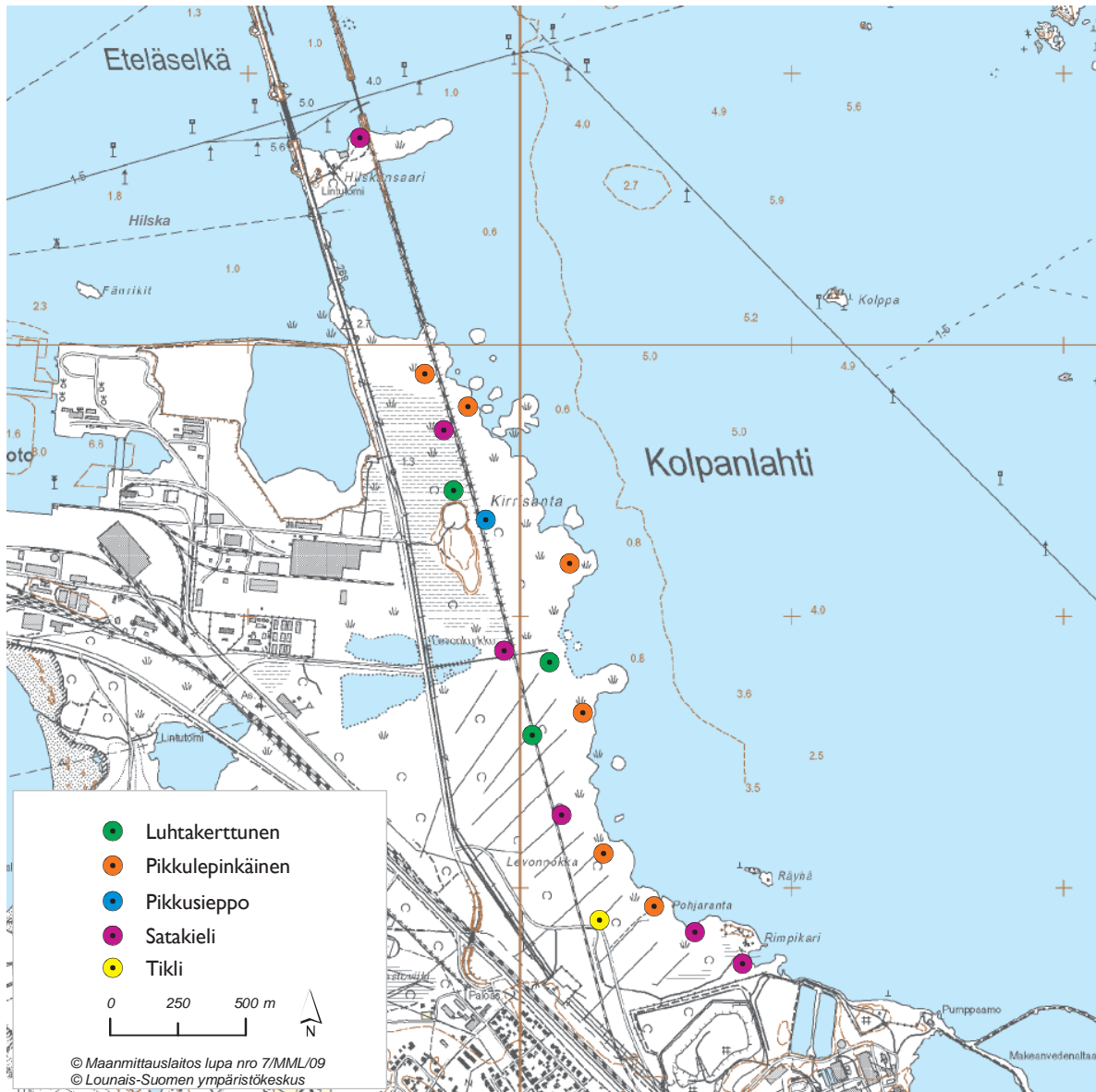
Varpuslinnut I

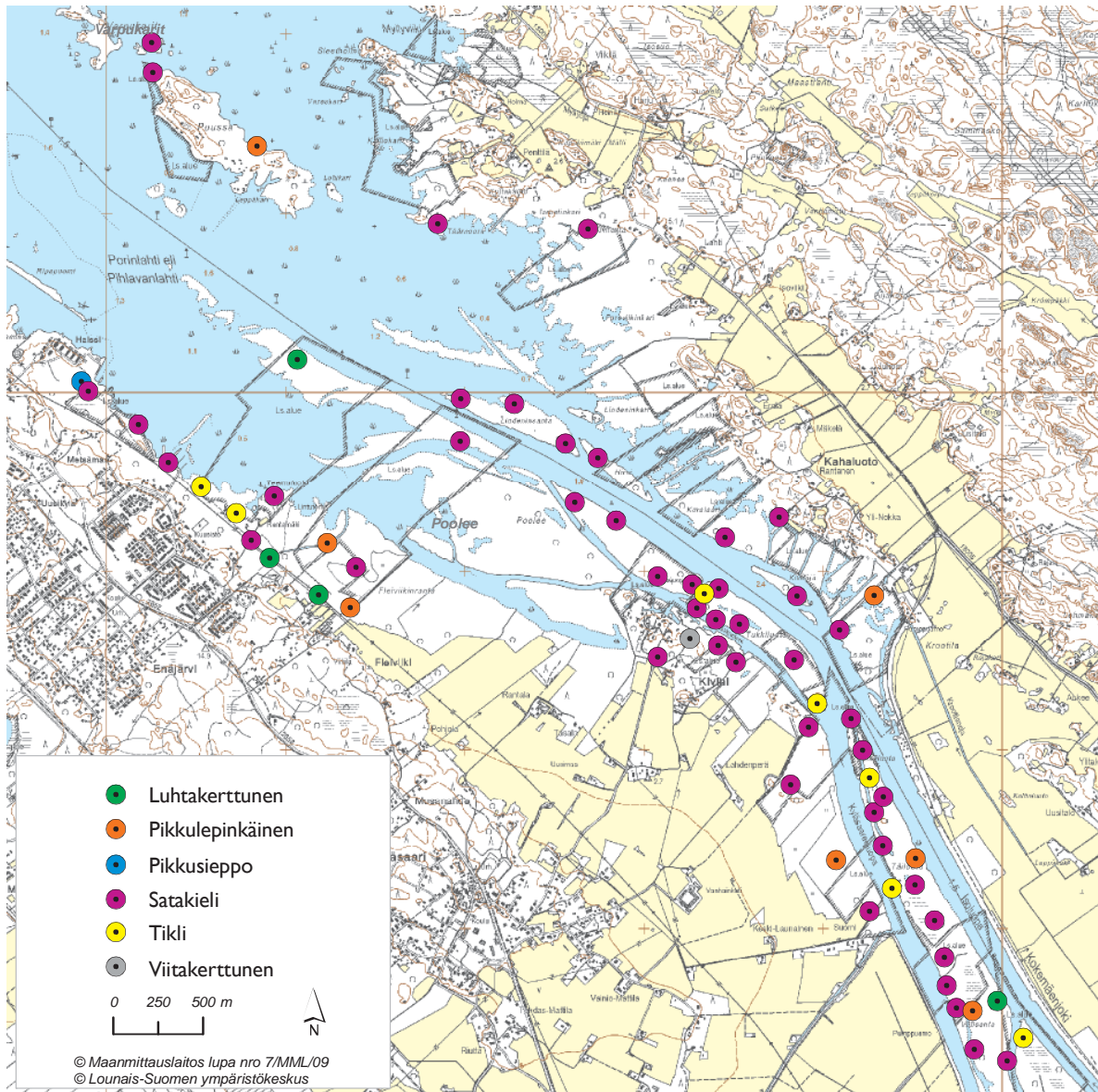
Varpuslinnut I

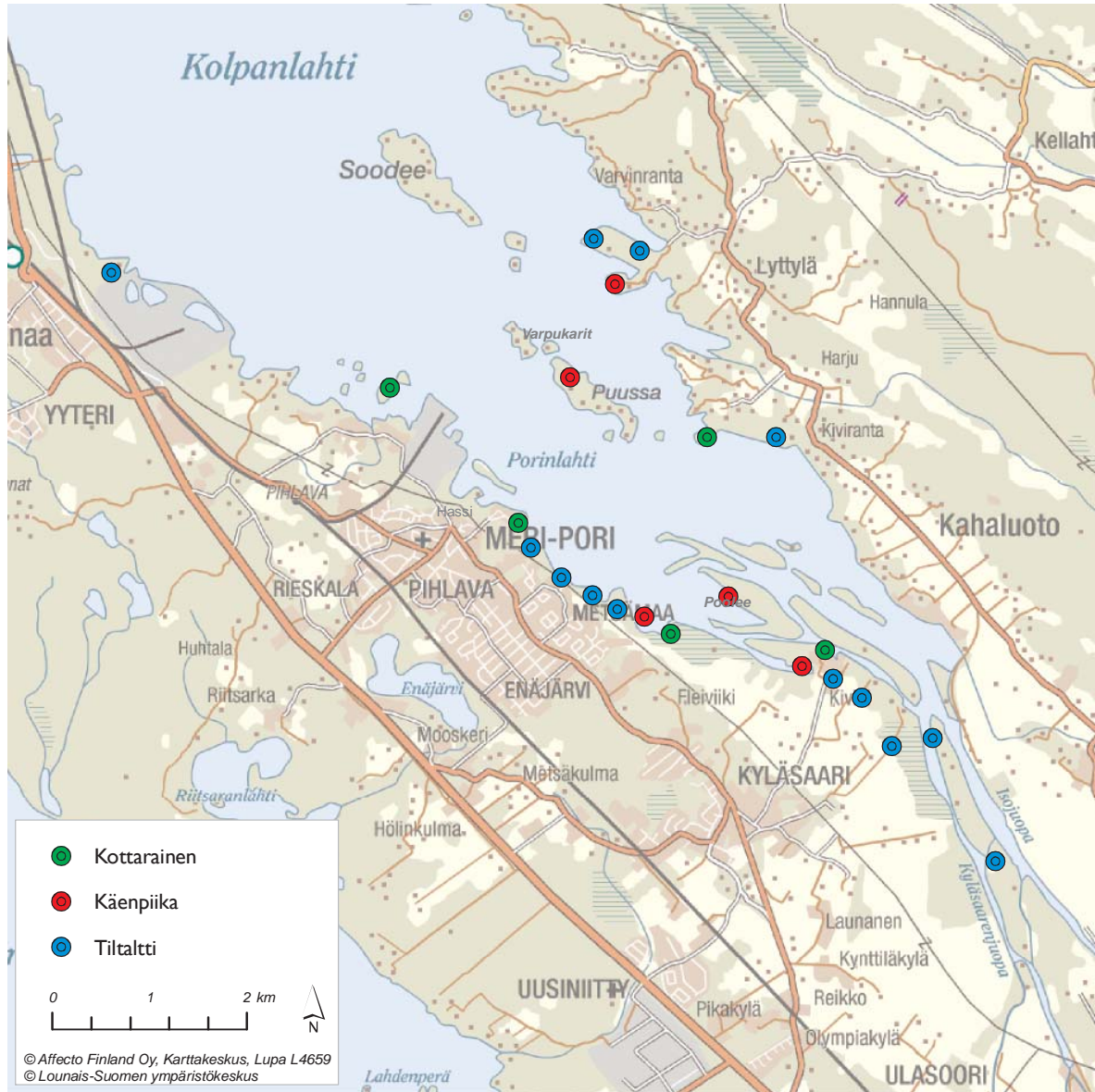
Varpuslinnut II

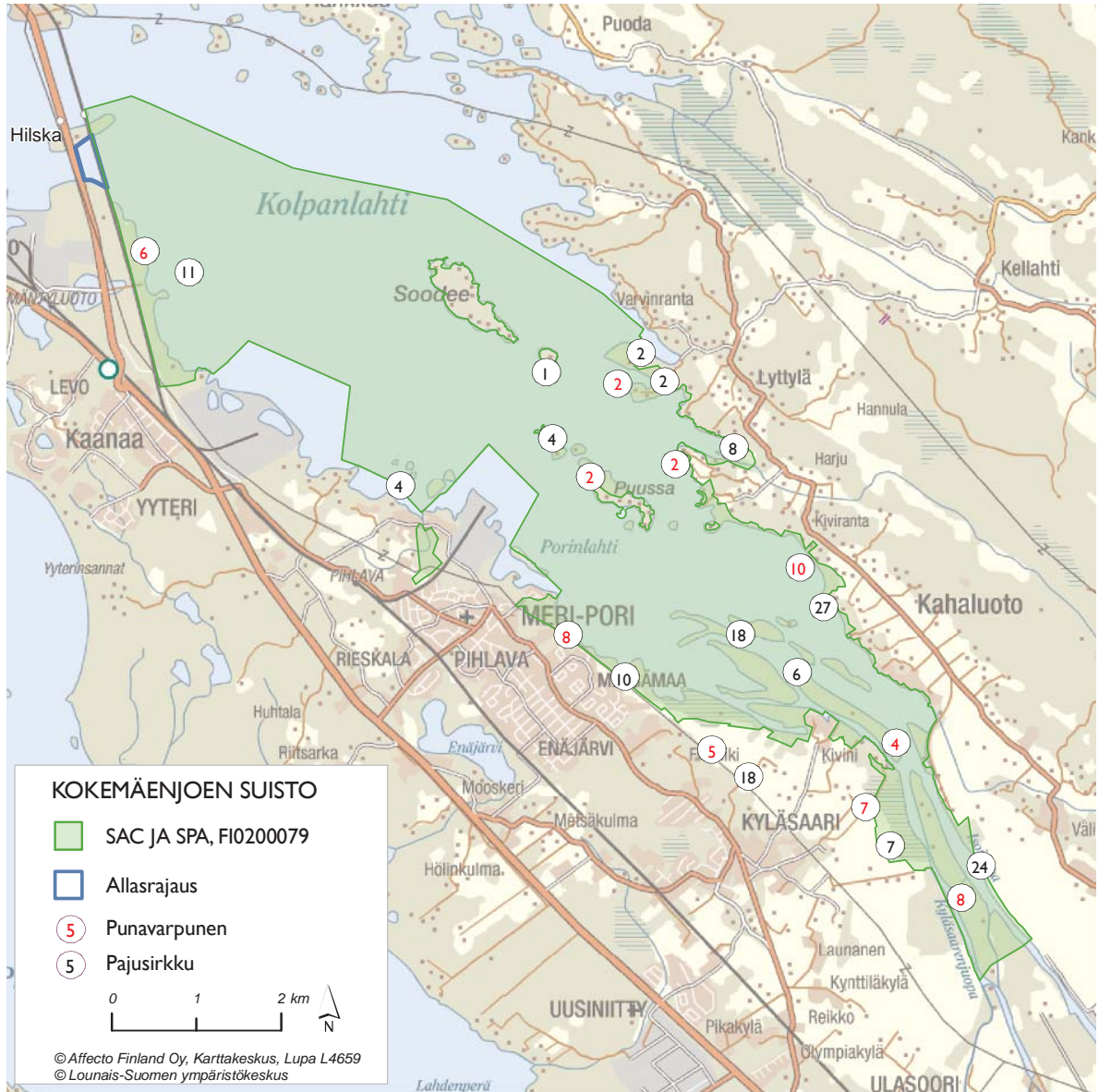
Varpuslinnut II

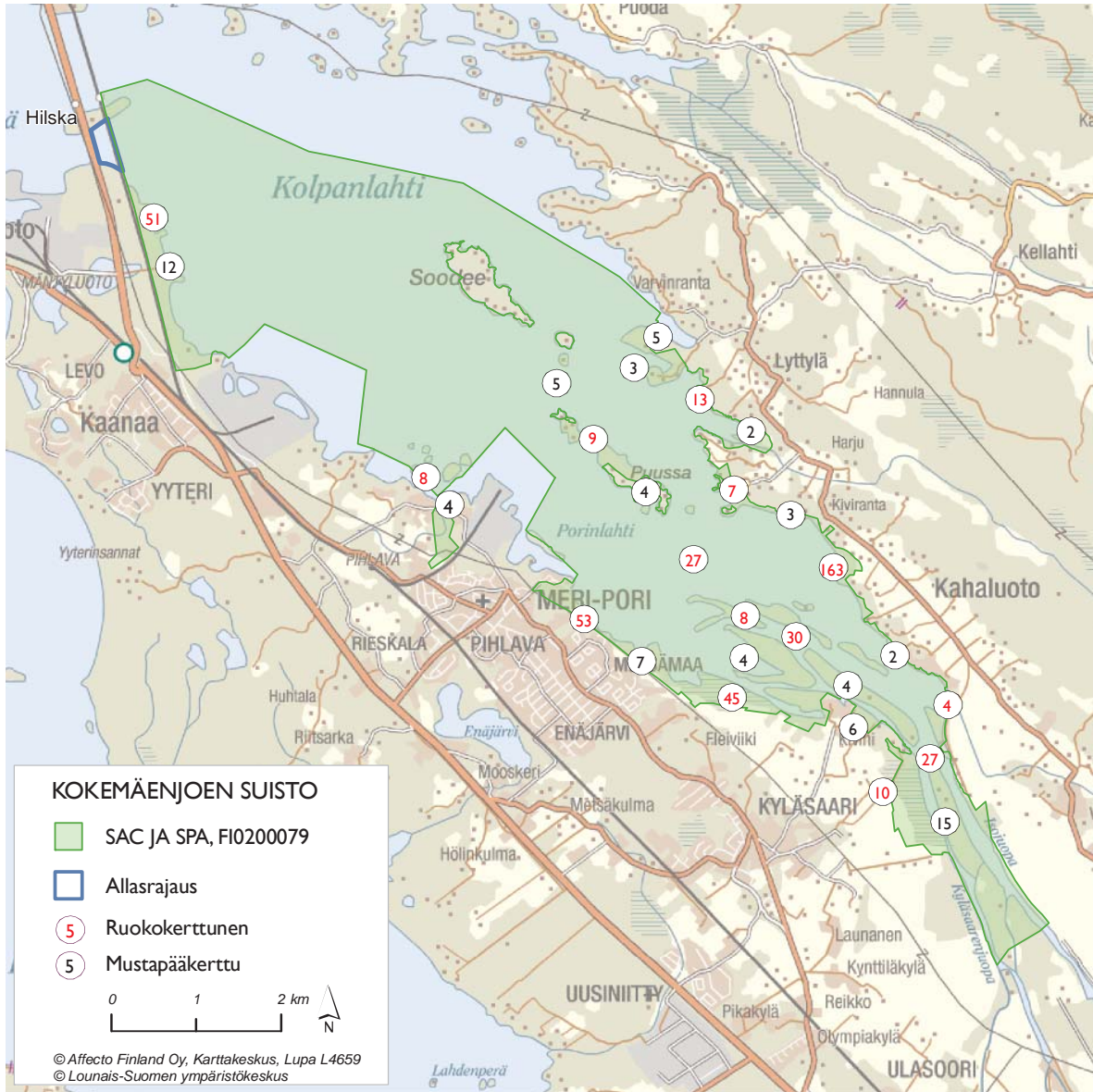
Varpuslinnut II

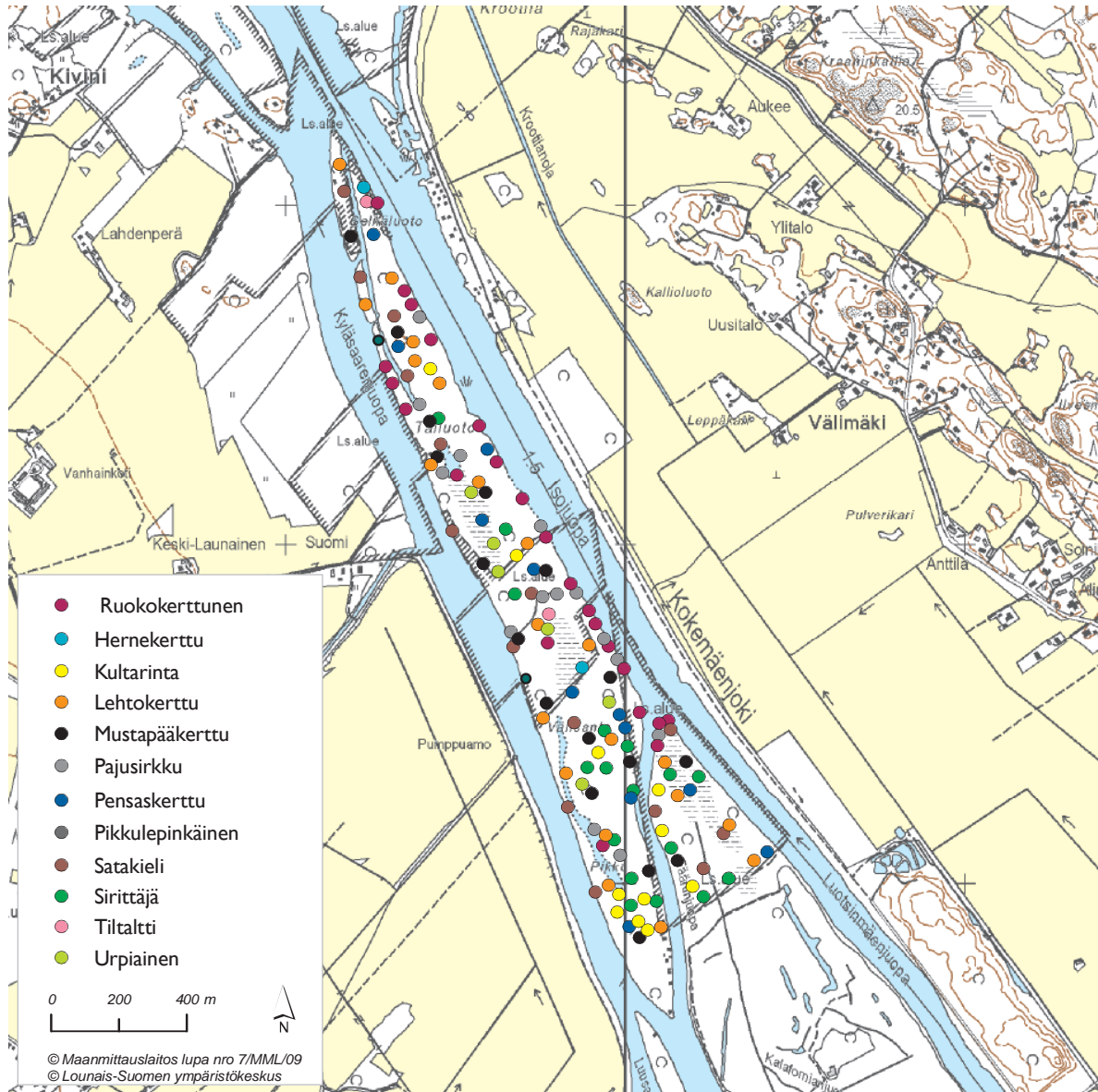
Varpuslinnut III

Varpuslinnut IV

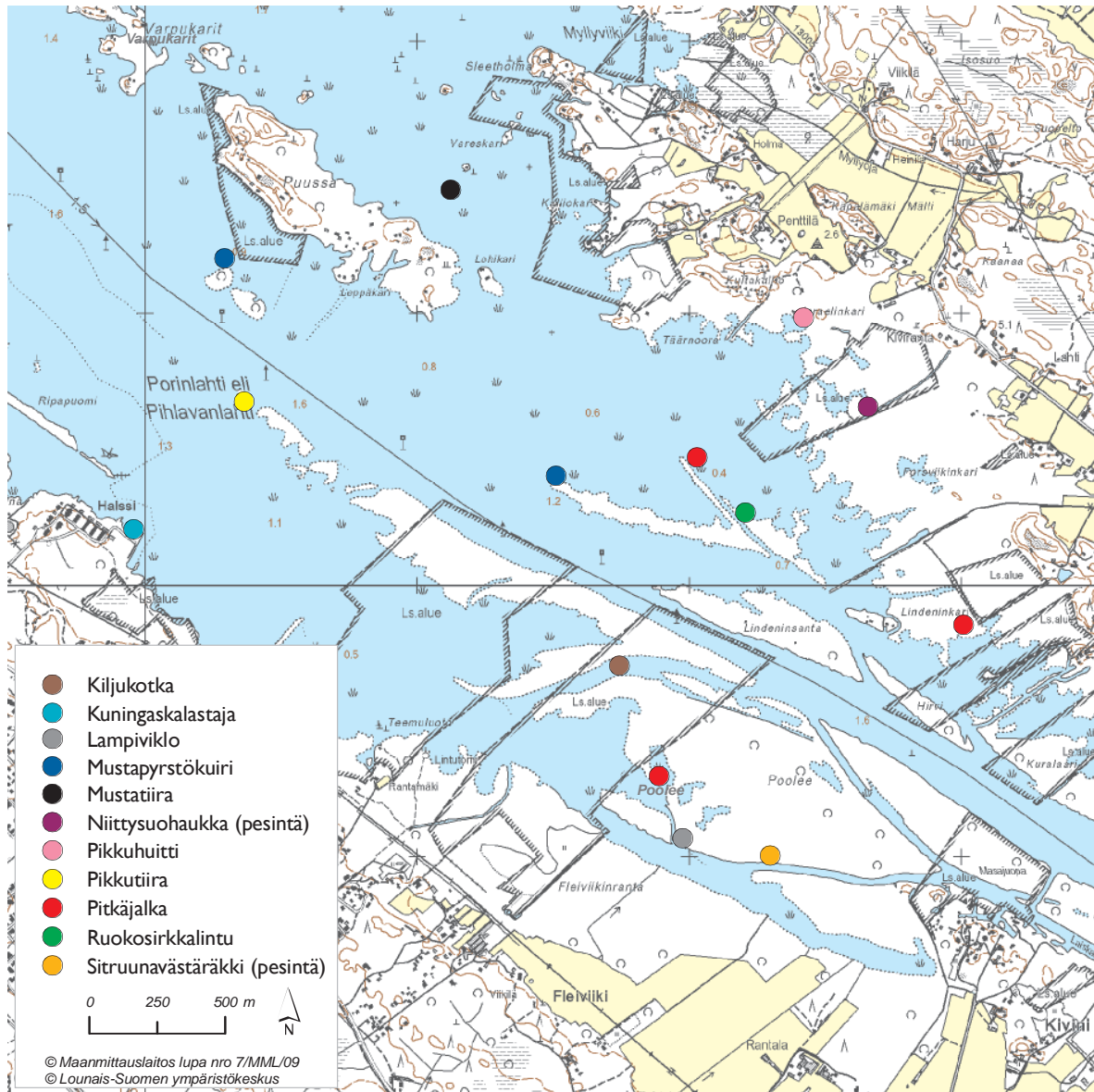

Esimerkki lintutiheyksistä Täiluodon alueella

Edellä mainittujen lisäksi saarella pesii kymmeniä muita lintulajeja, mm. 55 peippoparia.

Kevään/kesän 2008 harvinaisuudet suistossa

Yksittäisen satunnaisen harvinaisuuden merkitys kartoitusalueen arvon indikaattorina ei ole suuri, mutta kun harvinaisuuksien määrä nousee ohessa esitetylle tasolle, ei kyse ole enää pelkästä sattumasta, vaan yksiselitteisesti arvokkaasta kohteesta. Pesivien lisäksi monet kevään-kesän 2008 harvinaisuuksista Kokemäenjoen suistossa olivat varsin pitkäaikaisia levähtäjiä tai reviiirin hakijoita. Pitkäjalasta tehtiin havaintoja usealla laskentakerralla eri puolilla suistoa. Kyse oli kuitenkin yhdestä ja samasta yksilöstä.

Syksyn laskennat

Syksyn 2008 levähtäjälaskennat suoritettiin välillä 2.8. – 27.11.2008. Kevätkauteen verrattuna suiston syksyiseen linnustoon ja syyslaskentaan vaikuttavat merkittävästi muuttamat lähtökohtaiset erot. Kesän jäljiltä suisto on kasvanut umpeen. Monien lintulajien havainnointi on hankaloitunut tämän myötä ja myös kulku suistossa käynyt entistäkin hankalammaksi. Toiseksi metsästys on intensiivisistä ja karkottaneet alettuaan valtaosan potentiaalisista levähtäjistä turvallisemmille vesille. Laskennasta vastasivat kokeneet lintulaskijat Pekka Alho (PA), Marko Dahlman (MD), Rami Lindroos (RL), Sami Luoma (SL) ja Petteri Mäkelä (PM). Nuorempaa laskentavoimaa edusti ansiokkaasti Markus Lampinen (ML). Raportoinnista vastasi ensisijaisesti Pekka Alho. Rami Lindroos, Marko Dahlman ja Sami Luoma avustivat raportin viimeistelyssä. Raportin kuvat © Pekka Alho. Tarkemmin laskentapäivät, laskentasuoritteet ja laskijat selviävät liitteestä 25.

Laskenta-alue

Kuten kevätlevähtäjälaskennassakin laskenta-alue käsitti koko suiston Natura-alueen (Liite 28.). Mantereelta suoritettujen havainnointien läntisin laskentapiste oli Hilskan lintutorni Hilskan saarella, sekä sen viereinen ratapenger, josta hallitsi Kolpanselän ja tornin katvealueet. Käytännössä laskentaan otettiin täydennyksenä mukaan Hilskan lintutornin edessä, Reposaaressa pengertien ja radan välissä Natura-alueen rajalla sijaitseva allas. Allas sijaitsee laskentapisteen kohdalla ja liittyy käytännössä samaan kokonaisuuteen. Tästä mantereen puolen laskenta eteni itään ja seuraava laskentapiste oli Rimpikari, sitten Kaunismäki, Halssi, Teemuolto, Fleiviiki ja itäisimpänä Launaisten hevoshaka. Muutaman kerran laskenta tehtiin päinvastaisessa järjestyksessä eli aloitettiin Launaisista ja päätettiin Hilskaan. Teemuoludossa aikaa käytettiin muita pisteitä enemmän, sen strategisen sijainnin ja hy-

vän tähystysalan vuoksi. Laskentapisteen on merkitty liitteeseen 29.

Venelaskentareitin runko on esitetty liitteessä 29. Tämän lisäksi tehtiin tilanteen mukaan ja ajan salliessa lyhyitä pistoja reitin varrella. Muutaman kerran käytiin yläjuoksulla varmistamassa sen lepäilyttömyys, lähinnä kosteikkolinnuston kannalta. Venelaskennan reitillä käytettiin jo keväällä valittuja tähystyspisteitä suiston pohjoisreunalta, jotka olivat siis Täärnooran kärki ja lännempänä Suuruskallio. Havainnointi tehtiin näillä pisteillä maista kaukoputkella laskien. Kevästä poiketen Karvianjuopaa ei useimmiten käytetty hankalan kuljettavuuden vuoksi, eikä toisaalta myöskään siksi, että korkean ruovikon sisässä ei pystynyt havainnoimaan juuri mitään.

Menetelmät

Syyslevähtäjälaskennat suoritettiin tuoreimpien suosituksen mukaisesti (Mikkola-Roos ym. 2005). Laskennoissa keskityttiin Natura-alueen kosteikkolinnustoon. Varsinainen syyslaskenta aloitettiin 2.8. Tätä ennen laskentatiimimme jäsen Sami Luoma oli tehnyt koko kesän sudenkorentoinventointia suistossa ja merkinnyt samalla muistiin myös lintuhavainnot. Tämä helpotti erityisesti kahlaajien syysmuuton kokonaiskuvan hahmottamisessa ja toisaalta mahdollisten sulkaatokertymien havaitsemisessa. Sudenkorentoinventointia tehtiin yleensä vain pienellä osalla suistoa päivää kohti, eikä linnustoa havainnoitu aktiivisesti, joten linnustolaskennallisesti nämä laskennat eivät ole vertailukelpoisia. Niistä saatiin kuitenkin hyvää täydentävää perustietoa, kun kaikki osa-alueet tulivat ainakin jossain vaiheessa kesää tarkasti läpikäytyä. Myös pesimälinnustolaskentojen viimevaiheessa kesäkuun alussa saatiin ensimmäisiä havaintoja orastavasta syysmuuton ja mm. koiras sorsalintujen sulkaatokerääntymisen käynnistymisestä. Varsinaisia syyslaskentapäiviä kertyi 20, mutta kaikki

havaintopäivät mukaan lukien havaintopäiviä ker-tyi huomattavasti enemmän (Liite 25.).

Syksyn levähtäjälaskennassa käytettiin pääsään-töisesti kahta laskijaa. Lähtökohtaisesti toinen las-kija laski venereitin ja toinen mantereen rannat. Useilla laskentakerroilla pystyttiin käyttämään kolmea laskijaa. Sairastumisen vuoksi laskenta jouduttiin tekemään pari kertaa yhden laskijan voimin ja kerran veneen perämooottori oli lukko-jen takana niin tiukasti, että laskenta jouduttiin tekemään rannoilta käsin ilman venettä. Rantojen osalla tehty tehostettu laskenta antoi käytännössä kuitenkin varsin hyvän kuvan kokonaisuudesta ja erityisesti syksyllä kaikkein oleellisimmista le-vähdysalueista. Yksin laskettaessa ei tingitty alueen kierrosta, vaan aikaa käytettiin sitten enem-män, käytännössä usein koko valoisa aika. Parilla loppusyksyn kierroksella (mm. joutsenlaskennas-sa) venettä ei käytetty, vaan käytiin vielä erikseen autolla suiston pohjoispuolen rannoilla laskemassa sieltä näkyvät vesialueet. Marraskuiset laskennat painottuivat levähtävien joutsenten laskentaan ja ne sujuivat luontevasti yhden laskijan voimin.

Syksyn laskentoihin saimme Metsähallitukselta käyttöömmä soutuveneeseen, jonka haimme 2.8. Kokemäeltä Poriin. Valitettavasti vene osoittautui täysin samanlaiseksi kuin keväällä käytetty vene. Tämä venetyyppi oli kyllä luonteva soutaa, mutta jo pienessäkin tuuleessa ja aallokossa meri pyrki Pihlavanlahdella väkisin sisään alukseen. Tämän vuoksi laskentareittiä jouduttiin niin kevään kuin syksynkin laskennoissa jonkun kerran sovelta-maan. Kevään tapaan syksylläkin käytössämme oli aivot ja perämooottori. Veneily alkusyksyisessä suistossa ei ollut aina helppoa, sillä uposkasvil-lisuutta täynnä oleva lahti hirtti perämooottorin potkurin kiinni jatkuvasti, usein jo parin minuutin ajan jälkeen.

Laskenta aloitettiin aina aamun valjetessa. Las-kennassa käytettiin sekä kiikaria, että kaukoput-kea.

Kevääseen verrattuna tilanne suistossa oli syys-laskentojen suhteen melko erilainen. Ruoko ja muu kasvillisuus oli vallannut kasvukauden aikana maiseman ja näkeminen ruovikon sisäosiin oli var-sinkin pohjois-osissa, esim. Kahaluodon edustalla, käytännössä mahdotonta. Joitain suiston pohjois-osan ruovikon keskellä sijaitsevia pieniä lampareita jäi siis kokonaan piiloon myös venelaskennassa. Kokonaisuuden kannalta ne eivät kuitenkaan liene kovin merkittäviä ja laskentapisteistä, erityisesti Teemuluodosta suoritettu pidempijännteinen tä-hystys paljasti usein myös näiden katvealueiden lintuja, niiden tehdessä lentopyrähdyksiä. Joen yläjuoksulla käytiin vain toisinaan, sillä aika ei

antanut yleensä periksi ja kosteikkolajiston leväh-täjämäärät siellä olivat varsin merkityksellisiä.

Parhaat niittyalueet, Fleiviiki, Pooliviiki ja Lau-nainen, käytiin aina säännöllisesti ja kattavasti kävellen läpi. Myös Pooleen niittyjä pyrittiin käy-mään mahdollisimman usein parhailta osiltaan läpi, joskin esim. koko Pooleen takseeraukseen kävelemällä olisi kulunut liikaa aikaa ja resursse-ja. Sama koskee joitain muitakin alueita, erityisesti Kahaluodon edustan hankalakulkuisia nautalaitu-mia. Suiston pesimälinnustoa ja syksyllä levähtä-vää linnustoa kartoitettiin samana vuonna ja nämä laskennat täydensivät jonkin verran toinen toisi-aan, mm. joidenkin lajien syysmuuton aloituksen osalta ja sulkaatokertymien alun osalta.

Syksyn sää

Kesä oli sateinen ja kolea. Kahlaajien muuttoai-kaan merivesi pysytteli ylhäällä ja vedenkorkeu-den suhteen tilanne oli paljolti samantyyppinen pitkin syksyä. Tämä näkyi luultavasti monien kah-laajien määrissä, kun esim. Paskaston hyvät lietteet Teemuluodon edustalla pysyivät yleensä piilossa. Sama koski monia keväällä hyviä särkkiä, jotka olivat nyt lisäksi paljolti kevättä enemmän kasvil-lisuuden peitossa. Muutoin syksy tuntui säiden suhteen melko tavanomaiselta ja viime vuosille tyyppilliseen tapaan myös jatkui pitkälle alkutal-veen. Ensimmäinen voimakkaampi kylmänpur-kaus saatiin vasta marraskuussa.

Syksyinen maisema Teemuodon tornista Pooleen eli nk. Abessiinian suuntaan. Kuvassa keskellä, Pooleen metsäsaarekkeen edessä, näkyvä avoin vesialue (Paskaston pohjukka) oli syksyllä merkittävin levähtävien sorsalintujen kerääntymisalue ja tuntemattomasta syystä myös lähes metsästykseltä vapaa, vaikka vain osa siitä on suojelualuetta. Aiemmin myös täällä on metsästetty. Matalan veden aikaan Paskaston pohjukkaan paljastuu suiston yhdet parhaimmista lietteistä, joista syksyllä 2008 ei juuri päästy nauttimaan. Myöhemmin syksyllä myös Alaholman edustalle pohjoisessa alkoi kertyä hiukan sukeltajasorsia, joskin myös metsästäjät huomasivat tämän. Kuvan oikean reunan koivikon takaa avautuvat Pooliviikin ja Fleiviikin arvokkaat laidunniityt (eivät näy kuvassa).

Tulokset

Kokemäenjoen suistossa levähtävä linnusto syksyn 2008 laskennoissa

Sorsalintujen alkaneesta sulkasatokertymisestä kertoivat mm. 11.6. Paskaston 20 koirastavia ja 29 koirashaapanaa. Sinisorsien kertyminen alkoi tyypillisesti jo aiemmin, mm. 31 koirasta 20.5. Myöhemmin kesällä ei enää mainittavia kertymiä havaittu. Metsästyksen alku 20. elokuuta tyhjentää suistoa merkittävästi. Metsästyksensuistoa alueita ei paljoa ole ja metsästys on intensiivistä. Tärkein rauhallisempi levähdyspaikka metsästyksen alun jälkeen oli Paskasto Teemuluodon edustalla. Jo ennen metsästystä metsästäjät asettivat sorsille ruokintoja, jotka sijaitsivat ruovikon sisässä siten, että jos ja kun niiden sijaintia ei tiennyt, jäi osa loppukesän/alkusyksyn sorsakertymistä näkemättä.

Päiväkohtaiset levähtäjämäärät selviävät liitteestä 27. Vertailunaineiston puuttuessa tarkempaa analyysiä levähtäjähuipeista, sijoittumisesta, vuosien välisestä vaihtelusta jne. ei ollut mahdollista tässä yhteydessä tehdä.

Lajinimen perässä mahdollisesti seuraavat kirjaimet kertovat lajin suojelustatuksesta. D = EU:n lintudirektiivin liitteen I mukaan suojeltava laji. Jälkimmäinen koodi viittaa lajien kansalliseen uhanalaisluokitteluun (Rassi ym. 2000), jossa RE = Suomen luonnosta hävinnyt, EN = erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut ja NT = silmälläpidettävä. Erityisesti lintudirektiivi velvoittaa myös muuton aikaisten levähdysalueiden suojelemiseen.

Levähtäjät lajikohtaisesti

Vesilinnut

Kyhmyjoutsen (*Cygnus olor*) D

Kyhmyjoutsenmäärät olivat aina syyskuun lopulle saakka melko pieniä. Heti lokakuun alusta määrä lähti vahvaan kasvuun ja huippu, 89 yksilöä, saavutettiin 29.10.

Laulujoutsen (*Cygnus cygnus*) D

Muutamia laulujoutsenia nähtiin pitkin syksyä, mutta ensimmäinen suurempi muuttajakertymä tavattiin vasta syys-lokakuun taitteessa. Tämäkin jäi vielä tilapäiseksi, sillä vasta marraskuussa muuttajia saapui enemmän. Syksyn suurin määrä laskettiin viimeisessä laskennassa 27.11., jolloin suistossa yhteensä 68 levähtäjää. Joulukuussa laskentojen jo päätyttyä määrät olivat vielä tätäkin hiukan suurempia.

Metsähänhi (*Anser fabalis*) NT

Paikallisia metsähanhia tavattiin syksyllä kolmasti. Näiden lisäksi joitain muuttoparvia nähtiin. 10.9. paikallisena tavatut 36 lintua oli syksyn maksimilevähtäjämäärä. Viimeinen lintu laidunsi yksinään Fleiviikin niityllä 10.10.

Tundrahanhi (*Anser albifrons*)

Ainoa havainto lajista tehtiin 10.9. pienessä metsähanihiparvessa yli muuttaneesta vanhasta tundrahanhesta.

Merihanhi (*Anser anser*)

Heti syyslaskentojen alkajaisiksi 2.8. laskettiin syksyn suurin merihanhimäärä, yhteensä 305 lintua. Metsästyksen alkuun saakka merihanhia tavattiin säännöllisesti, mutta metsästyksen alkamisen jälkeen enää kahdesti, joista viimeiset 8 lintua jo 2.9. Tosin yksinäinen muuttava merihanhi nähtiin vielä melko myöhään 29.10.

Kanadanhanhi (*Branta canadensis*)

Lajista tehtiin vain kaksi havaintoa koko syksynä: 29.8. neljä ja 8.9. kuusi lintua.

Haapana (*Anas penelope*)

Ennen metsästyksen alkua haapanan päiväsummat liikkuivat 10 linnun molemmin puolin. Metsästyksen aloituspäivä paljasti ruovikoiden kätköistä kuitenkin selvästi suuremman määrän lintuja, yhteensä 80 yksilöä. Tämä jäikin koko syksyn parhaaksi päiväsummaksi. Syyskuun puolivälistä määrät kasvoivat uudelleen jonkin verran ja huipentuen syksyn toiseksi parhaaseen päiväsummaan, 64 yksilöä, 10.10. Viimeiset 8 haapanaa tavattiin 29.10. laskennassa.

Harmaasorsa (*Anas strepera*)

Vain yksi havainto koko syksyltä: 8.9. yksi lintu.

Tavi (*Anas crecca*)

Haapanan tavoin syksyn tavihuippu laskettiin metsästyksen alkamisen yhteydessä 20.8., jolloin ruovikoista paljastui 198 tavia. Tosin 10.9. taveja laskettiin melkein yhtä paljon, 191 yksilöä. Taveja tavattiinkin haapanaa tasaisemmin läpi syyskuuden, määrien vaihdellessa usein 100 molemmin puolin. Vielä 4.10. lintuja oli 135, mutta tämän jälkeen määrät alkoivat laskea selvästi. Viimeiset kaksi tavia nähtiin 29.10.

Sinisorsa (*Anas platyrhynchos*)

Sinisorsan osalta syksy jakaantui selkeästi kahteen jaksoon: aikaan ennen metsästystä ja aikaan jälkeen metsästyksen alun. Elokuun alkupuolella sorsia oli melko runsaasti ja syksyn huippu laskettiin tavin ja haapanan tapaan metsästyksen aloituspäivänä, jolloin sinisorsia 356. Tavista poiketen sinisorsamäärät romahtivat ja myös pysyivät alhaisina aina lokakuun loppuun saakka, jolloin todettiin pieni talventulua enteilevä huippu, 112 yksilöä.

Jouhisorsa (*Anas acuta*)

Jouhisorsia tavattiin varsin niukasti. Ennen metsästyksen alkua laji tavattiin kolmessa perättäisessä laskennassa, syyskuussa laji puuttui lähes tyystin ja lokakuun ainoa, 10. päivä tehty havainto neljästä jouhisorsasta oli samalla syksyn suurin päiväsumma.

Heinätavi (*Anas querquedula*)

Ainoa heinätavi havaittiin 7.8. laskennassa.

Lapasorsa (*Anas clypeata*)

Pieniä määriä lapasorsia havaittiin metsästyksen alkuun saakka. Tämän jälkeen laji kävi harvina-

seksi ja vain yksittäisiä yksilöitä tavattiin muutamia kertoja ja niistä viimeinen 20.10.

Punasotka (*Aythya ferina*)

Myös punasotkan osalta metsästyksen alku oli tietynlainen vedenjakaja. Syksyn maksimi oli 18.8. laskettu 7 yksilöä, mutta metsästyksen jälkeen laji katosi kokonaan, eikä sitä tavattu syyskuussa lainkaan. Lokakuussa sukeltajia, myös punasotkia, alkoi hiukan kertyä alueen pohjoisosaan, jossa viimeiset 5 punasotkaa tavattiin 29.10.

Tukkasotka (*Aythya fuligula*)

Tukkasotkan osalta syksyn kulku poikkesi edellä kuvatuista lajeista ja lajia tavattiin ennen lokakuuta vain yksittäisiä. Lokakuussa tukkasotkia kertyi hiukan alueen pohjoisosiin (osa-alue III), mutta paraskin päiväsumma jäi melko vaatimattomaksi (26 lintua 10.10).

Lapasotka (*Aythya marila*) VU

Syksyn ensimmäinen lapasotka ilmaantui suistoon 20.10. Seuraavassa laskennassa nähtiin viisi lintua, mikä oli samalla syksyn maksimi.

Telkkä (*Bucephala clangula*)

Pieniä määriä telkkiä tavattiin läpi syksyn. Levähtämämäärät alkoivat selvästi kasvaa lokakuussa ja selvästi paras päiväsumma, 123 lintua, laskettiin vasta laskentojen loppupuolella 29.10. Sotkien tavoin telkät keskittyivät pohjoiselle osa-alueelle III.

Uivelo (*Mergus albellus*) D

Ensimmäinen uivelo nähtiin 16.9. Lokakuussa lajia tavattiin säännöllisesti, mutta määrät olivat pieniä, enimmillään 9 lintua 20.10.

Isokoskelo (*Mergus merganser*)

Isokoskelomäärät lähtivät nousuun vasta syyskuun lopulla. Tätä ennen laji tavattiin vain muutamassa laskennassa. Kertymät jäivät vaatimattomaksi ja enimmillään nähtiin 50 lintua 20.10.

Silkkiuikku (*Podiceps cristatus*)

Silkkiuikkuja tavattiin kohtuullisesti läpi syksyn. Parhaat päiväsummat (43 ja 37 yksilöä) laskettiin jo heti alkusyksyllä, mutta vielä 29.10. paikalla oli 13 yksilöä.

Härkälintu (*Podiceps griseigena*)

Pesineitä härkälintuja nähtiin vielä elokuun alussa, mutta viimeinen havainto tehtiin jo 18.8.

Merimetso (*Phalacrocorax carbo*)

Muutamia merimetsoja havaittiin suistossa pitkin syksyä, enimmillään lintuja oli 20 yksilöä 20.8.

Sinisuohaukka on tavallinen näky syksyisessä suistossa. Teemuoto 10.9.2008

Kaulushaikara (*Botaurus stellaris*) D, NT

Syksyllä hankalasti havaittavasta kaulushaikarasta tehtiin havainnot 9.8. ja 8.9.

Harmaahaikara (*Ardea cinerea*)

Harmaahaikaramäärät olivat ehkä oletettua hiukan pienempiä, liikkuen yleensä 10 yksilön molemmin puolin läpi syksyn. Monien sorsalintujen tapaan huippupäivä oli 20.8., jolloin metsästyksen aloitus nosti 18 lintua suistosta. Viimeiset harmaahaikarat nähtiin jo 10.10.

Päiväpetolinnut

Suisto houkuttelee usein muuttaviakin petolintuja viivähtämään hetkeksi. Levähtäjälaskennan ollessa kyseessä, pyrittiin tulkinnessa jättämään ainakin kaikki selkeästi muuttavat linnut pois. Esim. sinisuohaukoille on tyypillistä matkata samalla saalistellen, mikä osin hankaloittaa muuttavien ja todellisten levähtäjien erottelua suiston tyyppisellä laajalla alueella. Sama koskee monia muita petolintulajeja. Erityisesti päiväpetolinnuista puhuttaessa on myös huomattava, että "Launaisista" on tullut porilaisille lintuharrastajille tärkeä syysmuuton aikainen petolintujen seurantapiste. Tällöin puhutaan kuitenkin yleensä Launaisten Natura-alueen ja siten laskenta-alueen ulkopuolisesta peltoaukeasta.

Merikotka (*Haliaeetus albicilla*) D, VU

Paikallisia merikotkia tavattiin suistossa läpi syksyn 1-3 yksilöä. Iso osa havainnoista koski vanhoja lintuja, ilmeisesti lähiseudulla pesivää paria.

Mehiläishaukka (*Pernis apivorus*) D, NT

Muutamia mehiläishaukkoja tavattiin melko säännöllisesti elokuussa. Näistä selvästi poiketen nähtiin 16.8. peräti 20 lintua, joista 14 tosin muuttavia ja vielä 18.8. yhteensä 7 lintua.

Ruskosuohaukka (*Circus aeruginosus*) D, NT

Vahvan pesimäkannan vuoksi levähtäjiä on hankala erotella. Paikallisina tavatuista linnuista valtaosa lienee paikallista pesimäkantaa ja -tuottoa. Ruskosuohaukkoja nähtiin jokaisessa laskennassa aina 23.9. saakka, jolloin tavattiin viimeiset 3 yksilöä. Seitsemänä laskentapäivänä lintujen määrä nousi toiselle kymmenelle ja maksimissaan paikallisia lintuja laskettiin olevan 15 yksilöä (13.8. ja 29.8.). Päivän mittaan havaittu yksilömäärä pyrittiin lähitökohtaisesti arvioimaan mieluummin alakanttiin, joten todellinen lukumäärä lienee parhaina päivinä ollut arvioitua aavistuksen suurempi.

Sinisuohaukka (*Circus cyaneus*) D, NT

Ensimmäiset kaksi sinisuohaukkaa nähtiin 20.8. ja kuun lopulla lintuja nähtiin jo 6 yksilöä. Syyskuussa ja lokakuussa laji tavattiin kaikilla laskentaker-

roilla, levähtäjähuiipun ajoituksessa edellä mainitun lisäksi syys- lokakuun taitteeseen.

Kanahaukka (*Accipiter gentilis*)

Saalistavia lintuja havaittiin suistossa säännöllisesti, usein pari -kolmekin yksilöä.

Varpushaukka (*Accipiter nisus*)

Tavallinen näky suistossa pitkin syksyä, pääosa linnuista on kuitenkin muuttavia.

Hiirihaukka (*Buteo buteo*)

Muuttavien ja paikallisten hiirihaukkojen erotte- lu laskennan lomassa oli usein hankalaa, lintujen vain pyöriessä taivaalla. Suurimmat päiväsumat olivat 29.8. kirjatut 21 ja 10.9. kirjatut 15 yksilöä. Suistoa enemmän hiirihaukat saalistelivat suistoa ympäröivillä pelloilla. Viimeinen yksilö tavattiin muuttavaksi tulkittuna 10.10. Mainittakoon vielä 18.8. paikallisena saalistellut kerman värinen ns. ”börriingenhiirihaukka”.

Piekana (*Buteo lagopus*)

Joitain piekanoja tavattiin 10.9. alkaen niin muuttavina kuin paikallisinaakin. Pääosa paikallisista piekanoista viihtyi kuitenkin suistoa ympäröivillä peltoalueilla, eikä varsinaisesti suistossa tavattu montaakaan saalistavaa. Myyrätilanteen voimakkaassa nousussa/huipussa piekanoja ja hiirihaukkoja jäi sittemmin seudulle talvehtimaan ennätysmäärin.

Tuulihaukka (*Falco tinnunculus*)

Tuulihaukkoja tavattiin säännöllisesti joka laskennassa, aina 10.9. saakka. Tämän jälkeen lajia ei enää hieman yllättäen havaittu lainkaan. Jo heti ensimmäisessä laskennassa 2.8. tavattiin 7 yksilöä ja levähtäjien määrä huipentui 18. ja 20.8. laskentojen 12 ja 9 yksilöön.

Ampuhaukka (*Falco columbarius*) D, VU

Yksittäisiä ampuhaukkoja havaittiin harvakseltaan syksyn mittaan. Pääasiassa linnut tulkittiin muuttaviksi, mutta muutama myös paikalliseksi.

Nuolihaukka (*Falco subbuteo*)

Elokuussa laji oli tavallinen ja säännöllinen poikueiden ollessa alkukuusta vielä paljolti pesimäpaikoillaan. Enimmillään havaittiin 15 lintua 18.8. Syyskuun alkupuolella nuolihaukat hupenivat ja viimeinen yksilö nähtiin 16.9.

Muuttohaukka (*Falco peregrinus*) D, EN

Kaikki havainnot: 29.8. aamulla nuori lintu paikallisena ja iltapäivällä vanha lintu kiertelevänä/ muuttavana, sekä 8.9. vanha lintu paikallisena.

Kalasääski (*Pandion haliaetus*) D

Paikallisia saalistavia kalasääskiä tavattiin hieman yllättäen vain heti syksyn alkuvaiheessa, loppukesällä välillä 2.8.–13.8. Tämän jälkeen tavattiin vain joitain muuttavia yksilöitä.

Rantakanat

Luhtakana (*Rallus aquaticus*)

Luhtakana havaittiin kymmenessä laskennassa välillä 2.8.–4.10. Useampia lintuja kuultiin erityisesti Teemuluodon edustalla. Enimmillään luhtakanoja havaittiin peräti 9 yksilöä (23.9.). Vielä 4.10. oli kolme lintua äänessä aamuhämärissä, ollen samalla laskentojen viimeiset.

Liejukana (*Gallinula chloropus*) VU

Yksi havainto: 8.9. Teemuluodon tornin edustalla oleskeli kaksi lintua.

Nokikana (*Fulica atra*)

Ennen metsästyksen alkua suistossa laskettiin 160–180 linnun määriä nokikanoja. Tämän jälkeen määrät putosivat selvästi. Syys- lokakuussa päiväsumat liikkuivat yleensä muutamissa kymmenissä, yllättävänä poikkeuksena 10.9. lasketut 200 yksilöä, joka oli samalla syksyn maksimi. Vielä 29.10 nähtiin tosin 84 yksilöä.

Kurki (*Grus grus*) D

Ainoa suurempi levähtäjämäärä todettiin 20.8., jolloin 83 levähtäjää. Muutoin lintuja tavattiin niukasti ja viimeiset 4 paikallista ja 9 muuttavaa kurkea nähtiin jo 10.9.

Kahlaajat

Kahlaajista ja Kirrinsannasta puhuttaessa käsitteet ja havainnot menevät Natura-alueen ja laskennan suhteen helposti sekaisin. ”Kirrinsannan” paras kahlaajapaikka lienee nykyisin ns. Technipin allas, joka sijaitsee kokonaan päätien toisella puolella. Se ei kuulu, eikä ole yhteydessä Natura-alueeseen.

Nimike ”Kirrinsanta” pitää usein siis sisällään sekä Natura-alueen puolen havaintoja, että Technipin altaan puolen havaintoja. Myöskään kartoitukseen mukaan otettu ”Hilskan allas” ei kuulu Natura-alueeseen, mutta se rajautuu siihen ja on tavallaan osa Kirrinsannan Kolpanselän puoleista kokonaisuutta. Tässä raportissa ei käsitellä alueen aikaisempaa havaintodataa, mutta asia on syytä huomioida mahdollisesti toteutuvassa koosteessa.

Meriharakka (*Haematopus ostralegus*)

Ainoa syyshavainto tehtiin 2.8. Fleiviikissä.

Tylli (*Charadrius hiaticula*)

Vain kolme havaintoa väliltä 2.8.–23.9.

Kapustarinta (*Pluvialis apricaria*) D

Välillä 18.8.–23.9. viisi havaintopäivää, enimmäkseen viidestä linnusta.

Töyhtöhyppä (*Vanellus vanellus*)

Suurin kertymä oli 20 lintua 2.8. Elokuun puolivälistä syyskuun puoliväliin laji oli kateissa. Viimeiset 9 hyppää viihtyivät paikalla 30.9. saakka.

Pikkusirri (*Calidris minuta*)

Syksyn ainoa pikkusirri havaittiin 16.9.

Lapinsirri (*Calidris temminckii*) VU

Ainoat lapinsirrit havaittiin 13.8. ja 18.8. laskennoissa

Kuovisirri (*Calidris ferruginea*)

Ainoa havainto: 23.9. nähtiin nuori lintu paikallisena.

Suosirri (*Calidris alpina*)

Lajista tehtiin varsin niukasti havaintoja, joista enimmät syyskuun lopulla.

Suokukko (*Philomachus pugnax*) NT

Tavattiin melko säännöllisesti aina 23.9. saakka. Määrät olivat kuitenkin kevääseen verrattuna pieniä. Suurin kertymä oli vain 26 lintua 2.8.

Jänkäkurppa (*Lymnocyptes minimus*)

Tärkeimpien niittyjen koluaminen tuotti harvakseltaan jänkäkurppia. Kaikki havainnot: 10.9. yksi, 4.10. kaksi ja 20.10. yksi yksilö. Jänkäkurppia levähtää suistossa varmasti havaittua huomattavasti enemmän, mutta kaikkien esiin kaivaminen vaatisi kymmeniä laskijoita laskentakertaa kohti. Mm. Kahaluodon edustan hankalakulkuiset alueet saattaisivat ehkä hyvinkin olla lajille mieleen. Taivaanvuohen osalta tilanne oli ja vaikutti toisen tyyppiseltä, sillä parhaimmat levähtäjäkertymät löytyivät syyslaskennassa säännöllisesti kartoituiltuista osilta.

Taivaanvuohi (*Gallinago gallinago*)

Taivaanvuohia tavattiin kaikilla laskentakertoilla ja laji oli syksyn runsaslukuisin kahlaaja suistossa. Yksilömäärä liikkui usein 50–100 linnun välillä. Elokuun ja koko syksyn maksimi oli 18.8. laskettu 118 lintua, syyskuun maksimi 30.9. laskettu 83 ja lokakuun 4.10. laskettu 110 lintua. Lokakuun lo-

pulla määrät tippuivat, mutta vielä 29.10. nähtiin 9 lintua. Pääosa linnuista havaittiin tehokkaimmin kartoitetuilla Fleiviikin, Pooliviikin ja Pooleen niityillä, mutta myös Launaisissa, Kirrinsannalla ja Keskussannoilla, sekä Kahaluodon edustalla lintuja oli ainakin toisinaan. Suisto on varmasti taivaanvuohelle merkittävä levähdysalue. Kuinkahan suuri olisi todellinen määrä, jos koko suisto käytäisiin parhaaseen aikaan kävelen läpi, hyvin suurella laskijaporukalla ja varta vasten taivaanvuohia ajatellen?

Heinäkurppa (*Gallinago media*) D, RE

Heinäkurppaa ei havaittu syyslaskennoissa. Laji on ehkä kuitenkin syytä mainita tässä yhteydessä, sillä suistossa on edelleen runsaasti levähtämiseen sopivaa habitaattia tälle arvokkaalle lajille. Ilmeisesti syksy oli kaikkiaan heinäkurppalle huono, sillä muutkaan paikalliset tai vierailijat lintuharrastajat eivät lajia suiston hyväksi tiedetyiltä paikoilta löytäneet, vaikka sitä varta vasten hakivat. Laskentojen ulkopuolella tehtiin kuitenkin havainto Kirrinsannalta.)

Lehtokurppa (*Scolopax rusticola*)

Havaittiin syyslaskennassa vain kerran, 10.10. Pooleessa. Laskennan ulkopuolella laji nähtiin vielä 27.10. Fleiviikissä.

Kuovi (*Numenius arquata*)

Tavattiin kolmessa laskennassa välillä 18.8.–29.8., enimmäkseen kolme yksilöä.

Mustaviklo (*Tringa erythropus*)

Sudenkorentokartoitusten yhteydessä kolme heinäkuusta havaintoa, enintään kolmesta yksilöstä (25.7.). Elokuun laskennoissa niin ikään kolme havaintoa enimmäkseen kolmesta yksilöstä. Syyskuun ainoa ja samalla syksyn viimeinen oli 10.9. nähty lintu.

Punajalkaviklo (*Tringa totanus*)

Vain yksi havainto koko syksyltä: Kolme lintua 13.8. laskennassa.

Valkoviklo (*Tringa nebularia*)

Muutamia valkovikloja tavattiin välillä 2.-18.8. Tätä myöhemmin lajia ei hieman yllättäen tavattu enää lainkaan.

Metsäviklo (*Tringa ochropus*)

Lajia ei havaittu varsinaisissa syyslaskennoissa, mutta sudenkorentokartoituksen yhteydessä metsäviklo havaittiin heinäkuussa kerran ja viimeinen yksilö nähtiin 16.8.

Liro (*Tringa glareola*) D

Heinäkuussa lajia tavattiin usein sudenkorentokartoitusten yhteydessä, mutta määrät olivat pieniä. Suurin määrä vanhojen lintujen muuton ajalta oli tuolloin 28 yksilöä 9.7. Suurin levähtämää, 95 lintua, kirjattiin heti ensimmäisessä laskennassa 2.8. Viimeiset 13 yksilöä tavattiin jo 18.8.

Rantasipi (*Actitis hypoleucos*)

Kaikki havainnot: 2.8. havaittiin neljä lintua ja 18.8. kolme lintua.

Lokkilinnut

Mainittavia kertymiä ei havaittu millään lajilla. Meri- ja kalalokkeja tavattiin pitkin syksyä enimmillään kymmenkunta, harmaa- ja naurulokkeja ei niinkään paljoa.

Selkälökki (*Larus fuscus*) VU

Yksittäisiä selkälokkeja nähtiin elokuussa, näistä viimeinen oli 18.8 nähty nuori lintu.

Tiirat (*Sternidae*)

7.7. Halsin-Kolpanselän alueella nähdyt noin sata tiiraa liittyvät pesimäaikaiseen huippuun, jolloin osa nuorista jo lentää ja osaa ruokitaan kiivaasti. Alueella tai sen vaikutuspiirissä pesii molempia tavallisia lajeja. Varsinaisessa laskennassa muutamia tiiroja nähtiin päivittäin elokuun alkupuolella, selvästi eniten 7.8., jolloin nähtiin 32 kalatiiraa (*Sterna hirundo*). Viimeinen lapintiira (*Sterna parasidis*) määritettiin 2.8. ja viimeiset kolme kalatiiraa nähtiin 20.8.

Räyskä (*Sterna caspia*) D, VU

Kalastelevia räyskiä näkyi suistossa elokuussa päivittäin. Suurin päiväsumma, 16 yksilöä, merkittiin 2.8., mutta vielä 29.8. havaittiin 9 lintua, joka tosin oli lajin viimeinen tapaamiskerta. Määrän arviointi oli usein haasteellista, sillä linnut liikkuivat laajalti ja vauhdilla ympäri suistoa.

Käet, pöllöt, tikat, varpuslinnut

Käki (*Cuculus canorus*)

Lajista tehtiin kaksi havaintoa: 18.8. ja 26.8. yksi lintu.

Varpuspöllö (*Glaucidium passerinum*) D

4.10. aamuhämärissä yksi huuteleva Teemuluodon suojelualueen metsässä.

Tervapääsky (*Apus apus*)

Jo heinäkuussa 7.7. havaittiin ilmeisen huonojen säiden myötä suurehko kertymä, yhteensä 820

lintua. Elokuun alussa suistossa tavattiin komea määrä tervapääskyjä, kun 7.8. lintuja laskettiin 1050. Viimeiset 60 lintua kirjattiin tervapääskylle tavanomaiseen aikaan 20.8.

Harmaapäätikka (*Picus canus*) D, NT

Ainoa havainto: huuteleva lintu kuului idän suunnasta Teemuluodon torniin 14.10.

Valkoselkätikka (*Dendrocopos leucotos*) D, CR

Varsinaisen laskennan ulkopuolella, mutta laskijoiden toimesta, tehtiin Fleiviikissä 27.10. havainto vaeltavasta valkoselkätikasta, joka mahdollisesti laskeutui niityn kaakkoispuolelle.

Pikkutikka (*Denrocopos minor*) VU

Suhteellisen vähän havaintoja runsaaseen pesimäkantaan nähden, joskaan parhailla tikkamaastoilla, kuten ylempänä jokivarressa, ei liikkuttu syyslaskennassa paljoa. Enimmillään havaittiin 3 lintua 8.9., joista kaksi tosin liikkuvia/vaeltavia. Muut havainnot koskivat yhtä lintua. Kaikkiaan havaintopäiviä pikkutikasta kertyi viisi välillä 2.8.–16.9.

Pohjantikka (*Picoides tridactylus*) D, NT

Pohjantikalla oli hyvä vaellusvuosi. Suistossa tehtiin laskennassa seuraavat havainnot paikallisista yksilöistä: 30.9. ja 14.10. naaras Teemuluodon tornin luona ja 29.10. koiras Fleiviikissä.

Kangaskiuru (*Lullula arborea*) NT

20.10. paikallinen lintu Fleiviikissä.

Kiuru (*Alauda arvensis*)

Fleiviikin niityllä muutamia lintuja pitkin syksyä, parhaina päivinä 17 ja 14 yksilöä, 13.8. ja 8.9.

Törmäpääsky (*Riparia riparia*)

Hyvänä pääskypäivänä 7.8. suistossa yhteensä 40 törmäpääskyä.

Haarapääsky (*Hirundo rustica*)

Haarapääskyjä tavattiin toisinaan jonkin verran, mutta monille vastaaventyypisille kosteikoille tyypillisiä suuria yöpymisparvia ei havaittu. Paikallisten lintuharrastajien mukaan yöpymispaikat sijaitset usein ulompana/muualla myös muina vuosina. Syksyn 2008 laskennassa selvästi suurin ja ainoa merkittävä kertymä oli 7.8. pohjoisen suunnasta saapuneet 1000 lintua, jotka jäivät ruokailemaan Puussin saaren pohjoispuolelle.

Räystäspääsky (*Delichon urbica*)

Muiden pääskyjen tapaan paras päivä 7.8., jolloin 120 paikallista.

Niittykirvinen (*Anthus pratensis*)

Syksyn parhaaksi niittykirvismääräksi saatiin 46 lintua 10.9. Useimmiten tavattiin muutama kymmenen lintua laskentakertaa kohti. Viimeiset kaksi yksilöä havaittiin 29.10. Pääosa paikallisista niittykirvisistä havaittiin Fleiviin-Pooliviikin-Pooleen niityillä.

Lapinkirvinen (*Anthus cervinus*)

Kaikki havainnot: Fleiviikissä 8.9. neljä ja 10.9. peräti 7 lintua ja 16.9. yksi. Samassa paikassa nähtiin myös syksyn viimeinen lapinkirvinen 30.9. Launaisissa Lapinkirvinen havaittiin 10.9.

Keltavästäräkki (*Motacilla flava*)

Vain muutamia levähtäviä keltavästäräkkejä tavattiin alkusyksyllä, näistä viimeiset kaksi yksilöä Fleiviikissä 10.9. Suurin levähtäjämäärä laskentakertaa kohti oli vaatimaton: 8 lintua 13.8.

Sitruunavästäräkki (*Motacilla citreola*)

13.8. renkaaton vanha naaras Lyttilänviikissä.

Pensastasku (*Saxicola rubetra*) NT

Mainittavimmat havainnot: 13.8. havaittiin 9 ja 18.8. yhteensä 10 lintua. Viimeiset kaksi nähtiin Fleiviikissä 10.9.

Kivitasku (*Oenanthe oenanthe*) NT

Poikkeuksellisen paljon kivitaskuja oli liikkeellä 10.9., jolloin Launaisten niityllä 14 lintua ja Fleiviikissä 4. Lisäksi samaan aikaan hiukan laskenta alueen ulkopuolella, Fleiviikiin johtavan peltotien varressa 20 kivitaskua.

Rastaat (Turdidae)

16.9. suistossa oli hyvä rastaspäivä. Räkättirastaita laskettiin 1800 ja punakylkirastaita 600 yksilöä.

Tiltalti (*Phylloscopus collybita*) VU

Ilmeinen Tristis-rodun korkeaääninen tiltalti (nk. "maastotristis"), viivähti hetken Teemu luodon lintutornilla 10.10. ja jatkoi pajuja pitkin länteen.

Viiksitimali (*Panurus biarmicus*) NT

Ainoa havainto: 26.8. nähtiin kuusi yksilöä Keskusannoilla jokisuulla.

Pyrstötiaainen (*Aegithalos caudatus*)

Pyrstötiaisia vaelsi jonkun verran läpi syksyn ja niitä tavattiin melko usein laskennassa. Määrät olivat kuitenkin pieniä laskentakertaa kohti.

Pikkulepinkäinen (*Lanius collurio*) NT

Kaikki havainnot: 18.8. ja 20.8. kaksi lintua ja 16.9. yksi.

Lapinharakka (*Lanius excubitor*)

Yksittäisiä seikkailijoita tavattiin jo 2.8. ja 18.8., mutta seuraavat kaksi vasta läpimuuttajille tyypillisempään aloitusaikaan 8.9. Syys- lokakuun taitteesta lähtien lapinharakoita tavattiin säännöllisesti joka laskennassa, usein kolmekin lintua laskentakertaa kohti.

Pähkinähakki (*Nucifraga caryocatactes*)

Pähkinähakilla oli jonkinmoinen vaellussyksy ja lintuja näkyi pariin otteeseen matkalennossa suiston yllä. Paikallisena hakki tavattiin Hilskassa 10.9. ja Fleiviikissä 4.10. Enimmillään suiston yllä nähtiin matkalennossa 5 hakkaa 10.9.

Tikli (*Carduelis carduelis*)

Pieniä tikliporukoita ja yksittäisiä tikkejä havaittiin suistossa harvakseltaan pitkin syksyä.

Kirjosiipikäpylintu (*Loxia leucoptera*)

2.8. naaras paikallisena Rimpikarissa.

Lapinsirkku (*Calcarius lapponicus*)

Vain muutama havainto levähtäjistä suiston niityillä: 8.9. nähtiin yksi, 10.9. yksi ja 16.9. kaksi paikallista. Lisäksi havaittiin yksittäisiä muuttavia lapinsirkkuja.

Peltosirkku (*Emberiza hortulana*) VU

Varsinaiselta laskenta alueelta ei havaintoja, mutta Fleiviikin tien varressa, lähellä laskenta-alueen rajaa, yksi lintu paikallisena 10.9.)

Pajusirkku (*Emberiza schoeniclus*)

Ainoa suurempi kertymä nähtiin 29.8. Pooliviikin-Pooleen alueella, jossa yhteensä 45 pajusirkkua.

Laskentojen ulkopuolella tehtyjä syyshavaintoja vuonna 2008

Suisto ja erityisesti Teemu luodon torni ovat suosituja lintujentarkkailupaikkoja. Syksyllä 2008 Kokemäenjoen suistossa tehtiin kevään tapaan laskentojen ulkopuolella muutamia havaintoja, joistain hiukan mielenkiintoisemmista lajeista. Syksyllä tehtiin useampia havaintoja mm. valkoselkätikasta, joita tavattiin vaelluksella tavanomaista runsaammin. Kokemäenjoen suiston havaintojen koostaminen on ollut suunnitteilla (ks. koko raportin johdanto).

Lintujen sijoittuminen suiston sisällä

Lintujen sijoittumista suistossa seurattiin kevään tapaan merkitsemällä lintujen kulloinkin suosimia alueita muistiin. Myös osa-alueitten jako oli sama kuin keväällä (Liite 30).

Osa-alue I käsitti käytännössä koko avoimen Kolpanselän ja Soodeen saaren ympäristön ja Varpukarien saarten pohjoispuoliset alueet. Eli käytännössä pitkälti kaikkein avoimimmat osat suiston vesialueista. Lisäksi alueeseen sisältyi Hilska, jonka altaalle puolisukelijat ja kahlaajat usein keskittyivät.

Osa-alue II piti sisällään Kokemäenjoen pääuoman kaikki eteläpuoliset alueet, kuten Launaisten ja Fleiviikin niityt, Teemuodon edustan ja välitömmän jokisuun.

Sisemmän suiston pohjoisempi osa-alue III käsitti joen pääuoman pohjoispuoliset ruovikkoiset

ja hankalakulkuiset alueet, sekä Puussan ja Myllyviikin väliset hieman avoimemmat kaislavaltaisemmat vesialueet.

Levähtävän linnuston, erityisesti vesilintujen, sijoittuminen suiston sisällä jakaantui syksyllä selkeästi kunkin lajiryhmän yleisesti suosimiin habitaatteihin. Sijoittumisesta antaa parhaan kuvan liite 30. (vesilinnut). Kahlaajien määrät olivat suistossa mm. vedenkorkeuden vuoksi taivaanvuoheta lukuun ottamatta varsin pieniä ja ”kerääntymisalueiden” merkitseminen kartalle tuntui liioittelulta. Varsinaisten kahlaajarantojen puuttuessa monet syksyn kahlaajat ja tietysti varsinkin taivaanvuohet, löytyivät pääasiassa Fleiviikin, Pooliviikin ja Pooleen niityiltä. Muita kahlaajien suosimia alueita olivat pitkälti kevään tapaan Paskasto, Keskussannat, Kirrinsanta ja Launainen.

Syksyn väriloistoa. Pikku-Loiston saariryhmä 4.10.2008

Kokemäenjoen suistossa syysmuutolla levähtävän linnuston uhanalaisuus

EU:n lintudirektiivin liitteen I mukaan suojeltavia lajeja tavattiin suistossa runsaasti. Direktiivilajien osalta jäsenmaiden on turvattava näiden lajien kannat ja riittävästi niille sopivaa elinympäristöä. Kansallisen uhanalaisluokituksen mukainen luokittelu on merkitty lajikohtaisessa tarkastelussa (alk. sivu 66) lajinimen perään. Suiston linnuston uhanalaisuus ja Natura-arvot koostettuna; ks. sivut 85-91.

Kokemäenjoen suisto kuuluu myös IBA-alueisiin (Important Bird-Area), osana kokonaisuutta ”Porin lintuvedet”. IBA -kriteerit syksyllä levähtävien lintujen suhteen täyttyvät suistossa nyt tehdyn kartoituksen perusteella kyhmyjoutsenen (80 tai enemmän) ja merihanhen (120 tai enemmän) osalta. Harmaahaikaran osalta liikuttiin lähellä kriteeriarvoja (20 tai enemmän), mutta hiukan yllättäen määrät jäivät tätä pienemmiksi. Petolinnuille ja varpuslinnuille ei ole määritelty kerääntymisalueen raja-arvoja, eikä valittu yhtään kerääntymis-aluetta Suomessa. Kahlaajien osalta kerääntymis-alueiden raja-arvot IBA:n globaalimmassa tarkastelussa ovat Suomen näkökulmasta voimakkaasti ylimitoitettuja.

Suiston syyslinnuston suurin uhka on kohtuuton metsästyspaine suhteessa alueen kansalliseen arvoon. Myös umpeenkasvu on merkittävä uhkatekijä alueen linnuston monimuotoisuudelle.

Kiitokset

Erityiskiitokset kuuluvat Metsähallitukselle ja Mikael Nordströmille syksyn laskennoissa käytetyn veneen järjestämisestä, sekä Asko Sydänojalle (Lounais-Suomen ympäristökeskus) avusta laskentojen järjestelyissä sekä raportoinnin viimeistelyssä. Kiitos järjestelyavusta myös Pekka Vuolalle (tulvasuojeluhanke) ja Harri Juholalle (Porin kaupunki).

Syksyn levähtäjälaskennat, Kokemäenjoen suisto

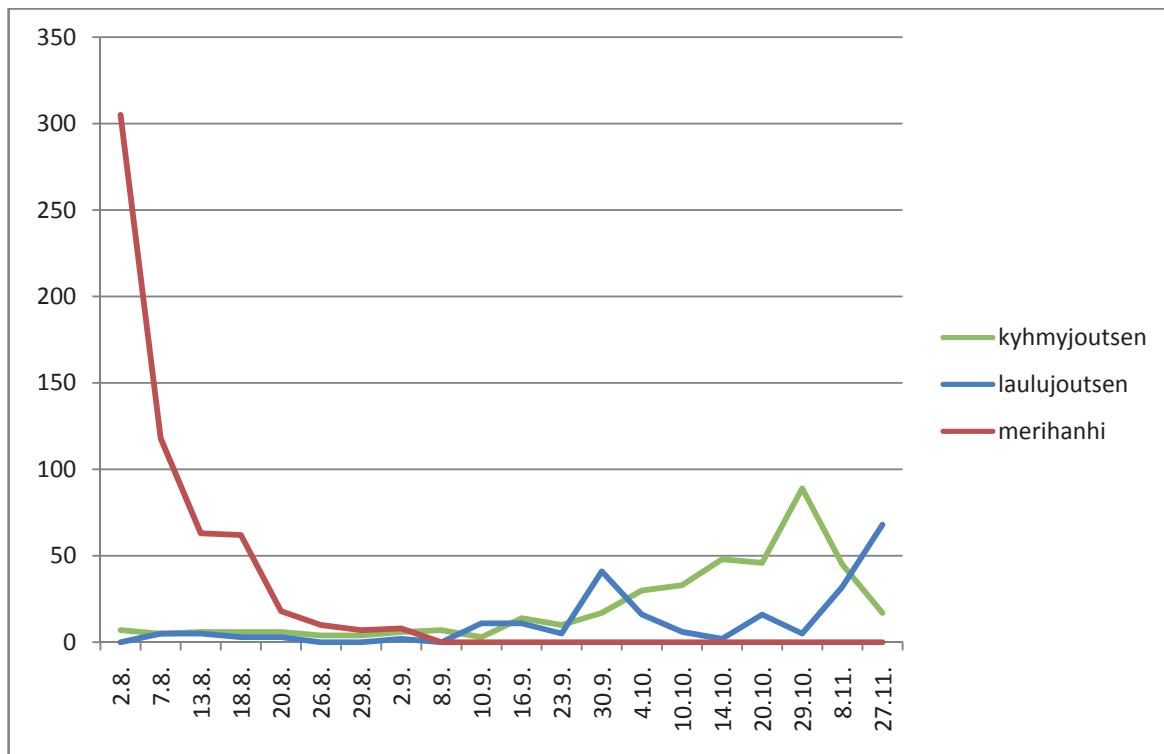
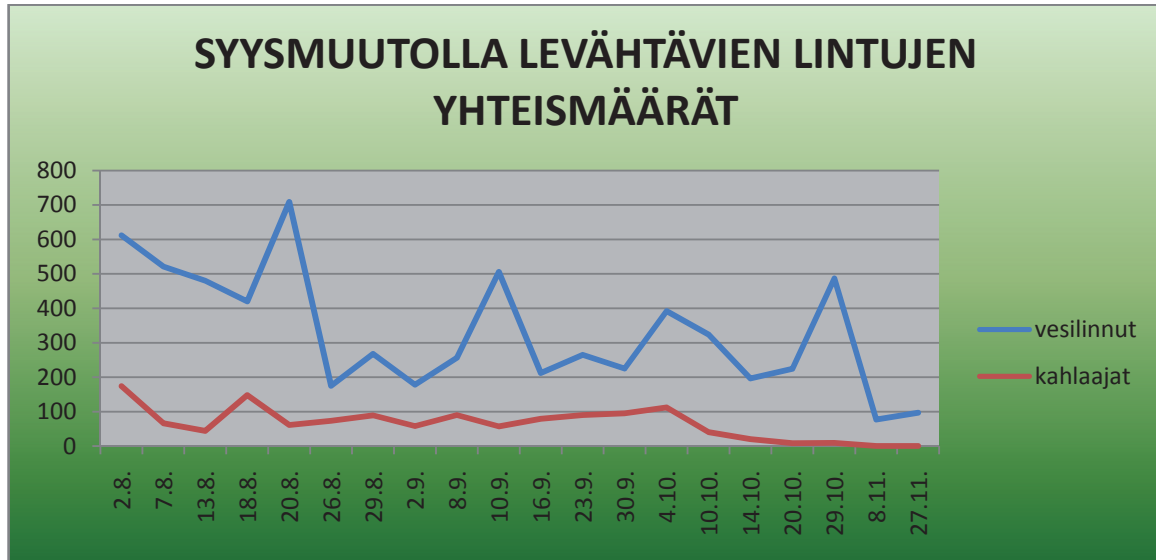
Varsinaiset laskentapäivät	Laskijat	Kommentit
2.8	PA, RL	koko suisto, vene+ranta
7.8.	SL, PM	koko suisto, vene+ranta
13.8.	SL, PM	koko suisto, vene+ranta
18.8	PA, RL	koko suisto, vene+ranta
20.8.	SL, PM	Teemu luoto (metsästyksen aloitus)
26.8.	SL	koko suisto, vene+ranta
29.8.	PA, MD, RL	koko suisto, vene+ranta
2.9.	SL	koko suisto, vene+ranta
8.9.	MD, PM	koko suisto, vene+ranta
10.9.	PA, ML, RL	koko suisto rannoilta
16.9	SL	koko suisto, vene+ranta
23.9.	MD, SL	koko suisto, vene+ranta
30.9.	MD	koko suisto, rannoilta
4.10.	PA, MD	koko suisto, vene+ranta
10.10.	PA, ML	koko suisto, vene+ranta
14.10.	PA, ML	koko suisto, vene+ranta
20.10.	ML, RL	koko suisto rannoilta, myös pohjoisrannalta
29.10.	MD, SL	koko suisto, vene+ranta
8.11.	SL	koko suisto rannoilta
29.11.	SL	koko suisto rannoilta, myös pohjoisrannalta

Täydentävät laskentapäivät:

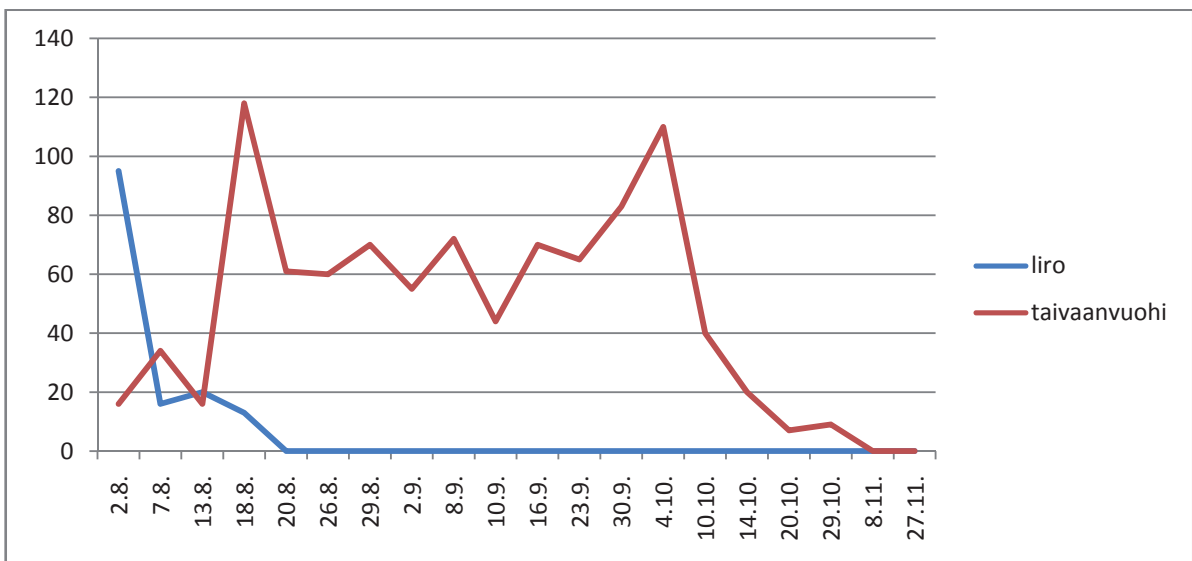
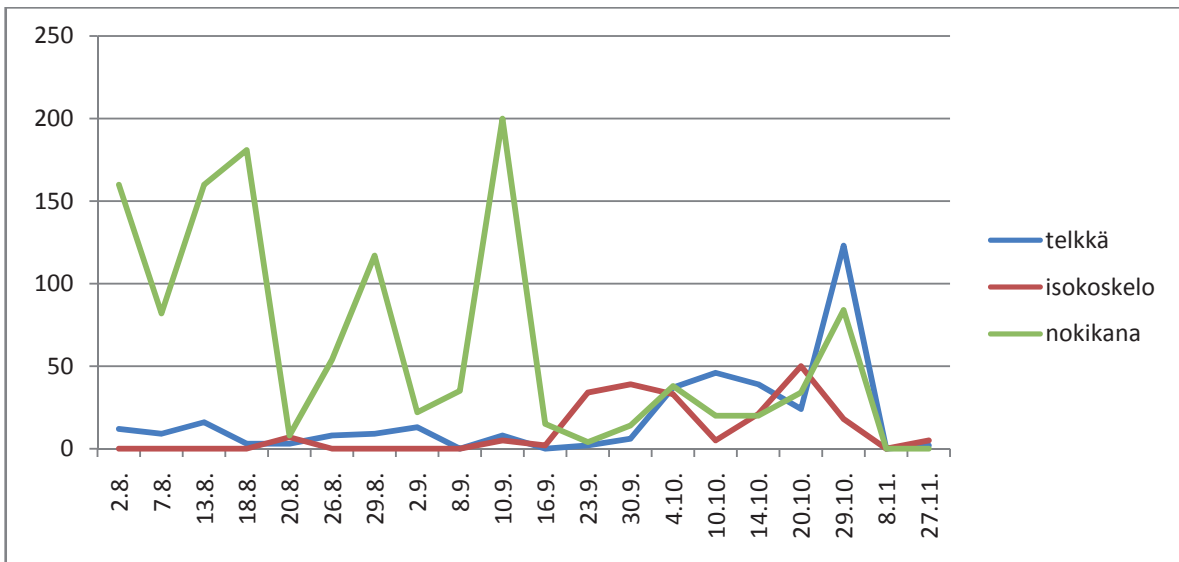
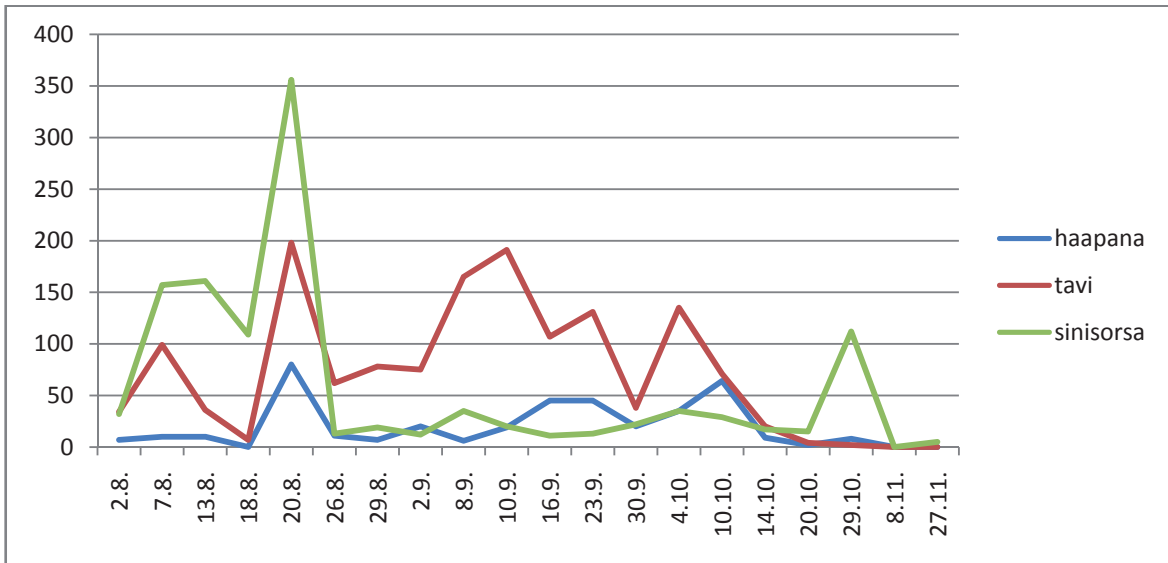
Täyd	Fle-Poo	Hal-Kol	Fle	Kah-Tää	Ala-Tää	Ala-Myl	Tee-Hal-Kes	Fle-Han	Fle-Kur	Ala-Myl	Puu-Var	Paikat:
	22.6.	7.7.	9.7.	10.7.	15.7.	24.7.	25.7.	6.8.	9.8.	16.8.	22.8.	
Cyg cyg							1					Ala = Alaholma Fle = Fleiviiki Hal = Halssi Han = Hanhiliuodon kärki Kah = Kahaluoto Kes = Keskus-sannat Kol = Kolpan-selkä Kur = Kuralaari Myl = Myllyviiki Poo = Poolee Puu = Puussa Tee = Teemu-luoto Tää = Täärnoora Var = Varpukarit
Ans ans					2'' 2'	23		53			7	
Ana pen										17		
Ana pla							44	14	17	17	18	
Ana acu										1		
Ana cly				3								
Bot ste									1			
Ard cin					3			13	1	3		
Fal tin								2	2	1		
Fal sub				6				5	8	8	3	
Hae ost	3											
Phi pug	10											
Gal gal								4	13	1		
Tri och						1				1		
Tri gla			28	2		25	2	5	9	6	2	
Tri ery				1	2		3					
Act hyp						1	1	2				
Ste h/a		100										
Apu apu		820							650			

Täydentävät laskentapäivät antavat suuntaa kesän levähtävistä kahlaajista ja toisaalta sulkasatokertymistä. Kesän 2008 tapauksessa taulukko kertoo kuitenkin paremminkin niiden puuttumisesta.

Kuvaajat

Laulujoutsenten määrät kasvoivat vielä laskentojen jälkeen joulukuussa jonkin verran.

Suiston levähtävä muuttolinnusto

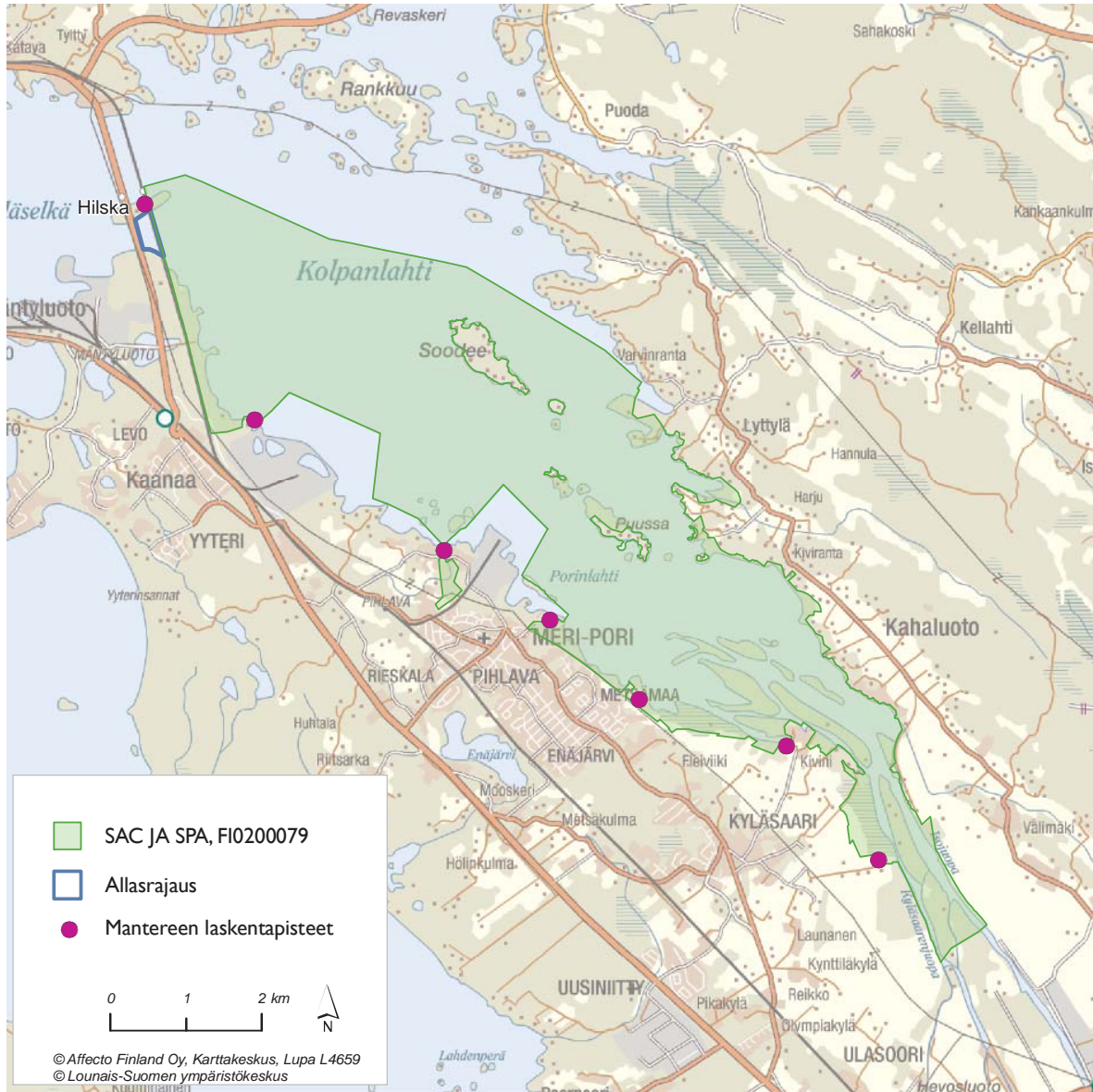
Laji	Päivä-määrä	2.8.	7.8.	13.8.	18.8.	20.8.	26.8.	29.8.	2.9.	8.9.	10.9.	16.9.
Kyhmyjoutsen	<i>Cygo</i>	7	5	6	6	6	4	1	6	7	3	14
Laulujoutsen	<i>Cygy</i>		5	5	3	3		5	2		11	11
Metsähanhi	<i>Ansb</i>										36	
Merihanhi	<i>Ans</i>			63	62	18	10	7	8			
Kanadanhanhi	<i>Brac</i>							4		6		
Haapana	<i>Anap</i>	7	10	10		80	11	7	20	6	19	45
Harmaasorsa	<i>Anas</i>									1		
Tavi	<i>Ana</i>	34	99	36	7	198	62	78	75		191	107
Sinisorsa	<i>Ana</i>	32		161	109	356	13	19	12	35	20	11
Jouhisorsa	<i>Ana</i>		1	1	1		2		1			
Heinätavi	<i>Ana</i>		1									
Lapasorsa	<i>Ana</i>	7	2	2	3	4			1			1
Punasotka	<i>Ayt</i>		1		7	5						
Tukkasotka	<i>Ayt</i>	2	1			1			2		4	
lapasotka	<i>Ayf</i>											
Telkkä	<i>Buc</i>	12	9	16	3	3	8	9	13		8	
Uivelo	<i>Mer</i>											1
Isokoskelo	<i>Mer</i>					7		1			5	2
Silkkiuikku	<i>Pod</i>	43	27	20	37	20	11	23	16	1	9	5
Härkälintu	<i>Pod</i>	3	3		1							
Nokikana	<i>Ful</i>		82	160	181	8	54	117	22	35	200	15
Kurki	<i>Grug</i>		8			83	6	14		2	4	
Merimetso	<i>Phac</i>	3				20	2	2	4		3	2
Harmaahaikara	<i>Ard</i>	9	11	11	10	18	11	8	9	13	1	7

Laji	23.9.	30.9.	4.10.	10.10.	14.10.	20.10.	29.10.	8.11.	27.11.
Kyhmyjoutsen	10	17	30	33	48	46	89	45	17
Laulujoutsen	5	41	16	6	2	16	5	32	68
Metsähanhi		10		1					
Merihanhi									
Kanadanhanhi									
Haapana	45	20	35	64	9	2	8		
Harmaasorsa									
Tavi	131	38	135	71	20	4	2		
Sinisorsa	13	22	35	29	17	15	112		5
Jouhisorsa				4					
Heinätavi									
Lapasorsa	1					1			
Punasotka			3	5	2		5		
Tukkasotka		2	5	26	11	14	19		
lapasotka						1	5		
Telkkä	2	6	37	46	39	24	123		2
Uivelo		2	5	1	3	9	4		
Isokoskelo	34	39	33	5	21	50	18		5
Silkkuiikku	20	14	20	13	4	8	13		
Härkälintu									
Nokikana	4	14	38	20	20	34	84		
Kurki									
Merimetso	12	12	8		1				
Harmaahaikara	13	13	8	2					

Laji	Päivä- määrä	2.8.	7.8.	13.8.	18.8.	20.8.	26.8.	29.8.	2.9.
Merikotka	Halalb	2			1	2		3	2
Ruskosuohaukka	Ciraer	11	13	15	12	9	7	15	6
Sinisuohaukka	Circya					2		6	1
Tuulihaukka	Faltin	7	7	6	12	9	6	5	2
Nuolihaukka	Falsub	1	8	3	15	5	3	7	2
Luhtakana	Ralaqu	1		3		1	5		4
Kapustarinta	Pluapr				1			5	
Tylli	Chahia	2					2		
Töyhtöhyppä	Vanvan	20	8				1		
Pikkusirri	Caluta								
Lapinsirri	Caltem			1	1				
Kuovisirri	Calfer								
Suosirri	Calalp	1							
Suokukko	Phipug	26	4		11		8	11	3
Jänkäkurppa	Lymmin								
Taivaanvuohi	Galgal	16	34	16	118	61	60	70	55
Kuovi	numarq				1		2	3	
Mustaviklo	Triery	3	2		1				
Valkoviklo	Trineb	6	2	4	2				
Liro	Trigla	95	16	20	13				
Räyskä	stecas	16	4	1	13	4	5	7	
Tervapääsky	Apuapu	450	1050		1	60			
Haarapääsky	Hirrus		1000			200	400	70	
Niittykirvinen	Antpra				9			14	
Lapinharakka	Lanexc	1			1			1	

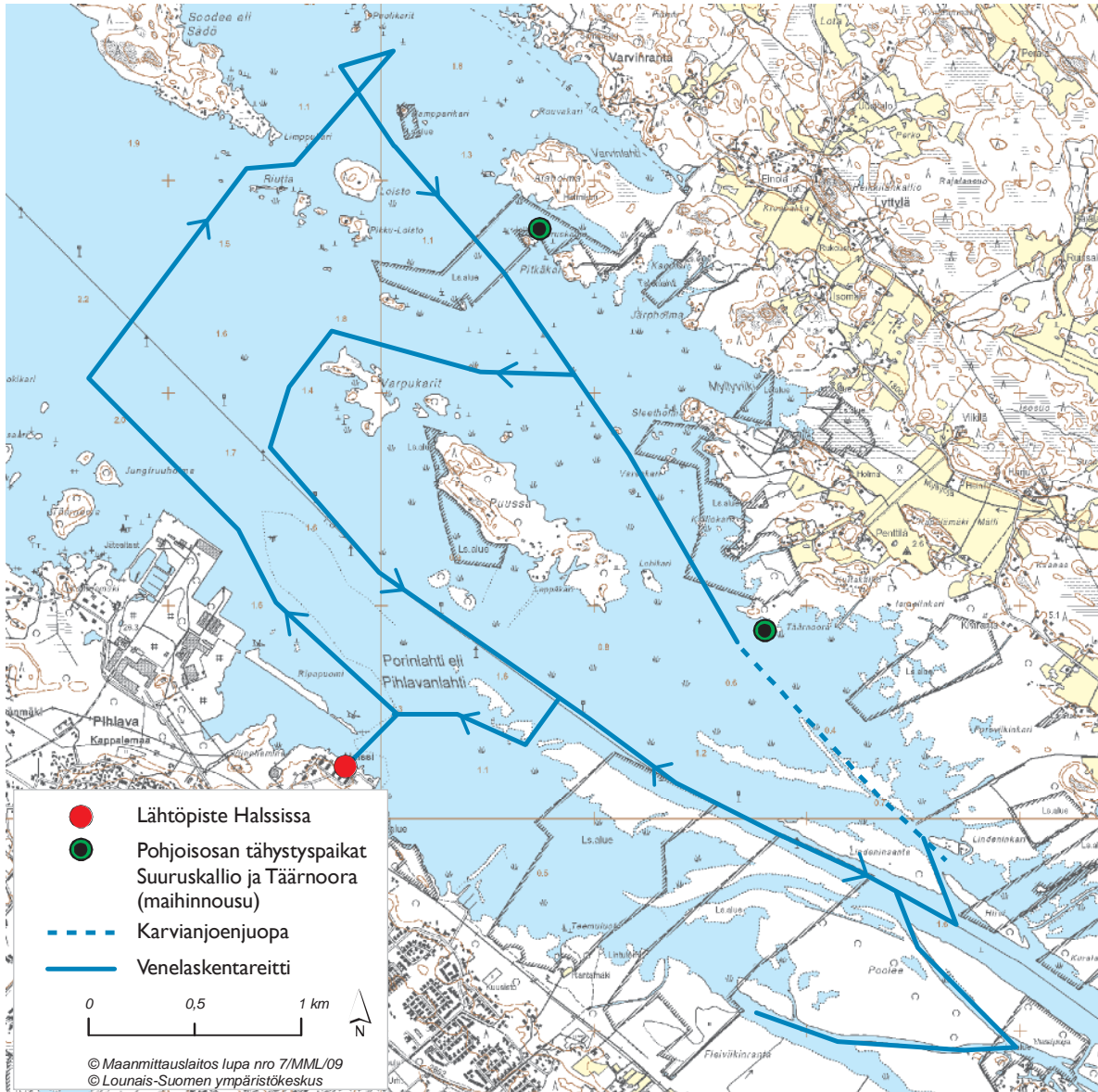
Laji	8.9.	10.9.	16.9.	23.9.	30.9.	4.10.	10.10.	14.10.	20.10.	29.10.
Merikotka	2	3	3			3	2	1	2	1
Ruskosuohaukka	13	12	3	3						
Sinisuohaukka	3	2	3	3	5	6	2	2	2	2
Tuulihaukka	3	2								
Nuolihaukka			1							
Luhtakana	4		3	9	5	3				
Kapustarinta		2	3	3						
Tylli				2						
Töyhtöhyppä			5	9	9					
Pikkusirri			1							
Lapinsirri										
Kuovisirri				1						
Suosirri				5	3					
Suokukko	18	9		5						
Jänkäkurppa		1				2			1	
Taivaanvuohi	72	44	70	65	83	110	40	20	7	9
Kuovi										
Mustaviklo		1								
Valkoviklo										
Liro										
Räyskä										
Tervapääsky										
Haarapääsky	700									
Niittykirvinen	40	46				19	15	21	18	2
Lapinharakka	2	1			3	1	2	1	3	3

Kokemäenjoen suiston Natura-alue (=laskenta-alue) ja mantereen puolen laskennassa käytetyt laskentapisteeet

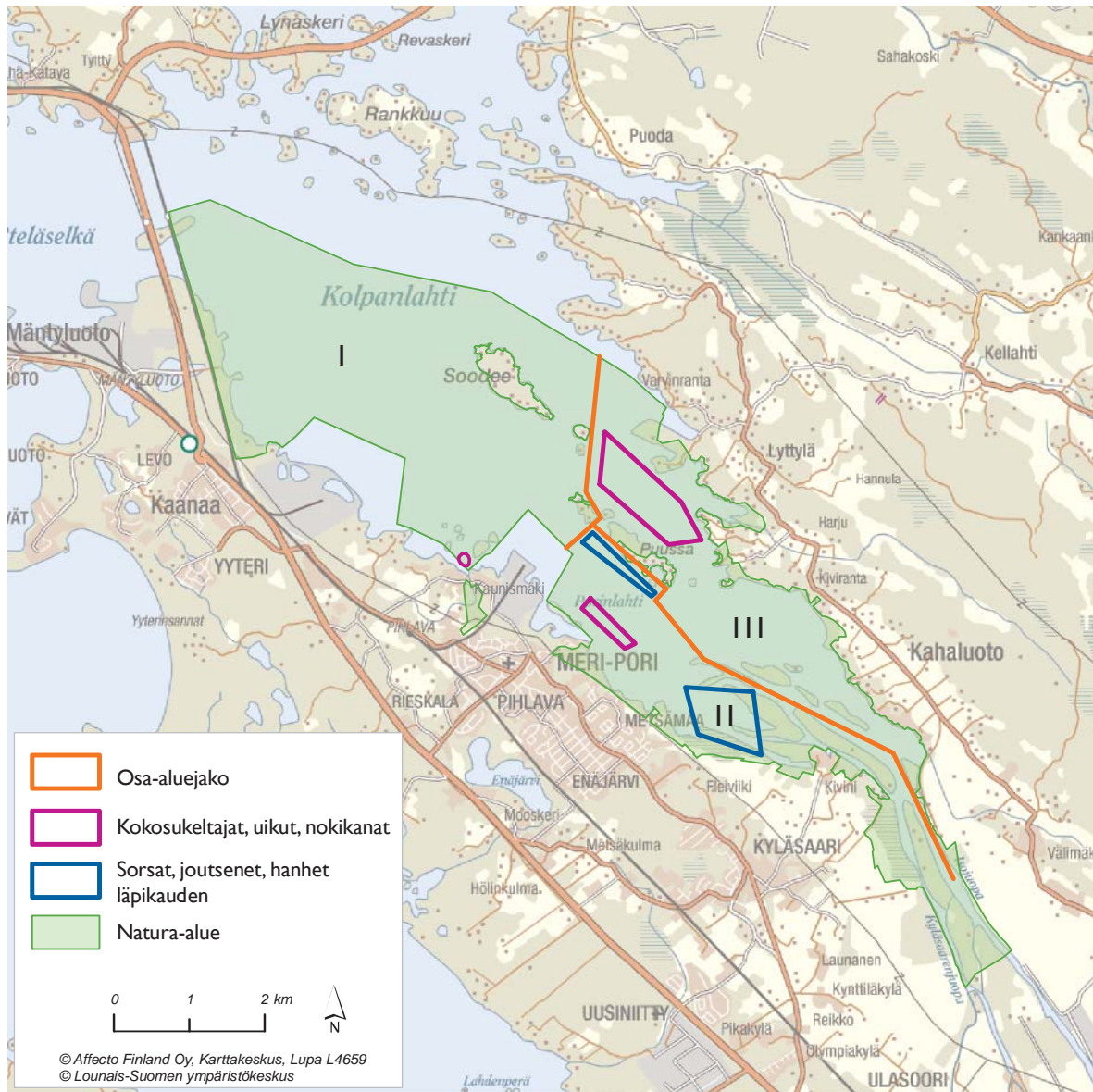
Laskenta-alue käsitti koko Kokemäenjoen suiston Natura-alueen (vihreä rasterointi). Käytännön syistä otettiin lisäksi kokonaisuuteen luontevasti kuuluvana Hilskan saaren ja Kirrinsannan välinen allas (sininen rajausta vasemmassa yläkulmassa). Mantereen puolen laskennassa käytetyt laskentapisteeet on merkitty punaisilla pisteillä. Laskentapisteeet pohjoisesta lähtien olivat: Hilskan saari (lintutorni ja ratapenger), Rimpikari, Kaunismäki, Halssi, Teemuluoto (lintutorni), sekä Fleiviikki ja Launainen, joiden osalta kyse oli paremminkin laskenta-alueista, kuin pisteistä.

Venelaskentareitti ja laskentapisteeet

Umpeenkasvaneesta Karvianjuopasta mentiin syksyllä läpi vain toisinaan. Kevään laskennoissa Karvianjuopa oli oleellisen tärkeä havainnoinnin kannalta, mutta syksyllä sen merkitys laskennalle oli lähes olematon.

Kartoitusalueen jako ja vesilintujen sijoittuminen alueen sisällä

Ohuempi punainen rajaus Kaunismäen edustalla viittaa lähinnä alueella pariin kertaan tavattuun nokikanakertymään. Halssin edustan ohuempi rajaus viittaa niin ikään pieniin ja epäsäännöllisiin kertymiin (telkkä, sotkat, silkkiuikku).

Yhteenvedo kokemäenjoen suiston linnustollisista arvoista

Natura-arvot

Tässä yhteenvedossa vertaillaan vuoden 2008 linnustokartoituksessa havaitun lajiston suhdetta suiston Naturan perustana olevaan Natura-tietokannan lajistoon. Natura-tietokantojen lintulajisto perustuu monesti vanhempaan aineistoon. Sen jälkeen Natura-alueen lintulajisto on saattanut muuttua lyhyelläkin aikavälillä yllättävän paljon. Lisäksi tietämys kohteiden linnustosta on monilla Natura-kohteilla parantunut merkittävästi. Myös Kokemäenjoen suiston kartoituksessa todettu lintulajisto oli kokenut suhteellisen suuria muutoksia verrattuna tietokannan listaukseen. Tarkempi kannanmuutosten ja mahdollisten levähtämäärien muutosten arviointi suiston Natura-alueen osalta, ei käytettävissä olevien aineistojen perusteella ollut mahdollista.

Seuraavia tietokannassa esitettyjä lajeja ei tavattu kartoituksessa lainkaan: kuikka, kaakkuri, ristisorsa, isosirri, etelänsuosirri, suopöllö, helmipöllö, rastaskerttunen. Kuikan osalta joitain korkealla ylimuuttavia yksilöitä tosin nähtiin. Syitä lajien puuttumiseen pohditaan seuraavissa kappaleissa.

Merkittävimpiä lisäyksiä pesimälinnustoon (tai Natura tietokannassa muutoin mainitsemattomia), olivat pesimälajistoon selvästi jo vakiintuneet harmaahaikara ja nokkavarpunen. Muista arvokkaista pesivistä varpuslintulajeista on mainittava sitruunavästäräkki, pikkusieppo, pyrstötiainen ja kuhankeittäjä. Myös merikotka on laskettava suiston lajistoon kuuluvaksi, vaikka pesäpaikka sijaitseekin Natura-alueen ulkopuolella.

Merkittäviä havaintoja tai lajeja olivat myös mm. monet alueella pitkään viihtyneet kosteikkojen harvinaisuudet, kuten kiljukotkat, mustapyrstökuiirit ja lampiviklot, joilla kaikilla on ainakin teoreettista potentiaalia myös pesiä paikalla. Samaan kategoriaan kuuluu myös mm. kuningaskalastaja, jonka pesimäpaikat ovat kuitenkin yleensä sijainneet ylempänä jokivarressa

Natura tietokanta mainitsee alueelta kolme suojeltavaa uhanalaista lintulajia. Kaikki nämä lajit tavattiin laskennoissa, mutta pesintään selkeästi viittaavia havaintoja ei tehty yhdestäkään.

Pesimälinnusto

Vesilinnuista Natura-tietokanta mainitsee kaakkurin, kuikan, mustakurkku-uikun, uivelon ja laulujoutsenen. Kaakkurin ja kuikan esiintyminen tietokannassa ei vastaa todellisuutta, ei pesimälinnuston, eikä muutolla levähtävän linnuston osalta. Koska vanhempaa aineistoa ei ehditty saada mukaan tähän raporttiin, on vaikea ymmärtää tai arvioida perusteita näiden kahden lajin esiintymiselle listalla. Mustakurkku-uikku on vähentynyt monin paikoin, eikä laji pesi nykyään suistossa. Lajista tehtiin yksi havainto toukokuun lopulla Puussin itäpuolla. Uivelon sekapesintä naarastelkän kanssa on Suomen eteläisimpiä uivelon pesintöjä ja vastaa sikäli tietokannan käsitystä lajin kuulumisesta suiston pesimälinnustoon. Laulujoutsenkanta on kasvanut Suomessa voimakkaasti. Suistossa laji pesi toistaiseksi vain yhden parin voimin, mutta kaksi potentiaalista kihlaparia viihtyi alueella pitkään.

Kaulushaikara kuuluu edelleen vahvasti suiston pesimälajistoon. Petolinnuista tietokanta tuntee ruskosuohaukan, sinisuohaukan, niittysuohaukan ja mehiläishaukan. Sinisuohaukkaa lukuun ottamatta lajilista vastaa nykyistä pesimälajistoa. Sinisuohaukan puuttuminen tuskin oli tilapäistä, sillä lajia ei pesi muillakaan vastaavilla eteläisen Suomen merenlahtien kosteikoilla. Mehiläishaukan pesintä on tunnetusti hankala varmistaa, mutta lajin pesiminen suiston vaikutuspiirissä on edelleen todennäköistä.

Kanalinnuista tietokanta mainitsee pyyn, joka pesinee edelleen Natura-rajauksen tuntumassa. Pyy havaittiin laskennoissa Natura-alueen välittömässä tuntumassa, mutta ei tavattu Natura-alueen sisällä. Kuuluminen pesimälajistoon on toisinaan varmasti mahdollista. Mainittakoon, että myös soi-

dintava peltopyy havaittiin laskennoissa Launaisissa, niin ikään Natura-alueen tuntumassa.

Rantakanoista Natura-listaukseen kuuluvat luhtahuitti ja ruisrääkkä. Näin oli myös vuoden 2008 laskentojen perusteella. Luhtahuitti tosin lienee vaarassa kadota pesimälajistosta, sille sopivien biotooppien ilmeisesti vähentyessä ja toisaalta myös kannan yleisen vähenemisen vuoksi. Ruisrääkän kanta on sen sijaan yleisesti ottaen hiukan elpynyt viime aikoina ja revierejä todettiin useampia. Kurki on kuulunut ja kuuluu edelleen suiston pesimälajistoon.

Kahlaajista tietokanta mainitsee etelänsuosirrin, suokukon, liron ja kapustarinnan. Uhanalainen suosirrin rotu, etelänsuosirri, on hävinnyt suiston pesimälajistosta jo jonkin aikaa sitten. Laskennoissa etelänsuosirristä tai edes alalajilleen määrittämättömästä suosirristä ei tehty havaintoja. Muutamat tehdyt havainnot koskivat alpina -rodun muuttajia. Suokukko pesi laskentojen mukaan enää yhden parin voimin ja liro hiukan useamman. Kapustarinnasta ei tehty pesintään viittaavaa havaintoa, eikä sitä voi pitää kovin todennäköisenä pesimälajina muutenkaan.

Lokeista ja tiiroista Natura -perusteissa mainitaan pikkulokki, lapin-, kala-, ja mustatiira, sekä räyskä. Pikkulokki ei pesinyt laskentavuonna Natura-alueella, mutta heti Natura-alueen ulkopuolella pesii suuri kolonia, joka käyttää myös suistoa ruokailuun. Viime vuosina pikkulokki on toisinaan pesinyt myös Natura-alueen sisällä (S. Luoma suullisesti). Räyskän kohdalla tilanne on pikkulokin tyyppinen ja laji käyttää suistoa yleisesti ravinnonhankintaan, vaikka ei pesikään itse alueella. Lapin- ja kalatiira pesivät suistossa, mutta mustatiira tavattiin vain kerran muutolla levähtävänä. Mustatiira on kuitenkin pesinyt suistossa (Puussan itäpuolella) joitain vuosia sitten (S. Luoma suullisesti).

Pöllöt, kehrääjä. Laskentavuonna suistossa tavattiin varsin vähän pöllöjä. Tämä viitanee heikkoon jyrsijäkantaan, joka tosin lähti syyspuolella voimakkaaseen kasvuun. Naturan perusteissa mainitaan suopöllö ja helmipöllö. Suopöllöä ei yllättäen tavattu kertaakaan edes muuttoaikaan. Helmipöllöä ei myöskään tavattu, joskin huhupuheiden mukaan laji olisi kuultu kerran toukokuun lopulla Puussan saaresta paikallisten lintuharrastajien toimesta. Myös lehtopöllön kerrottiin pesineen Kivinessä, mutta tarkkaa sijaintia Natura-rajaukseen nähden ei saatu tietoon. Muista pöllöistä sarvipöllö pesi aavistuksen Natura-rajauksen ulkopuolella, Kirrinsannalla, ja huuhkaja pesi ilmeisesti jossain aivan Natura-alueen tuntumassa. Kehrääjää ei laskennoissa havaittu.

Varpuslinnuista tietokanta mainitsee pikkulepinkäisen, sinirinnan ja peltosirkun. Näistä pikkulepinkäinen ja peltosirkku kuuluvat edelleen pesimälajistoon, mutta sinirinta on tuskin koskaan kuulunutkaan. Suisto tosin lienee sinirinnalle josain määrin merkittävä muutonaikainen levähdysalue. Suistossa 1980-luvulle saakka pesinyttä kultasirkkua ei mainita enää edes tietokannassa. Arvokas laji on hävinnyt myös muilta perinteisiltä pesimäpaikoilta.

Muutonaikainen linnusto

Vesilinnuista säännöllisiä muutolla levähtäjiä ovat Natura-tietokannan mukaan harmaa-, lapa- ja jouhisorsa sekä heinätavi ja ristisorsa. Ristisorsaa lukuun ottamatta kaikki kuuluvat vuoden 2008 kartoituksen perustella edelleen levähtävään lajistoon, sekä myös pesimälajistoon. Ristisorsaa ei kartoituksissa havaittu lainkaan, eikä alue liene nykyisellään merkittävä tälle lajille. Härkälintu pesii suistossa, mutta levähtäjiä tuskin mainittavasti esiintyy. **Harmaahaikara** on vakiinnuttanut asemansa pesimälintuna vasta suiston Natura-alueeksi muodostamisen jälkeen. Tietokannassa laji on mainittu levähtäjänä.

Kahlaajista muutonaikaisiksi levähtäjiksi mainitaan kuovisirri, isosirri, jänkäsirriäinen, punajalkaviklo ja mustaviklo. Isosirriä ei tavattu kartoituksessa lainkaan, kuovisirrejäkin vain nimeksi. Kahlaajien esiintyminen vaihtelee kuitenkin vuosittain suuresti mm. vedenkorkeuden, muutonaikaisten sääolojen ja pesimämenestyksen mukaan. Mustavikloja ja jänkäsirriäisiä tavattiin levähtäjinä kohtuullisesti myös kartoitusvuonna, mutta punajalkaviklolle alue lienee merkittävä lähinnä pesimäalueena, joskaan mahdollisia muutonaikaisia levähtäjiä ei helposti pysty erittelemään.

Levähtävistä varpuslinnuista tietokanta mainitsee rastaskerttusen, jota ei havaittu vuoden 2008 laskennoissa. Levinneisyyden äärialueella vilpoiset kevätssäät vaikuttavat helposti suoraan lajien, kuten vaikkapa rastaskerttusen kantaan. Laskentavuonna lajin puuttuminen saattoi johtua myös talven jäljiltä laajasti lakoontuneista ruovikoista.

Muu lintulajisto

Tietokanta luettelee myös joukon muita alueella esiintyviä lintulajeja. Monet näistä ovat tavallisia pesimälintuja, joiden arvoa pystyisi arvioimaan vasta lukumääraisten pesimä- ja levähtäjätietojen perusteella ja mielellään vielä pidempiaikaisten havaintosarjojen perusteella. Näitä ei kuitenkaan ollut käytettävissä. Näistä "muista" lajeista erotui vuoden 2008 laskentojen perusteella edukseen

kansallisen uhanalaisluokittelun mukaan vaarantunut pikkutikka, jolla on suistossa poikkeuksellisen vahva kanta.

Yhteenvetotaulukot A ja B

Seuraavat taulukot A ja B on koottu kuvaamaan suiston linnustollista arvoa EU:n lintudirektiivin liitteen I (sarake Direktiivi) ja kansallisen uhanalaisluokituksen (sarake Uheks), sekä suiston Naturan pohjana olevan Natura-tietokannan lajiston suhteen. Mukana ovat vain ne lajit, joita havaittiin vuoden 2008 kartoituksissa ja joilla on juridista suojeluarvoa edellä mainittujen suojeluohjelmien perusteella.

TAULUKKO A. Kokemäenjoen suiston pesimälinnuston uhanalaisuus ja Naturan perusteet

Laji	Direktiivi	Uheks	Natura Pesimä	Natura levähtäjä	Natura muu	Luonnehdinta
Kyhmyjoutsen					X	pesimälintu
Laulujoutsen	X		X			vähälukuinen pesimälintu
Haapana					X	pesimälintu
Harmaasorsa				X		vähälukuinen pesimälintu
Sinisorsa					X	runsaslukuinen pesimälintu
Jouhisorsa				X		vähälukuinen pesimälintu
Heinätavi				X		vähälukuinen pesimälintu
Lapasorsa				X		pesimälintu
Punasotka					X	pesimälintu
Tukkasotka					X	pesimälintu
Telkkä					X	pesimälintu
Uivelo	X		X			vähälukuinen pesimälintu
Isokoskelo					X	vähälukuinen pesimälintu
Tukkakoskelo					X	vähälukuinen pesimälintu
Silkkiuikku					X	runsaslukuinen pesimälintu
Härkälintu				X		vähälukuinen pesimälintu
Kaulushaikara	X	NT	X			pesimälintu
Harmaahaikara				X		runsaslukuinen pesimälintu
Mehiläishaukka	X	NT	X			vaikutuspiiri
Merikotka	X	VU				vaikutuspiiri
Ruskosuohaukka	X	NT	X			runsaslukuinen pesimälintu
Niittysuohaukka	X		X			vähälukuinen pesimälintu
Kalasaäski	X		X			vaikutuspiiri
Tuulihaukka		NT		X		vaikutuspiiri
Nuolihaukka				X		pesimälintu
Luhtahuitti	X		X			vähälukuinen pesimälintu
Ruisrääkkä	X	NT	X			vähälukuinen pesimälintu
Nokikana					X	runsaslukuinen pesimälintu
Kurki	X		X			pesimälintu
Suokukko	X	NT	X			vähälukuinen pesimälintu
Punajalkaviklo				X		pesimälintu
Liro	X		X			vähälukuinen pesimälintu
Pikkulokki	X		X			vaikutuspiiri
Naurulokki		VU		X		pesimälintu
Selkälokki		VU		X		vaikutuspiiri
Räyskä	X	VU	X			vaikutuspiiri
Kalatiira	X		X			pesimälintu
Lapintiira	X		X			pesimälintu
Uuttukyyhky					X	vähälukuinen pesimälintu
Käki		NT				vaikutuspiiri

Laji	Direktiivi	Uheks	Natura Pesimä	Natura levähtäjä	Natura muu	Luonnehdinta
Käenpiika		VU				pesimälintu
Pikkutikka		VU			X	runsaalukuinen pesimälintu
Pensastasku		NT				vähälukuinen pesimälintu
Kivitasku		NT				vähälukuinen pesimälintu
Tiltalti		VU				pesimälintu
Pikkusiippo	X	NT				vähälukuinen pesimälintu
Pikkulepinkäinen	X	NT	X			pesimälintu
Kottarainen		NT				vähälukuinen pesimälintu
Nokkavarpunen		NT				pesimälintu
Peltosirkku	X	VU	X			vähälukuinen pesimälintu

Suistossa pesineellä sitruunavästäräkällä ei ole ole juridista luokitusta tai arvoa. Tämä johtunee sitä, että laji ei ole ”eurooppalainen” ja on vasta saamassa jalansijaa. Suomessa laji indikoi kuitenkin usein kaikkein arvokkaimpia kosteikkoniittyjä.

Sarakkeiden selitykset sivu 87.

Sarakkeessa ”luonnehdinta” viitataan lajin suhteelliseen runsauteen tai pesimäaikaiseen esiintymiseen suiston vaikutuspiirissä (= suistoa hyödyntävät lajit)

Huom! Taulukot ja niiden tulkinnat perustuvat vuoden 2008 selvitykseen ja siinä havaittuun lintulajistoon.

TAULUKKO B. Kokemäenjoen suistossa levähtävän linnuston uhanalaisuus ja Naturan perusteet Natura -tietokannassa

Laji	Direktiivi	Uheks	Natura Pesimä	Natura levähtäjä	Natura muu	Luonnehdinta
Kyhmyjoutsen					X	levähtäjä
Laulujoutsen	X		X			runsaslukuinen levähtäjä
Metsähanhi		NT				levähtäjä
Valkoposkihanhi	X					vähälukuinen levähtäjä
Haapana					X	runsaslukuinen levähtäjä
Harmaasorsa				X		vähälukuinen levähtäjä
Sinisorsa					X	runsaslukuinen levähtäjä
Jouhisorsa				X		levähtäjä
Heinätavi				X		vähälukuinen levähtäjä
Lapasorsa				X		levähtäjä
Punasotka					X	levähtäjä
Tukkasotka					X	levähtäjä
Telkkä					X	runsaslukuinen levähtäjä
Lapasotka		VU				vähälukuinen levähtäjä
Uivelo	X		X			levähtäjä
Isokoskelo					X	runsaslukuinen levähtäjä
Silkkiuikku					X	levähtäjä
Härkälintu				X		pesimälintu
Mustakurkku-uikku	X		X			vähälukuinen levähtäjä
Harmaahaikara				X		levähtäjä
Merikotka	X	VU				levähtäjä
Kiljukotka	X	RE				vähälukuinen levähtäjä
Ruskoauhaukka	X	NT	X			levähtäjä
Sinisuauhaukka	X	NT	X			runsaslukuinen levähtäjä
Kalasääski	X		X			levähtäjä
Tuulihaukka		NT		X		levähtäjä
Ampuhaukka	X	VU				levähtäjä
Nuolihaukka				X		levähtäjä
Muuttohaukka	X	EN				vähälukuinen levähtäjä
Pikkuhuitti	X					satunnainen
Liejukana		VU				vähälukuinen levähtäjä
Nokikana					X	levähtäjä
Pitkäjalka	X					satunnainen
kapustarinta	X		X			vähälukuinen levähtäjä
Lapinsirri		VU				levähtäjä
Kuovisirri				X		vähälukuinen levähtäjä
Jänkäsirriäinen		NT		X		levähtäjä
Suokukko	X	NT	X			runsaslukuinen levähtäjä
Heinäkurppa	X	RE				vähälukuinen levähtäjä
Mustapyrstökuiri		EN				vähälukuinen levähtäjä
Mustaviklo				X		levähtäjä
Punajalkaviklo				X		pesimälintu
Liro	X		X			runsaslukuinen levähtäjä
Vesipääsky	X					vähälukuinen levähtäjä
Pikkulokki	X		X			levähtäjä

Laji	Direktiivi	Uheks	Natura Pesimä	Natura levähtäjä	Natura muu	Luonnehdinta
Selkälokki		VU		X		vähälukuinen levähtäjä
Räyskä	X	VU	X			levähtäjä
Pikkutiira	X	EN				vähälukuinen levähtäjä
Mustatiira	X	VU	X			vähälukuinen levähtäjä
Huuhkaja	X					kiertelevät
Varpuspöllö	X					syysvaellus
Kuningaskalastaja	X					vähälukuinen levähtäjä
Harmaapäätikka	X	NT				syysvaellus
Palokärki	X					kiertelevät
Valkoselkätikka	X	CR				syysvaellus
Pikkutiikka		VU			X	syysvaellus
Pohjantikka	X	NT				syysvaellus
Sinirinta	X					levähtäjä
Pensastasku		NT				vähälukuinen levähtäjä
Viiksitimali		NT				syysvaellus
Kottarainen		NT				levähtäjä

Sarakkeiden selitykset sivu 91.

Sarakkeessa ”luonnehdinta” viitataan lajin suhteelliseen runsauteen tai esiintymisen piirteeseen. Harvinaisten, mutta Suomessa säännöllisesti pesivien lajien kohdalla on käytetty termiä ”vähälukuinen levähtäjä”, muiden osalta termiä ”satunnainen”.

Huom! Taulukot ja niiden tulkinnat perustuvat vuoden 2008 selvitykseen ja siinä havaittuun lintulajistoon.

Kirjallisuus

- Koskimies, P. 1994: Linnuston seuranta ympäristöhallinnon hankkeissa. Vesi- ja ympäristöhallinnon julkaisu. Sarja B, No 18. 83 s.
- Lampolahti, Janne: Kokemäenjoen suiston linnusto. - Satakunnan linnusto. Toim. Martti Soikkeli. Porin Lintutieteellinen Yhdistys 1984. s. 17 - 45.
- Leivo, M., Asanti, T., Koskimies, P., Lammi, E., Lampolahti, J., Mikkola-Roos, M. & Virolainen, E. 2002: Suomen tärkeät lintu-alueet FINIBA. BirdLife Suomen julkaisu No 4. Suomen graafiset palvelut, Kuopio. 142 s.
- Mikkola-Roos, M., Niikkonen, T. 2005: Kosteikkojen kunnostuksen ja hoidon parhaat käytännöt kuudella Life-kohteella Suomessa. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisu. Sarja A 149. 120s.
- Pöysä, H., Wikman, M. 2008: Vesilinnut 2008, runsaus ja poikastuotto. Riistantutkimuksen tiedote 2008. Kalan ja riistantutkimus, Helsinki.
- Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. & Mannerkoski, I. (toim.) 2001: Suomen lajien uhanalaisuus 2000. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 432 s.

KUVAILELEHTI

Julkaisija	Lounais-Suomen ympäristökeskus			Julkaisu-aika Marraskuu 2009
Tekijä(t)	Pekka Alho			
Julkaisun nimi	Kokemäenjoen suiston linnustaselvitys 2008 Utredning över fågelfaunan i Kumo äldeltat 2008)			
Julkaisusarjan nimi ja numero	Lounais-Suomen ympäristökeskuksen raportteja 10/2009			
Julkaisun teema				
Julkaisun osat/ muut saman projektin tuottamat julkaisut				
Tiivistelmä	<p>Vuonna 2008 tehty Kokemäenjoen suiston linnustaselvitys toteutettiin osana Porin kaupungin tulvasuojeluhanketta. Linnustaselvitys antaa tärkeää taustatietoa arvokkaan suiston linnustollisesta nykytilasta, tulvasuojelun käytännön toteutuksen tueksi ja suojelevarvojen turvaamiseksi.</p> <p>Kuvitettu raportti sisältää pesimälinnustokartoituksen, sekä alueella keväällä ja syksyllä levähtävän linnuston kartoitukset vuodelta 2008. Lintulajien esiintymistä on kuvattu lajikohtaisesti ja kokonaiskuvaa täydennetty lukuisten karttaliitteiden ja kuvaajien avulla. Raportissa ja karttaliitteissä on kuvattu mm. pesimälinnuston ja levähtävien lintujen esiintymistä ja sijoittumista suiston sisällä.</p> <p>Raportin lopussa esitetään yhteenveto Kokemäenjoen suiston Natura-alueen linnustollisista arvoista. Nykytilannetta peilataan Naturan perustana olevaan tietokantaan, sekä luonnehditaan alueella esiintyvän suojelustatusta omaavan lajiston esiintymistä. Suiston pesimälinnuston ja levähtävän linnuston lintudirektiivin, kansallisen uhanalaisuusluokituksen ja Natura-perusteen mukainen status on koottu yhteenvetotaulukoihin.</p>			
Asiasanat	linnustaselvitys, Kokemäenjoen suisto, Natura 2000, tulvasuojelu			
Rahoittaja/ toimeksiantaja				
	ISBN (nid.) 978-952-11-3557-6	ISBN (PDF) 978-952-11-3558-3	ISSN (pain.)	ISSN (verkkoj.)
	Sivuja 94	Kieli suomi	Luottamuksellisuus julkinen	Hinta (sis.alv 8 %)
Julkaisun myynti/ jakaja	Lounais-Suomen ympäristökeskus, PL 47, 20801 TURKU, puh. 020 610 102 (vaihe)			
Julkaisun kustantaja	Lounais-Suomen ympäristökeskus			
Painopaikka ja -aika	Edita Prima Oy, Helsinki 2009			

PRESENTATIONSBLAD

Utgivare	Sydvästra Finlands miljöcentral			Datum November 2009
Författare	Pekka Alho			
Publikationens titel	Kokemäenjoen suiston linnustoselvitys 2008 (Utredning över fågelfaunan i Kumo älvdeltat 2008)			
Publikationsserie och nummer	Sydvästra Finlands miljöcentrals rapporter 10/2009			
Publikationens tema				
Publikationens delar/ andra publikationer inom samma projekt				
Sammandrag	<p>Den utredning av fågelfaunan i Kumo älvdeltat som företogs 2008 genomfördes som en del av Björneborgs stads projekt om översvämningsskydd. Utredningen av fågelfaunan ger viktig bakgrundsinformation om det värdefulla deltats nuläge med hänsyn till fågelfaunan, som ett stöd för att genomföra skyddet mot översvämningar i praktiken och för att trygga skyddsvärdena.</p> <p>Den illustrerade rapporten innehåller en kartläggning av de häckande fågelarterna, en kartläggning av den fågelfauna som brukar området som rastplats på våren och hösten år 2008. Förekomsten av fågelarterna har beskrivits artvis och helhetsbilden har kompletterats med hjälp av talrika kartbilagor och grafer. I rapporten och kartbilagorna har beskrivits bl.a. förekomsten och lokaliseringen av den häckande och rastande fågelfaunan inom deltat.</p> <p>I slutet av rapporten läggs ett sammandrag fram av fågelfaunans värden i Natura-området av Kumo älvdeltat. Nuläget avspeglas mot den databas som utgör grunden för Natura, och karakteriseras förekomsten på området av de arter som har skyddsstatus. Status för deltats häckande fågelfauna och den fågelfauna enligt fågeldirektivet, den nationella klassificeringen för utrotningshotade fåglar och Natura-grunden som rastar där har sammanställts i tabeller i sammandrag.</p>			
Nyckelord	utredning av fågelfaunan. Kumo älvdeltat, Natura 2000, översvämningsskydd			
Finansiär/ uppdragsgivare				
	ISBN (hft.) 978-952-11-3557-6	ISBN (PDF) 978-952-11-3558-3	ISSN (print) 1796-1750	ISSN (online) 1796-1769
	Sidantal 94	Språk finska	Offentlighet offentlig	Pris (inneh. moms 8 %) -
Beställningar/ distribution	Sydvästra Finlands miljöcentral, PB 47, 20801 Åbo, tel. 020 610 102 (växel)			
Förläggare	Sydvästra Finlands miljöcentral			
Tryckeri/tryckningsort och -år	Edita Prima Oy, Helsingfors 2009			

Kokemäenjoen suisto on Pohjoismaiden suurin jokisuisto. Suistoalueelle tunnusomaisen kosteikkomosaiikin ja rantaniittyjen lisäksi kokonaisuuteen kuuluu myös mm. arvokkaita terveleppälehtoja ja avoimempaa meren selkää. Suiisto muuttuu ja muovautuu jatkuvasti maankohoamisen, yleisen umpeenkasvun ja virran mukanaan kuljettaman maa-aineksen vuoksi, laajentuen hiljalleen merelle päin. Voimakkaat virtaukset synnyttävät uusia uomia vanhojen umpeutuessa. Maankäyttö ja maankäytön muutokset mm. laidunnuksen suhteen, ovat pitkään muokanneet suistoa. Suistossa tapahtuvien muutosten ja luonnollisen kehityksen myötä muuttuu myös sen linnusto.

Kokemäenjoen suisto on tunnettu jo pitkään yhtenä Suomen merkittävimmistä lintualueista. Myös muut luontoarvot ovat merkittäviä ja suisto kuuluu laajasti mm. Natura 2000 ohjelmaan. Suiston Natura-alueen pinta-ala on yhteensä 2885 hehtaaria.

Vuonna 2008 tehty Kokemäenjoen suiston linnustoselvitys toteutettiin osana Porin kaupungin tulvasuojeluhanketta. Linnustoselvitys antaa tärkeää taustatietoa arvokkaan suiston linnustollisesta nykytilasta, tulvasuojelun käytännön toteutuksen tueksi ja suojeluarvojen turvaamiseksi.

Tämä kuvitettu raportti sisältää suiston Natura-alueen pesimälinnustokartoituksen sekä alueella keväällä ja syksyllä levähtävän linnuston kartoitukset vuodelta 2008. Lintulajien esiintymistä on kuvattu lajikohtaisesti ja kokonaiskuvaa täydennetty lukuisten karttaliitteiden ja kuvaajien avulla. Raportin loppuun on koostettu yhteenveto Kokemäenjoen suiston linnustollisista suojeluarvoista.

LOUNAIS-SUOMEN
YMPÄRISTÖKESKUS
SYDVÄSTRA FINLANDS
MILJÖCENTRAL

ISBN 978-952-11-3557-6 (nid.)

ISBN 978-952-11-3558-3 (PDF)

ISSN 1796-1750 (pain.)

ISSN 1796-1769 (verkköj.)